

СОДРЖИНА

ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД

- Оданочување на личниот доход во 2020 година.....5

ПРИДОНЕСИ

- Утврдување на стаж на осигурување на осигуреник за кој не платен придонес за пензиско и инвалидско осигурување.....67

ПЛАТИ И НАДОМЕСТОЦИ

- Младински додаток.....73

ПРАВО И ЛЕГИСЛАТИВА

- Прокура.....91

ИНФОРМАЦИИ

- Плати за месец Февруари 2020 година.....98

ПЕНЗИИ

- Валоризациони коефициенти за пресметување на плати од поранешни години за утврдување на пензиска основа на ниво на платите од 2019 година, за пензии остварени во 2020 година.....115

ТЕКОВНИ ИНФОРМАЦИИ

- Коефициент на МДБ за Јануари 2020 год.....120
- Коефициенти на пораст на цените за месец Јануари 2020 година121
- Референтна каматна стапка за период од 01.01 до 30.06.2020 година123
- Цени на гориво125
- Курсни листи.....133
- Рокови за поднесување во Февруари 2020-та140

- ПРАШАЊА И ОДГОВОРИ144

ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД

гил.економисѝ: Ромео Косѝадинов

ОДАНОЧУВАЊЕ НА ЛИЧНИОТ ДОХОД ВО 2020 ГОДИНА

Концептот на прогресивно оданочување на доходот, ставен во мирување заклучно со 2022 година. Пропорционалните стапки од 10% и 15%, ќе се применуваат во меѓупериодот, согласно Законот за ДЛД (“Службен весник на РСМ” 275/19).

ВОВЕД

Измените на Законот за оданочување на личниот доход на физичките лица, со примена од 01.01.2020 година, донесоа прекин со прогресивно оданочување на делот од доходот, кој во 2019 се оданочуваше со прогресивни стапки, задржување на пропорционално оданочување со 10% и со повисоката стапка од 15%, како и измени кај начинот на оданочување на поделените видовите доходи.

Измените на законот за данокот на личен доход пропишуваат примена на единствени стапки (10% и 15%) при оданочување на доходот остварен од 01.01.2020 до 31.12.2022 година, за поделен доход кој се оданочува.

Со воведувањето на прогресивното оданочување за доходот остварен **во 2019** година, при аконтација и конечното оданочување на годишно ниво, даночниот товар го поднесува примателот на доходот (физичко лице), кое врз основа на Решение од УЈП, ќе изврши доплата во висина од 8% за делот од доходот над 1 милион МКД, врз кој се применува прогресивно оданочување за доходот.

Прогресивното оданочување за 2019 година, при аконтативното исплатување на доход, се применуваше за секоја поединечна уплата **над 81.000 нето или над 90.000 бруто**.

“Деловни Информации” број 2/2020

Со Законот за данокот на личен доход (“Службен весник на РМ” 241/18...275/19), се одреди оданочувањето на приходите на физичките лица или според ново воведената терминологија, личниот доход на физичките лица, со прогресивни даночни стапки, за дел од видови доход остварени во 2019 година.

Законот за данок на личен доход ги одредува, обврзникот, даночната основа, даночните стапки, роковите за плаќање на данокот, како и други прашања, кои се значајни за утврдување и плаќање на данокот на личен доход.

1. ВИДОВИ ДОХОД, ДАНОЧЕН ПЕРИОД И ОБВРЗНИК

Данокот на личен доход (данок на доход), се плаќа **годишно** на збирот на доходот од сите извори, освен на доходот изземен од оданочување со законот.

Согласно одредбите од член 3 став 1, предмет на оданочување се следните **видови на доход**, остварени во земјата и во странство:

- 1) Доход од работа;
- 2) Доход од самостојна дејност;
- 3) Доход од авторски и сродни права;
- 4) Доход од продажба на сопствени земјоделски производи;
- 5) Доход од права од индустриска сопственост;
- 6) Доход од закуп и подзакуп;
- 7) Доход од капитал;
- 8) Капитални добивки;
- 9) Добивки од игри на среќа;
- 10) Доход од осигурување и
- 11) Друг доход.

На оданочување подлежи претходно наведениот доход (член 3 став 1), што е остварен во пари, во хартии од вредност, во натура, или во некој друг вид.

Даночен период за кој се утврдува данокот на доход е календарската година.

На одделните видови доход од член 3, се пресметува аконтација на данокот на доход во текот на годината.

Даночен обврзник за данокот на доход е секое физичко лице резидент на РМ, за доходот што го остварува во земјата и во странство.

Резидент во смисла на законот е физичко лице, кое на територијата на РМ, има постојано живеалиште или престојувалиште.

Резидентот има престојувалиште, ако на територијата на РМ, престојува непрекинато или со прекини 183 или повеќе дена, во кој било 12 месечен период.

Обврзник на данокот на доход, во смисла на законот е и трговец поединец, како и физичко лице кое се занимава со земјоделска дејност, со занаетчиска дејност и лице кое врши услуги или слободно занимање.

Обврзник на данокот на доход е и физичко лице, кое не е резидент на РМ, за доходот што е остварен на територијата на РМ.

Обврзник на данокот на доход е и физичко лице кое непријавено врши дејност и остварува доход кој подлежи на оданочување, според одредбите на законот.

1.1. Потврда за даночен резидент

Заради примена на даночното изземање или намалување кое произлегува од меѓународен договор за одбегнување на двојното оданочување, органот за јавни приходи по барање на обврзникот – резидент, издава потврда за даночен резидент на РМ.

Формата и содржината на барањето, како и начинот на издавање на потврдата за даночен резидент ги пропишува министерот за финансии.

Потврдата, органот за јавни приходи е должен да ја издаде во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето за нејзино издавање.

Заради одбегнување на двојно оданочување на обврзникот - резидент му се намалува пресметаниот данок на доход за износот на платениот данок на доход во друга држава, најмногу до износот што би се добил со примена на даночните стапки од член 11 на законот, кои важат за оданочување на доходот од соодветната година.

**2. ДАНОЧНА ОСНОВА, ДАНОЧНО
НАМАЛУВАЊЕ И СТАПКИ**

Согласно член 9 од Законот, даночна основа за утврдување на данокот на доход, претставува збир на бруто доходот остварен по сите основи (во пари, во хартии од вредност, во натура или во некој друг вид), во земјата и во странство, во текот на даночниот период, **намалена за износот на:**

- 1) Придонесите од задолжително социјално осигурување;*
- 2) Даночното намалување и*
- 3) Нормираните или стварните трошоци, предвидени со законот.*

Даночното намалување се користи при исплата на плата, надоместоци на плата и пензија.

Даночното намалување при годишно пресметување на данокот на доход изнесува **96.000 денари, (за 2020 - 98.736).**

Даночното намалување за наредната година се утврдува врз основа на износот на даночното намалување од тековната година, усогласено со 50% од стапката на остварениот пораст на просечната бруто плата по вработен во РМ во минатата година, согласно податоците од Државниот завод за статистика.

Износот на даночното намалување, пред почетокот на секоја година, најдоцна до 31 декември во тековната година, го објавува министерот за финансии.

При пресметување на годишниот данок на доход, даночното намалување се признава во висина на искористеното право на даночно намалување, при аконтативното пресметување на данокот на доход за вкупно исплатениот доход од плата, надоместоци на плата и пензија.

2.1. Даночни стапки

Согласно измените на член 11 и член 24 од Законот, се менува начинот на оданочување на доходот, за доходот од работа, доходот од самостојна дејност, доходот од авторски и сродни права и доходот од продажба на сопствени земјоделски производи, (првите 4 видови на доход од член 3), за кои данокот на доход во 2019 година се плаќаше по **прогресивни стапки.**

Стапките кои се користат во 2019 година и стапките кои се користат од 2020 година па до 2023, се различни, како по висина, така и по начин на примена, односно прогресивни (2019) и единствени (пропорционални) во 2020, 2021 и 2022.

Оданочувањето со данок на личен доход во 2020 година се враќа на старите патеки, со примена на единствени даночни стапки од 10% и 15%.

Стапката од 18% не се применува при оданочување на доходот во 2020 година, но истата ќе се применува повторно од 2023 година за делот од доходот за кој е предвидено прогресивно оданочување.

2.1.1. Прогресивна даночна стапка од 10 и 18% за доход од 2019 година;

Се применуваше за доходот остварен **во 2019 година** за: доходот од работа, доходот од самостојна дејност, доходот од авторски и сродни права и доходот од продажба на сопствени земјоделски производи.

на годишна (2019) даночна основа	по стапка
До 1.080.000 денари	10%
од 1.080.001 денари	108.000 + 18% на делот од доходот над 1.080.000 денари

2.1.2. Единствена даночна стапка 10% (наместо 10 и 18% прогресивна) во 2020, 2021 и 2022 година

Почнувајќи од 2020, 2021 и 2022 година оданочувањето ќе се врши по стапка од 10%, за доходот од работа, од самостојна дејност, од авторски и сродни права на доходот од продажба на сопствени земјоделски производи, согласно член 24 од измените на Законот за данок на личен доход.

2.1.3. Единствена даночна стапка од 10% наместо 15% во 2020 - 2022 година

За доходот од права од индустриска сопственост, доходот од закуп и подзакуп, доходот од капитал, капиталните добивки, доходот од осигурување и друг доход (преостанатите 7 видови на доход од член 3), за кои данокот во 2019 година се плаќа по **единствена стапка од 15%, почнувајќи од 2020, 2021 и 2022 година, оданочувањето ќе се врши по единствена (пропорционална) стапка од 10%.**

2.1.4. Единствена даночна стапка од 15% и во 2020 година до 2022 година

Согласно одредбите од член 1 од законот за доходот од добивките од игри на среќа за **2020, 2021, 2022 година**, данокот се плаќа по единствена стапка од **15%**.

Доходот од капитални добивки остварени од продажба на хартии од вредност и удели издадени од инвестициски фонд, данокот се плаќа по стапка од 15% доколку имателот ги поседувал до една година, односно по стапка 10% доколку ги поседувал за период од една до 10 години, за доходот кој ќе се оствари почнувајќи од 01.01.2023 година.

Доходот од капитал остварен по основ на **камати на орочени депозити**, данокот се плаќа по единствена стапка од 10%, почнувајќи **од 01.01.2023 година.**

Во 2020 година за доход од камати од орочени депозити, капитални добивки од хартии од вредност и удели од инвестициски фонд, **не се плаќа ДЛД.**

2.2. Преглед на даночни стапки по периоди

Согласно измените на Законот за личен доход, пропишани се различни даночни стапки за данокот на личен доход, за доходот од различни периоди на оданочување.

Период на оданочување согласно законот, останува фискална година (календарска година во РМ).

Табела 1
Даночни стапки по периоди на примена од 2019 до 2023

Р.бр.	Опис	Даночни стапки по вид на доход / годишно ниво				
		2019	2020	2021	2022	2023
1	2	3	4	5	6	7
1	Доход од работа	10% 18%	10%	10%	10%	10% 18%
2	Доход од самостојна дејност	10% 18%	10%	10%	10%	10% 18%
3	Доход од авторски и сродни права	10% 18%	10%	10%	10%	10% 18%
4	Доход од продажба на сопствени земјоделски производи со 80% намалување	10% 18%	10%	10%	10%	10% 18%
5	Доход од права од индустриска сопственост	15%	10%	10%	10%	15%
6	Доход од закуп и подзакуп	15%	10%	10%	10%	15%
7	Доход од капитал	15%	10%	10%	10%	15%
8	Доход од капитал од камати на орочени депозити	0%	0%	0%	0%	10%
9	Капитални добивки од хартии од вредност и удели од инвестициски фонд	0%	0%	0%	0%	15% или 10%
10	Капитални добивки	15%	10%	10%	10%	15%
11	Добивки од игри на среќа	15%	15%	15%	15%	15%
12	Доход од осигурување и	15%	10%	10%	10%	15%
13	Друг доход	15%	10%	10%	10%	15%

3. ОСЛОБОДУВАЊА ОД ДАНОК НА ДОХОД

Согласно измените на одредбите од член 12 и 13 од Законот, се задржува ослободување од плаќање на данок на личен доход за одредни видови на доходи, остварени од физички лица, содржани во 44 точки.

Данок на доход не се плаќа на:

- 1) помош за социјална заштита;
- 2) субвенции доделени од државен орган за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој на физички лица кои остваруваат доход од продажба на сопствени земјоделски производи од членот 43 и 47 на законот;
- 3) надоместок по основа на здравствено осигурување, освен надоместок на плата;
- 4) паричен надоместок за време на невработеност, утврден со закон;
- 5) детски додаток;
- 6) други социјални додатоци за деца, утврдени со закон;
- 7) цивилна инвалиднина, материјални права од боречка инвалидска заштита, како и плата на инвалидно лице согласно со закон;
- 8) надоместок за телесно оштетување;
- 9) надоместок во случај на смрт на вработеното лице, член на семејството на вработеното лице и член на семејството на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност до пропишаниот износ;
- 10) помош за претрпени штети од елементарни непогоди, до најнискиот износ утврден со ОКДПСОС, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;
- 11) помош за претрпени штети настанати од елементарни непогоди или други вонредни настани исплатени од Буџетот на РМ и буџетите на Градот Скопје и ЕЛС;
- 12) стипендии на ученици и студенти што ги доделуваат органите на државната управа во согласност со закон и стипендии што ги доделуваат фондации врз основа на веродостојна документација, вклучувајќи ги трошоците за школарина/-партиципација, превоз, сместување и исхрана;

13) награди на ученици и студенти освоени на натпревари во рамките на образовниот систем, доделени од Министерство за образование и наука, основни, средни и високообразовни установи;

14) надоместок за практична обука на ученици и практична настава на студенти во висина **најмногу до 8.000** денари месечно;

15) надоместок на лицата волонтери согласно со Законот за волонтерство;

16) примени донации во согласност со Законот за донации и за спонзорства во јавните дејности;

17) надоместок на трошоците за користење сопствен автомобил за потребите на работодавачот во висина од **30%** од цената на литар гориво, што го користи автомобилот за секој изминат километар, а најмногу до **3.500** денари месечно;

18) надоместок на трошоците за службени патувања, за теренски додаток (сместување, исхрана) или одвоен живот од семејството на вработени лица и на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност во висина на најнискиот износ утврден со ОКДПСОС во РМ, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;

19) организиран превоз до и од работа, како и исхрана за време на работа утврдени со закон, ОКДПСОС, односно за вработените во нестопанството во висина утврдена со прописите за органите на државната управа;

20) надоместок за учество на лице во органите за спроведување избори и други форми на непосредно изјаснување на граѓаните, како и надоместок на лице за работа во врска со пописот на населението;

21) алиментации и надоместок на штета по судска одлука и надоместок на штета како последица на несреќа при работа;

22) отпремнина што се дава при заминување во пензија во висина од две просечни месечни нето плати по работник исплатени во РМ во последните три месеци;

23) еднократен надоместок - испратнина заради трајно работно ангажирање на работниците при откажување на договорот за вработување од деловни причини (технолошки, економски, организациони и слични промени) утврден со закон;

“Деловни Информации” број 2/2020

24) надоместок на трошоци за службени патувања (трошоци за превоз, сместување и исхрана) при патување на државните репрезентации и спортските клубови на официјални првенства и други меѓународни натпревари;

25) награди на спортисти за постигнати резултати на официјални меѓународни натпревари;

26) стипендии за спортисти што ги доделуваат органите на државната управа согласно закон;

27) награди што ги доделува Организацијата на обединетите нации и меѓународните организации;

28) награди за животни достигнувања во науката, културата и спортот;

29) парични надоместоци доделени на национален уметник согласно со Законот за националниот уметник на РМ;

30) паричен надоместок доделен на уметник и стручен соработник од областа на заштитата на културното наследство, кој остварил право на пензија и кој е добитник на една од наградите за областа на културата и уметноста, согласно со Законот за културата;

31) финансиска помош на физички лица - резиденти на РМ која се користи за лекување во земјата или во странство, согласно лекарска документација и документација за трошоците за лекување (фактура, односно профактура) издадена од страна на здравствената установа која го извршила или ќе го изврши лекувањето, како и документирано трошоци за превоз и сместување, неопходни за лекување на лицето;

32) исплатени донирани финансиски средства преку отворени специјални телефонски броеви за донации, кои се користат за хуманитарни цели;

33) надоместок на штета по основ на животно и неживотно осигурување;

34) уплатени премии за колективно осигурување за вработените лица, кои ги плаќа работодавачот за повреди на работа и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност;

35) уплатена премија за животно осигурување за една календарска година, за вработени лица и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, во висина до две просечни месечни бруто-плати во РМ, објавени во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика;

36) уплатен придонес во доброволен пензиски фонд за една календарска година, за вработени лица и за обврзник кој остварува доход од самостојна дејност, во висина до две просечни месечни бруто-плати во РМ, објавени во јануари во тековната година според податоците на ДЗС;

37) камати на депозити по видување и трансакциски сметки;

38) камати по јавни заеми;

39) камати по обврзници издадени од РМ и ЕЛС;

39-а) капитални добивки остварени од продажба на хартии од вредност и удели издадени од инвестициски фонд доколку имателот ги поседувал за период подолг од 10 години;

40) надоместоци на трошоци за хотелско сместување, храна и превоз за лица кои не се вработени кај филмскиот продуцент, кои учествуваат при производство на филм наменет за јавно прикажување, во висина на стварните трошоци, утврдени врз основа на документ за направените трошоци;

41) надоместоци на трошоци за сместување, храна и превоз за лица кои се учесници на настани, организирани во рамки на активностите на организацијата основана согласно со Законот за здруженија и фондации, утврдени врз основа на документи за направените трошоци;

42) надоместоци на трошоци за сместување, храна и превоз за членови на синдикатот за активности во рамки на синдикатот, како и примања на членови на синдикатот од средствата на синдикатот согласно Статут, програма и одлуки на органите на синдикатот, врз основа на документи за направените трошоци, освен исплатени надоместоци на членови на синдикатот по основ на повремено или привремено вршење услуги;

42-а) надоместоци на трошоци за хотелско сместување (со категорија до четири ѕвездички) во износ најмногу до 6.000 денари дневно и надоместоци на трошоци за превоз на лица кои не се вработени кај исплатувачот, а се ангажирани во функција на дејноста на исплатувачот (во земјата и во странство), врз основа на документирани докази за направените трошоци, извештај за ангажманот и документи за основаноста на ангажманот (покана, агенда, програма, договор, работен налог и сл) и со потврден временски редослед меѓу сместувањето, превозот и извршената работа;

43) доход од продажба на собрани лековити билки и шумски плодови, остварен од физичко лице и

44) надоместоци на трошоци за хотелско сместување (со категорија до четири ѕвездички), превоз и надоместоци за трошоците за виза, за лица кои учествуваат во образовни и научни активности или настани на научни и образовни институции во земјата и во странство, утврдени врз основа на документи за направените трошоци.

Обврзникот кој е вработен кај корисник на државна помош има право да користи даночно ослободување од данокот на доход во рамки на државна помош, под услови и по постапка утврдени со закон.

4. ОДАНОЧУВАЊЕ НА ДОХОД ОД РАБОТА

Доход од работа претставува секој доход што го остварува обврзникот по основ на работен однос, вклучувајќи го и доходот по договор за повремено или привремено вршење услуги на органите на државната управа, на домашните и странските правни и физички лица, како и на домашните и странските физички лица што вршат самостојна дејност, ако со законот не се изземени од оданочување.

За доход од работа согласно член 15 од Законот, се смета:

1) платата и надоместоците на плата од работен однос и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот;

2) надоместоците на трошоците од работен однос исплатени над износите од член 12 на законот, сите други надоместоци на трошоци поврзани со работа утврдени со Законот за работните односи, ОКДПСОС, гранските колективни договори, колективниот договор на ниво на работодавач и прописите за органите на државната управа, износот на надоместок за закуп на имот како и износот на надоместок на трошоците поврзани со закупот на имотот на вработено лице кога надоместоците ги плаќа работодавачот;

3) пензиите;

4) примањата на членови на органите на управување и на органите на надзор на трговските друштва;

- 5) примањата на функционери, пратеници, советници и други носители на јавни функции;
- 6) примањата на професионални спортисти (премии, трансфери и слично);
- 7) надоместоците за врвни спортисти;
- 8) надоместоците за практична обука на ученици и практична настава на студенти над износ од 8.000,00 МКД месечно;
- 9) надоместоците за време на боледување;
- 10) надоместоците за време на отсуство од работа;
- 11) надоместоците за работа на судии поротници, вешти лица и стечајни управници, кои немаат својство на вработени лица во соодветните институции или друштва;
- 12) надоместоците на членовите на МАНУ;
- 13) платата остварена со работа во странство врз основа на работен однос заснован во земјата;
- 14) пензискиот надоместок од доброволно капитално финансирано осигурување;
- 15) придонесите во доброволен пензиски фонд уплатени од правно лице или обврзник кој остварува доход од самостојна дејност;
- 16) секој поединечно остварен доход врз основа на договор за повремено или привремено вршење услуги на правни и физички лица и
- 17) надоместоците за практикантска работа, согласно Законот за практиканство.

Како доход од работа се смета и друг доход од работа, кој наместо во пари се прима во вид на ваучери и други парични потврди, хартии од вредност, стоки, услуги или во некој друг облик, кој има парична вредност.

4.1. Даночна основа

Согласно одредбите од член 16, **основа за пресметување на данокот на доход од работа, претставува:**

- 1) остварената плата и надоместокот на плата од работен однос и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот, намалени за придонесите од задолжително социјално осигурување и даночното намалување за месецот за кој се исплатува платата;

2) износот на надоместоците на трошоци од работен однос исплатени над износите од членот 12 на законот и сите други надоместоци на трошоци поврзани со работа утврдени со Законот за работните односи, ОКДПСОС, гранските колективни договори, колективен договор на ниво на работодавач и прописите за органите на државната управа и износот на **надоместокот за закуп на имот** како и износот на надоместокот на **трошоци поврзани со закупот** на имотот на вработено лице **кога** надоместоците **ги плаќа работодавачот**;

3) платата остварена со работа во странство врз основа на работниот однос што е заснован во земјата, намалена за придонесите од задолжително социјално осигурување и даночното намалување;

4) пензијата намалена за придонесите од задолжително социјално осигурување и даночното намалување;

5) износот на примањето, надоместокот, односно доходот од член 15 точки 4), 5), 6), 11), 12) и 16) на законот;

6) износот на надоместокот за врвни спортисти, намален за придонесите;

7) остварената плата и надоместокот на плата од работен однос и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот за странско физичко лице - нерезидент што ја остварува од работа кај резидент на РМ, намалени за придонесите од задолжително социјално осигурување и даночното намалување за месецот за кој се исплатува платата;

8) износот на надоместоците на трошоци од работен однос исплатени над износите од членот 12 на законот и сите други надоместоци на трошоци поврзани со работа на странско физичко лице - нерезидент од работен однос кај резидент на РМ утврдени со Законот за работните односи, ОКДПСОС, гранските колективни договори, колективен договор на ниво на работодавач и прописите за органите на државната управа;

9) остварената плата и надоместокот на плата од работен однос и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот што ја остварува резидент на РМ кој работи во странски дипломатски и конзуларни претставништва и меѓународни организации во РМ намалени за придонесите од задолжително социјално осигурување и даночното намалување за месецот за кој се исплатува платата;

10) износот на надоместоците на трошоци од работен однос исплатени над износите од членот 12 на законот и сите други надоместоци на трошоци поврзани со работа утврдени со Законот за работните односи, ОКДПСОС, колективен договор на ниво на работодавач и прописите за органите на државната управа, што се исплатени на резидент кој работи во странски дипломатски и конзуларни претставништва и меѓународни организации во РМ;

11) надоместокот за практична обука на ученици и практична настава на студенти, исплатен над износите од 8.000,00 МКД;

12) износот на уплатен придонес во доброволен пензиски фонд од правно лице или обврзник кој остварува доход од самостојна дејност, над износот две просечни месечни бруто плати во РМч

13) пензискиот надоместок од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување (трет столб) намален за износот на уплатените придонеси во доброволен пензиски фонд во случај кога придонесите се уплатени од физичко лице, односно износот на пензискиот надоместок од доброволно капитално финансирано пензиско осигурување (трет столб) намален за уплатените придонеси кои се оданочени согласно претходната точка 12.

14) износот на надоместокот за практикантска работа намален за придонесот врз основа на инвалидност и телесно оштетување, причинето со повреда на работа или професионална болест и дополнителениот придонес за задолжително здравствено осигурување за случај на повреда на работа;

15) номиналната вредност на ваучерите и другите парични потврди и хартии од вредност кои не котираат на берза;

16) пазарната цена на хартиите од вредност кои котираат на берза;

17) цената што би се постигнала со продажба на стоките и услугите, во случаи на доход од работа, исплатен во стоки и услуги и

18) надоместокот што би се постигнал на пазарот за примањата во некој друг облик кој не е наведен во точките од 1) до 17) на член 16.

Висината на цената, односно на надоместокот од член 16 став 1 точки 17 и 18 ја утврдува исплатувачот на доходот од работа во моментот на давањето на соодветното примање.

“Деловни Информации” број 2/2020

Ако органот за јавни приходи оцени дека утврдената цена, односно надоместокот од член 16 став 1 точки 17 и 18 е пониска од онаа што може да се постигне на пазарот, ќе ја утврди таа цена, односно надоместокот во висина која би можела да се постигне на пазарот.

4.2. Плаќање аконтации при исплата на доходот од работа

Данокот на доход од работа има аконтативен карактер, согласно член 80 од законот.

При аконтативното пресметување на данокот на доход од плата, надоместок на плата и пензија, даночното намалување се признава во износ од една дванаесетина од објавеното годишно даночно намалување ($98.736 : 12 = 8.228$ за 2020 година).

При секоја исплата на доход од работа, исплатувачот има обврска да пресмета и плати данок на личен доход во вид на аконтација за исплатениот износ, согласно одредбите од член 84 став 1 од законот.

Аконтацијата на данокот од доход од работа за 2019 година, се пресметуваше на соодветно утврдена даночна основа со примена на следните стапки, кои ќе се применуваат и од 2023 година:

на месечна даночна основа во 2019 година и 2023 и понатаму	по стапка
до 90.000 денари	10%
од 90.001 денари	9.000 денари + 18% на делот од доходот над 90.000 денари

Почнувајќи од 2020 година, наведениот доход се оданочува по стапка од 10%, со тоа што не постои прогресивно оданочување за периодот: 2020, 2021 и 2022 година.

Исплатувачот, пред секоја исплата на доходот на кои аконтацијата на данокот се плаќа по одбивка, е должен до органот за јавни приходи да достави пресметка за бруто доходот, одбитоците, пресметаниот данок по одбивка и нето доход за исплата, за секој обврзник поединечно.

Пресметката, се доставува по пат на пренос на податоци во електронска форма.

Пресметката ја одобрува органот за јавни приходи, пред да се изврши плаќањето на данокот и исплатата на доходот кај носителот на платниот промет, за исплати од страна на исплатувачот.

Пресметката ја одобрува органот за јавни приходи, пред да се изврши плаќањето на данокот кај носителот на платниот промет, кај обврзникот физичко лице – примателот на доходот.

Обврзникот за пресметка и уплата на данок од плата, надоместок на плата и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот е должен пресметката да ја врши месечно, поединечно за секој обврзник за плаќање за соодветниот месец и податоците за пресметана плата или дел од плата, надоместок на плата и исплата по основ на деловна успешност да ги доставува до органот за јавни приходи најдоцна до десетти во тековниот за претходниот месец по електронски пат на образец пропишан со Правилникот за начинот на пресметка и уплата на придонесите од задолжително социјално осигурување.

Исплатувачот од членот 84 од законот е должен на обврзникот при секоја исплата **да му издаде примерок од пресметката за аконтацијата** на данокот и платените придонеси.

Органот за јавни приходи по службена должност прибавува податоци од други субјекти кои се од значење за утврдување на данокот, а се однесуваат на остварениот доход на физички лица.

4.3. Ослободување од доход од работа за дипломатски претставништва

Од данок на доход од работа остварен со работа во странски дипломатски и конзуларни претставништва, односно кај претставници или службеници на такви претставништва во РМ, ослободени се под услов на реципроцитет:

1) шефовите на странски дипломатски мисии акредитирани во РМ, персоналот на странските мисии во РМ, како и членовите на нивните семејства, ако тие членови на семејства не се државјани или резиденти на РМ;

2) шефовите на странски конзуларни претставништва и конзуларните функционери кои се овластени за вршење на конзуларни функции, како и членовите на нивните семејства, ако тие членови на семејства не се државјани или резиденти на РМ;

“Деловни Информации” број 2/2020

3) функционерите на ООН и на нејзините специјализирани агенции како и стручњаците за техничка помош на ООН и на нејзините специјализирани агенции;

4) лицата вработени кај странски дипломатски и конзуларни претставништва и меѓународни организации, лицата вработени кај шефовите на дипломатски и конзуларни претставништва или меѓународни организации, ако не се државјани или резиденти на РМ и

5) почесните конзуларни функционери на странски конзуларни претставништва за доход од работа и надоместоци што ги добиваат од земјата која ги именува за вршење на конзуларните функции.

4.4. Пресметка на данокот на личен доход

Со измените на Законот од 2020 до 2023 година се применува единствена стапка од 10% за разлика од 2019 година каде при аконтативно пресметување на данокот на личен доход се применуваа стапките на прогресивно оданочување со бруто праг од **1 до 90.000 со 10%** и над **90.000 денари со 18%**.

Пример 1: Правниот субјект “А” исплатува надоместок по **договор за дело** на лицето “КК” за месец јануари 2019 и 2020 година, на 05.02.2019 и 2020 година, во **НЕТО** износ од 120.000,00 денари. Истиот износ е исплатен и во 2019 и 2020 година на истиот датум.

Табела 1
Пресметка на ДЛД од нето и бруто износ 2019 и 2020:

р.бр.	Опис	2019	2020
1.	Нето износ	120.000,00	120.000,00
2.	Основа за данок од 11,11%	81.000,00	120.000,00
3.	Данок од 11,11% (2 x 11,111%)	9.000,00	13.333,00
4.	Основа за данок од 21,9512% (1 – 2)	39.000,00	0
5.	Данок од 18% (4 x 21,9512%)	8.561,00	0
6.	Вкупно Данок (3 + 5)	17.561,00	13.333,00
7.	Бруто износ (1 + 6)	137.561,00	133.333,00

“Деловни Информации” број 2/2020

1.	Бруто износ	137.561,00	133.333,00
2.	Основа за данок од 10%	90.000,00	133.333,00
3.	Данок од 10% (2 x 10%)	9.000,00	13.333,00
4.	Бруто основа за данок од 18% (1 - 2)	47.561,00	0
5.	Данок од 18% (4 x 18%)	8.561,00	0
6.	Вкупно данок (3 + 5)	17.561,00	13.333,00
7.	Нето износ (1 - 6)	120.000,00	120.000,00

$$\text{Пресметка нето} = \frac{P \times 100}{100 - p} = \frac{18 \times 100}{100 - 18} = \frac{1800}{82} = 21,9512\%$$

стапка за 18%

Коефициент за претворање од нето во бруто:

$$K = \frac{100 - 18}{100} = \frac{82}{100} = 0,82\%$$

4.5. Пресметани стапки

1) Износот **од 81.000 денари** НЕТО износ, добиен како разлика меѓу БРУТО износ, од 90.000 денари, намален за данок на доход, по стапка од 10%.

$90.000 - (90.000 \times 10\%) =$ $90.000 - 9000 = 81.000 \text{ денари.}$
--

2) За Пропишана стапка од 10% - Пресметана стапка од 11,1111% се пресметува по следната формула:

$(p \times 100) : (100-p) = (10 \times 100) : (100 - 10) =$ $1000 : 90 = 11,1111\%$

3) За Пропишана стапка од 18% - Пресметана стапка од 21,9512% се пресметува по следната формула:

$(p \times 100) : (100-p) = (18 \times 100) : (100 - 18) =$ $1800 : 82 = 21,9512\%$

4.6. Стапки за пресметка на придонеси за доход од работна

Согласно измената на Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување (“Службен весник на РМ” 247/18), изменети се стапките за социјални придонеси и тоа за:

- Придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, со покачување на стапката од:

18% на 18,40% за 0,4%

- Придонесот за задолжително здравствено осигурување со покачување на стапката од:

7,3% на 7,4% за 0,1%

4.6.1. Преглед на стапки по видови социјални придонеси по години

Вид на придонес	Стапка 2018	Стапка 2019	Стапка 2020
Задолжително пензиско и инвалидско осигурување	18%	18,4%	18,8%
Задолжително здравствено осигурување	7,3%	7,4%	7,5%
Дополнителен придонес за здравствено осигурување за случај на повреда на работа и професионално заболување	0,5%	0,5%	0,5%
Задолжителен придонес за осигурување во случај на невработеност	1,2%	1,2%	1,2%
ВКУПНО ПРИДОНЕСИ:	27	27,50	28,00

4.7. Пресметка на даноци и придонеси на личен доход од работна за 2020 година

ПРИМЕР 1: Пресметка на МИНИМАЛНА плата за 2020 година која изнесува **14.500,00** денари во **НЕТО** износ, а **21.107,00** денари во **БРУТО** износ.

Пресметка во НЕТО износ:

1. Нето плата	14.500,00
2 Даночно намалување за 2020 година	8.228,00
3 Основица за Данок на личен доход (1 – 2)	6.272,00
4 Данок на личен доход (3 x 11,1111%)	697,00
5 Бруто I (1 + 4)	15.197,00
6 Бруто II (15.222 x 1,3889)	21.107,00
7 Придонес за пензиско и инвалидско осигурување (6 x 18,8%)	3.968,00
8 Придонес за здравствено осигурување (6 x 7,5%)	1.583,00
9 Придонес за вработување (6 x 1,2%)	253,00
10 Придонес за дополнително здравство (6 x 0,5%)	106,00
11 Вкупно придонеси (7 + 8 + 9 + 10)	5.910,00

Пресметка во БРУТО износ:

1. БРУТО плата	21.107,00
2 Придонес за пензиско и инвалидско осигурување (1 x 18,8%)	3.968,00
3 Придонес за здравствено осигурување (1 x 7,5%)	1.583,00
4 Придонес за вработување (1 x 1,2%)	253,00
5 Придонес за доп.здравство (1 x 0,5%)	106,00
6 Вкупно придонеси (2 + 3 + 4 + 5)	5.910,00
7 Намалување на бруто плата (1 – 6)	15.197,00
8 Даночно намалување за 2020 година	8.228,00
9 Основица за Данок на личен доход (7 – 8)	6.969,00
10 Данок на личен доход (10 x 10%)	697,00
11 НЕТО плата (1 – 6 – 10)	14.500,00

ПРИМЕР 2: Пресметка на плата која претставува **најниска основица** за пресметка на даноци и придонеси од плата за **2020** година, која изнесува **19.160,00 денари во бруто износ.**

Пресметка:

1. БРУТО плата	19.160,00
2 Придонес за пензиско и инвалидско осигурување (1 x 18,8%)	3.602,00
3 Придонес за здравствено осигурување (1 x 7,5%)	1.437,00
4 Придонес за вработување (1 x 1,2%)	230,00
5 Придонес за доп.здравство (1 x 0,5%)	96,00
6 Вкупно придонеси (2 + 3 + 4 + 5)	5.365,00
7 Намалување на бруто плата (1 –6)	13.795,00
8 Даночно намалување за 2020 година	8.228,00
9 Основица за Данок на личен доход (7 – 8)	5.567,00
10 Данок на личен доход (9 x 10%)	557,00
11 НЕТО плата (1 – 6 –10)	13.238,00

По извршената пресметка следува книжење:

420 – Плата и надоместоци	
од плата	21.107,00
2400 – Обврска за бруто плати	21.107,00
- (вкalkулирана бруто плата),	
2400 – Обврски за бруто плати	21.107,00
2430 – Обврска за нето плата	14.500,00
2340 – Данок на личен доход	697,00
2347 – Придонеси од плата	5.910,00
- (за пресметана плата, даноци и придонеси),	
2430 – Обврски за нето плата	14.500,00
2340 – Данок на личен доход	697,00
2347 – Придонеси од плата	5.910,00
1000 – Трансакциска сметка	21.107,00
- (исплатена бруто плата).	

ПРИМЕР 3: Пресметка на плата која претставува највисока основица за пресметка на даноци и придонеси од плата за 2020 година која изнесува **613.104,00 денари, односно (16 x 38.319,00 = 613.104,00 денари)**

Пресметка:

1. БРУТО плата	613.104,00
2 Придонес за пензиско и инвалидско осигурување (1 x 18,8%)	115.264,00
3 Придонес за здравствено осигурување (1 x 7,5%)	45.983,00
4 Придонес за вработување (1 x 1,2%)	7.357,00
5 Придонес за доп. здравство (1 x 0,5%)	3.066,00
6 Вкупно придонеси (2 + 3 + 4 + 5)	171.670,00
7 Намалување на платата за придонеси (1 – 6)	441.434,00
8 Даночно намалување за 2020 година	8.228,00
9 Основица за Данок на личен доход (7 – 8)	433.206,00
10 Данок на личен доход (9 x 10%)	43.321,00
11 НЕТО плата (1 – 6 – 10)	398.113,00

ПРИМЕР 4: Пресметка на плата на основица повисока од највисоката основица во бруто износ, која изнесува **700.000,00 денари.**

Пресметка:

1. БРУТО плата	700.000,00
2 Вкупно придонеси за највисок износ	171.670,00
3 Намалување на платата за придонеси (1 – 2)	528.330,00
4 Даночно намалување за 2020 година	8.228,00
5 Основица за Данок на личен доход (3 – 4)	520.102,00
10 Данок на личен доход (5 x 10%)	52.010,00
11 НЕТО плата (3 – 6)	476.320,00

Почнувајќи од 01.01.2020 заклучно со 31.12.2022 година доходот од самостојна дејност ќе се оданочува со единствена пропорционална стапка од 10%.

За 2019 година овој вид доход се оданочуваше со прогресивна даночна стапка од 10% и 18%, кои ќе се применуваат за оданочување (прогресивно) и од 2023 година.

Согласно одредбите од член 19 од Законот, под доход од самостојна дејност се смета доходот остварен од стопанска дејност, доходот од давање професионални и други интелектуални услуги, доходот од земјоделска дејност и доходот од други дејности, чија крајна цел е остварување на доход.

Под доход од стопанска дејност се подразбира доходот од производна, услужна, трговска, угостителска, превозничка и друга слична дејност.

Под доход од професионални и други **интелектуални услуги** се подразбира доходот од здравствена, стоматолошка, ветеринарна, адвокатска, нотарска, консултантска, сметководствена, ревизорска, проценителска, инженерска, архитектонска, новинарска, спортска, културна и друга интелектуална дејност.

Под доход од **земјоделска дејност** се подразбира доходот од производство, доработка, преработка и пласман на сопствени земјоделски производи, како и одгледување на добиток и други стопанско корисни животни и пласман на нивните производи.

5.1. Обврзник и даночна основа

Обврзник на данокот на доходот од самостојна дејност е трговец поединец, физичко лице кое врши земјоделска дејност, лице кое врши занаетчиска дејност и лице кое врши услуги или слободни занимања, кое остварува доход од вршење на дејност од членот 19 на законот, согласно член 20 став 1 од законот.

Обврзникот се запишува во соодветен регистар, доколку не е запишан има третман на паушалец или на обврзник од продажба на земјоделски производи.

Основа за пресметување на данокот на доход од самостојна дејност е разликата меѓу вкупните приходи и вкупните расходи на обврзникот, зголемен за непризнаените расходи за даночни цели.

Ако повеќе физички лица остваруваат доход со заедничко вршење на дејност, секое од нив е обврзник на данокот на доход за делот од доходот што му припаѓа според договорот за заедничко вршење на дејност. Ако со договорот не е утврдено нивното учество, за утврдување на даночната основа се смета дека доходот се дели на еднакви делови.

На висината на даночната обврска на физичкото лице за делот од доходот од заедничка дејност нема влијание фактот дали доходот од заедничкото вршење на дејност е распределен или не.

Остварените вкупни приходи и вкупните расходи од член 21 на законот се утврдуваат во согласност со прописите за сметководство, сметководствените стандарди и според одредбите на законот.

Амортизацијата на нематеријалните и материјалните средства се признава како трошок од работењето на обврзникот до износот утврден со примена на амортизационите стапки пропишани со номенклатурата на средствата.

Еднаш амортизираните средства или група на средства не можат повторно да се вклучат во пресметка на амортизацијата при утврдување на основата за оданочување.

Преостаната сегашна вредност на средствата кои не можат понатаму да се користат, може да се амортизира во целина независно од пропишаниот век на траење.

Владата на РМ ја пропишува **Номенклатурата на средствата за амортизација** и годишните амортизациони стапки, како и начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на нематеријалните и материјалните средства.

Кога со примена на функционалниот метод на амортизација, вкупната амортизација се зголемува за повеќе од 10% од амортизацијата пресметана со пропорционален метод, за пресметка на амортизацијата по функционален метод, потребна е согласност од органот за јавни приходи.

Како трошоци од работењето на обврзникот се признаваат и:

1) **Придонесите** за пензиско и инвалидско осигурување, здравствено осигурување и придонесот за вработување на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, данокот на имот, таксите и другите јавни давачки што се во функција на вршење на дејноста, освен данокот на доход и други лични давачки на обврзникот;

2) **Платениот данок** на доход за извршени исплати кон физички лица.

5.2. Непризнаени расходи

Согласно одредбите од член 27 од Законот, кај доходот од самостојна дејност, за непризнаени расходи за даночни цели се сметаат:

- 1) парични казни и пенали платени од обврзникот;
- 2) казнени камати и парични казни за неплатени или ненавремено платени даноци, придонеси и други јавни давачки;
- 3) трошоци за репрезентација;
- 4) трошоци за користење и одржување на автомобили и други средства за превоз на обврзникот, како и трошоци за користење на рент-а-кар возила, во висина од 50% од износот;
- 5) исплатите по основ на стипендии;
- 6) каматите на кредитите што се користени за набавка на патнички автомобили, освен каматата по кредит за набавка на возила за изнајмување (рент-а-кар), возила за авто такси превоз, возила за обука на возачи и специјални возила (погребални, возила за помош на пат и слично);
- 7) износот на каматата по заем којшто го надминува износот на камата кој би се платил на соодветен кредит од комерцијалните банки. Доколку обврзникот не може евидентирано да докаже дека висината на каматната стапка е во согласност со оваа одредба, каматата ќе се признае најмногу до висината на EURIBOR стапката за девизните кредити со соодветна рочност и SKIBOR стапката за денарски кредити зголемени за еден процентен поен;
- 8) разликата меѓу трансферната цена, односно цената по која се реализира трансакцијата меѓу поврзани лица, и нејзината пазарна цена. При утврдување на разликата меѓу трансферната цена и пазарната цена се користи метод на споредливи цени на пазарот, односно во предвид се земаат цените што би се оствариле на домашниот пазар или компаративниот странски пазар кога не би се работело за однос на поврзани лица, а кога тоа не е можно се користи метод на цена на чинење, односно предвид се земаат цените утврдени според трошоците за производство зголемени за вообичаената заработувачка;
- 9) исплатениот регрес за годишен одмор над износот утврден со ОКДПСОС на РМ;
- 10) надоместоците по основ на дневници за службени патувања во земјата и во странство, теренски додаток или одвоен живот од семејството на вработено лице и обврзникот кој

остварува доход од самостојна дејност, над износот ослободен од данок, утврден со членот 12 на законот;

11) износот на надоместок за закуп на недвижен имот како и износот на надоместок за режиски трошоци на вработено лице кога надоместоците ги плаќа работодавачот;

12) трошоци исплатени за користење на сопствен автомобил на вработено лице и обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност кои се во функција на дејноста, над износот пропишан во член 12 на законот;

13) исплатената помош за претрпени штети од елементарни непогоди во износ кој го надминува најнискиот износ утврден со ОКДПСОС на РМ, на вработено лице и обврзник кој остварува доход од самостојна дејност;

14) уплатена премија за животно осигурување за една календарска година, за вработени лица и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, над две просечни месечни бруто плати во РМ, објавени во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика;

15) уплатен придонес во доброволен пензиски фонд за една календарска година, за вработени лица и за обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, над две просечни месечни бруто плати во РМ, објавени во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика;

16) трошоците за економска пропаганда кои не се во функција на дејноста на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност и

17) други трошоци кои не се поврзани со вршење на дејноста на обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност.

5.3. Намалувања на даночната основа

Согласно одредбите од член 28 став 1, на обврзникот му се намалува даночната основа за извршените вложувања во материјални средства (недвижности, постројки и опрема) и во нематеријални средства (компјутерски софтвер и патенти), за проширување на својата дејност, во висина од 30% од извршените вложувања, со тоа што извршеното намалување не може да биде поголемо од 50% од утврдената даночна основа за истиот даночен период.

“Деловни Информации” број 2/2020

Согласно членот 28 став 2, како вложувања во материјални и нематеријални средства не се сметаат вложувањата во патнички автомобили, мебел, теписи, аудиовизуелни средства, бела техника, уметнички дела од ликовната и применетата уметност и други украсни предмети за опремување на административните простории, освен вложувањата во патнички автомобили во дејностите: изнајмување на возила (рент-а-кар), авто такси превозот, возила за обука на возачи и специјални возила (погребални, брза помош, возила за помош на пат и слично), за кои обврзникот има право на намалување на даночната основа во висина на извршеното вложување, но не повеќе од висината на даночната основа за истиот даночен период.

За остварување на правото на намалување на даночната основа од член 28 став 1 и 2, услов е обврзникот да не ги оттуѓи или на друг начин ги пренесе средствата за период од пет години, почнувајќи од годината во која е извршено вложувањето.

Ако обврзникот документирани не докаже дека износот на намалувањето на даночната основа го вложил за намените од став 1 и 2 на член 28 и не ги отстапил основните средства, го губи правото на намалување по овој основ. Данокот кој би го платил да не го користел ова намалување се наплатува во износ зголемен со камата пропишана за даноците што не се платени во пропишаниот рок.

Обврзникот кој е должен согласно Законот за регистрирање на готовински плаќања, да воведо и да користи фискален систем на опрема, односно фискална апаратура и интегриран автоматски систем за управување, му се намалува пресметаниот данок за набавени до десет фискални апарати, во висина на нивната вредност.

Правото за намалување на фискални апарати го остварува со одобрение од органот за јавни приходи по поднесено барање до 20 јануари наредната година, по годината за која барањето се поднесува.

Органот за јавни приходи е должен во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето за издавање на одобрение за намалување на пресметаниот данок на доход, да постапи по барањето.

Доколку обврзникот не го искористи намалувањето до крајот на тековната година, има право да го пренесе во наредниот период

**5.4. Паушално оданочување на доход
од самостојна дејност**

Согласно член 29 обврзникот кој поради определени околности не е во состојба да ги води деловните книги, или на кого нивното водење значително му го отежнува вршењето на дејноста, има право да поднесе барање до органот за јавни приходи, данокот на доход остварен од вршење на самостојна дејност да го плаќа според паушално утврден нето доход.

Кога органот за јавни приходи ќе оцени дека се исполнети условите, го утврдува со решение паушалниот нето доход на обврзникот, имајќи предвид за:

- 1) местото каде што се наоѓа деловната просторија;
- 2) опременоста на деловната просторија;
- 3) пазарните услови во кои се врши дејноста;
- 4) површината на деловната просторија;
- 5) староста и способноста на обврзникот;
- 6) големината на нето доходот на обврзникот кој под исти или слични услови врши иста или слична дејност и
- 7) други околности кои влијаат на остварувањето на доходот.

Обврзникот, секоја година поднесува барање за паушално оданочување до органот за јавни приходи најдоцна до крајот на годината која и претходи на годината за која се врши утврдување на данокот или во **рок од 15 дена** или **од денот на регистрација во соодветен регистар**, или пред отпочнување на вршење на дејноста.

Правото на паушалното оданочување не може да се признае на обврзник:

- 1) кој врши трговска, угостителска и комисиона дејност (освен обврзникот кој врши трговска дејност, исклучиво преку продажни места на организирани зелени пазари);
- 2) кој вработува други лица;
- 3) во чија дејност вложуваат и други лица и
- 4) чиј нето доход во годината која и претходи на годината за која се врши утврдување на данокот е повисок од две годишни просечни бруто плати.

Ако органот за јавни приходи утврди дека престанале условите поради кои на обврзникот му е признаено правото данокот да го плаќа според паушално утврден нето доход, во наредната година ќе го задолжи да води деловни книги.

Формата и содржината на барањето ја пропишува министерот за финансии.

5.5. Водење на деловни книги

Обврзникот на данокот на доход од член 20 на законот е должен да води деловни книги во кои ги искажува сите деловни промени на начин предвиден со законот.

Обврзникот на данок на доход од член 29 (паушалец) и член 47, (продажба на земјоделски производи на земјоделски пазари) не е должен да води деловни книги.

Обврзникот на данокот на доход од член 20 на законот, должен е да води деловни книги по системот на двојно или просто книговодство.

Деловните книги по системот на просто книговодство се:

- 1) книга на приходи;
- 2) книга на расходи;
- 3) книга на основни средства, ситен инвентар, залихи и
- 4) книга на парични средства, побарувања и обврски.

Обврзникот е должен деловните книги и другата евиденција да ги води уредно, ажурно и точно.

Се смета дека деловните книги се водени уредно, ажурно и точно, ако:

1) од нив може да се утврди вкупното работење на обврзникот, расчленото по одделни работни промени и тоа по хронолошки ред и во бруто - износ без пребивање;

2) во нив книжењето на приходите се врши секој ден, а најдоцна во наредниот ден, а книжењето на трошоците во рок од седум дена од нивното настанување;

3) книжењето на секоја деловна промена на средствата, приходите и трошоците на работењето се врши врз основа на веродостојна книговодствена документација и

4) во почетокот односно на крајот од годината е извршен попис на средства, залихите на материјалите, готовите производи, полупроизводите и недовршените производи, трговска стока и ако оваа состојба е впишана во деловните книги.

По завршувањето на деловната година, по книжењето на сите деловни промени, деловните книги се заклучуваат.

Обврзникот е должен деловните книги, другата евиденција и документацијата да ги чува во деловната просторија. Ако водењето на деловните книги е доверено на регистриран субјект што врши сметководствени работи, деловните книги и документацијата се чуваат во просториите на субјектот.

Деловните книги, другата евиденција и документација се чуваат најмалку пет години од последниот ден на деловната година на која се однесуваат, доколку со закон не е поинаку пропишано.

Обврзникот од член 20 на законот, составува годишен даночен биланс.

6. ДОХОД ОД АВТОРСКИ И СРОДНИ ПРАВА

Доходот од авторски права во периодот од 01.01.2020 година заклучно со 31.12.2022 година, ќе се оданочува со единствената пропорционална стапка од **10%**.

Во периодот од 2023 година ќе се применува прогресивно оданочување со 10% и 18%, истоветно на даночниот третман кој овој доход го имаше и во 2019 година.

Согласно член 38 под доход од авторски и сродни права се подразбира надоместокот што го остварува обврзникот од авторски дела и предмети на сродни права, уредени со Законот за авторското право и сродните права.

Обврзник на данокот на доход од авторски и сродни права е физичко лице кое остварува надоместок од авторски и сродни права.

Обврзник на данокот на доход од авторски и сродни права е и физичко лице наследник или носител на авторски и сродни права.

Доходот од авторски и сродни права има аконтативен карактер, кој исплатувачот го пресметува и плаќа при секоја исплата.

6.1. Даночна основа

Основа за пресметување на данокот на доход од авторски и сродни права, **претставува остварениот надоместок**, намален за износот на нормирани трошоци, утврдени во член 40, во висина од:

“Деловни Информации” број 2/2020

1) **50%** од надоместокот - за вајарски дела, таписерии, керамопластика, уметничка керамика и витраж;

2) **40%** од надоместокот - за уметничка фотографија, сидно сликарство и сликарство во простор во техниките: фреска, графика, мозаик, интарзија, емајл, интарзирани и емајлирани предмети, костимографија, модно креаторство и уметничка обработка на текстил (ткаен текстил, печатен текстил и слично), сликарски дела, графички дела, индустриско обликување со изработување модели и макети, ситна пластика, уметнички решенија за сценографија, музички и кинематографски дела и реставраторски и конзерваторски дела во областа на културата и уметноста;

3) **30%** од надоместокот - за научни, стручни и публицистички дела, изведување уметнички дела во областа на сериозната музика, балетот, операта и театарското и филмското актерство, за рецитирање, снимање филмови и идејни скици за таписерија и идејни скици за костимографија;

4) **20%** од надоместокот - за преводи, предавања и слични интелектуални творби, изведување естрадни програми на забавна и народна музика, како и за други авторски дела и предмети на сродни права, кои не се наведени во член 40 од законот.

На обврзникот наследник или носител кому му е пренесено авторското право и предметот на сродните права согласно закон, како трошоци му се признаваат само платените надоместоци на авторската агенција и на овластените лица за продажба и исплата на доходот.

6.2. Пресметување на данокот

При пресметување на данокот на доход за доходот од авторски и сродни права постојат пресметани стапки, кои се добиваат во зависност од признаените норминирани трошоци, при секоја аконтативна исплата на доходот.

При утврдувањето на нето доходот од авторски права и права од индустриска сопственост, **се признаваат следниве трошоци:**

1) за вајарски дела, таписерии, керамопластика, уметничка керамика и витраж - **50% од бруто приходот;**

$$\text{Пресметана стапка} = \frac{(100 - 50) \times 10}{100 - [(100 - 50) \times 10\%]} = 5,2632\%$$

Коефициент за претворање од нето во бруто:

$$k = (1 - 0,10) + (0,10 \times 50\%) = 0,950$$

2) за уметничка фотографија, видно сликарство и сликарство во простор во техниките: фреска, графика, мозаик, интарзија, е-мајл, интарзирани и емајлирани предмети, костимографија, модно креаторство и уметничка обработка на текстил (ткаен текстил, печатен текстил и слично), сликарски дела, графички дела, индустриско обликување со изработување на модели и макети, ситна пластика, уметнички решенија за сценографија, музички и кинематографски дела и реставраторски и конзерваторски дела во областа на културата и уметноста – **40% од бруто доходот;**

$$\text{Пресметана стапка} = \frac{(100 - 40) \times 10}{100 - [(100 - 40) \times 10\%]} = 6,830\%$$

Коефициент за претворање од нето во бруто:

$$k = (1 - 0,10) + (0,10 \times 40\%) = 0,940$$

3) **30% од надоместокот** - за научни, стручни и публицистички дела, изведување уметнички дела во областа на сериозната музика, балетот, операта и театарското и филмското актерство, за рецитирање, снимање филмови и идејни скици за таписерија и идејни скици за костимографија;

$$\text{Пресметана стапка} = \frac{(100 - 30) \times 10}{100 - [(100 - 30) \times 10\%]} = 7,5269\%$$

Коефициент за претворање од нето во бруто:

$$k = (1 - 0,10) + (0,10 \times 30\%) = 0,930$$

4) за преводи, предавања и слични интелектуални творби изведување на естрадни програми на забавна и народна музика како и за други авторски дела и предмети на сродни права кои не се наведени во член 40 од законот – **20% од бруто доходот;**

$$\text{Пресметана стапка} = \frac{(100 - 20) \times 10}{100 - [(100 - 20) \times 10\%]} = 8,6956\%$$

Коефициент за претворање од нето во бруто:

$$K = (1 - 0,10) + (0,10 \times 20\%) = 0,920$$

6.3. Пресметка на данок на доход за изработка на вајарски дела во бруто износ со нерегистриран ДДВ обврзник

ПРИМЕР 2: Друштвото “ММ” склучило договор со лицето “НН” (лицето не е ДДВ обврзник) за изработка на скулптура, при што е договорен “**бруто надомест**” во износ од **30.000,00 денари** и **130.000,00 денари со нормирани трошоци од 50% од надоместокот.**

Пресметката на данок на доход ќе се изврши на следниот начин:

1. Пројшана сџайка

1.	Бруто надомест	30.000,00	130.000,00
2.	Признати трошоци (1 x 50%)	15.000,00	65.000,00
3.	Даночна основа за данок (1 - 2)	15.000,00	65.000,00
4.	Даночна основа	15.000,00	65.000,00
5.	Данок на доход 10% (4 x 10%)	1.500,00	6.500,00
6.	Нето за исплата (1 - 7)	28.500,00	123.500,00

За исплата: **28.500,00;**

Данок на доход: **1.500,00;**

За исплата: **123.500,00;**

Данок на доход: **6.500,00;**

6.4. Договорен нето надомест за изработка на сџручно дело со нерегистриран ДДВ обврзник во износ од 160.000,00 денари НЕТО износ (предвидени нормирани трошоци 30% од надоместокој)

1. Пројшана сџайка

ПРИМЕР: Договорен е **нето** износ за надомест во висина од 160.000,00 денари, за дело од областа на науката, со физичко лице, кое не е ДДВ обврзник.

↪ Пресметка со коефициент

1.	Договорен нето надомест	160.000,00
2.	Коефициент за претварање на нето во бруто $(1 - 0,10) + (0,10 \times 30\%) = 0,90 + 0,030$	0,930
3.	Бруто надомест (р.бр.1 : р.бр.2) = $(160.000 : 0,930)$	172.043,00
4.	Признати трошоци	30%
5.	Намалување на даночната основа за признатите трошоци (р.бр.3 x 30%) = $(172.043 \times 30\%)$	51.613,00
6.	Даночна основа (р.бр.3 – р.бр.5) = $(172.043 - 51.613)$	120.430,00
7.	Даночна стапка за ДЛД	10%
8.	Пресметан ДЛД (р.бр.6 x р.бр.7) = $(120.430 \times 10\%)$	12.043,00

За исплата: **160.000,00**;

Данок на личен доход: **12.043,00**;

↪ 2. Пресметка со пресметана стапка

1.	Договорен нето надомест	160.000,00
2.	Пресметана стапка за ДЛД	7,5269%
3.	Даночна основа за ДЛД	160.000,00
4.	Данок на личен доход (р.бр.3 x р.бр.2) = $(160.000 \times 7,5269\%)$	12.043,00

За исплата: 160.000,00;

Данок на личен доход: 12.043,00;

**7. ДОХОД ОД ПРОДАЖБА НА СОПСТВЕНИ
ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ**

Овој вид на доход во 2019 година и од 2023 година се оданочува на прогресивна основа со 10% и 18%, а во периодот од 2020 до 31.12.2022 година оданочувањето ќе се врши со единствената даночна стапка од 10%.

“Деловни Информации” број 2/2020

Согласно одредбите од член 42 под доход од продажба на сопствени земјоделски производи се подразбира доходот што обврзникот го остварува од промет на земјоделски производи од сопствено производство.

Согласно член 43 обврзник на данок на доход од продажба на сопствени земјоделски производи е физичко лице кое остварува доход од продажба на сопствени земјоделски производи на исплатувачи кои водат деловни книги и на физички лица надвор од продажни места на зелени пазари, а кое не се оданочува согласно со членот 20 од законот.

Основа за пресметување на данокот за доходот од член 44 на законот претставува разликата помеѓу остварениот вкупен доход и нормираните трошоци во висина од 80%.

Доколку обврзникот од член 45 на законот остварува вкупен доход во годината кој го надминува износот од 1.000.000 денари, должен е најдоцна **до 15 јануари наредната година**, да се регистрира за вршење на дејност согласно со закон.

Согласно член 46 обврзникот од член 43 на законот кој во текот на календарската година остварил доход од продажба на сопствени земјоделски производи кој не го надминал износот од 1.000.000 денари, има право на враќање на платениот данок за остварениот доход од продажба на сопствени земјоделски производи.

Правото на враќање на платен данок **не го остварува** обврзник, **кој** во календарската година **остварил друг доход** кој се оданочува согласно со одредбите од законот.

Правото на враќање на платен данок го остварува обврзникот кој во календарската година остварил доход, кој не се оданочува согласно со одредбите од законот, освен доходот од членот 13 од законот (од државна помош по основ на работен однос).

Врз основа на податоците од потврдените годишни даночни пријави, органот за јавни приходи изготвува **листа на обврзници** на кои треба да им биде вратен платениот данок која се доставува до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, заради потврдување или коригирање на податоците.

По проверка на податоците **од листата**, преку споредување со податоците од Единствениот регистар на земјоделските стопанства и други податоци со кои што располага Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, листата по

потврдување или коригирање се доставува до органот за јавни приходи.

Обврзникот на данокот на доход кој остварува доход од продажба на сопствени земјоделски производи на продажни места на зелени пазари, а не се оданочува согласно со одредбите од членот 20 од законот, се оданочува според паушално утврден нето доход.

Паушалниот нето доход го утврдува органот за јавни приходи врз основа на висината на закупнината на продажното место на зелениот пазар и големината на нето доходот на обврзникот кој под исти или слични услови врши иста или слична дејност.

Пример: Физичко лице врши продажба на земјоделски производи, на физички лица **надвор од продажни места на зелени пазари**. Во Февруари 2020 година по овој основ е остварен вкупен доход во износ од 50.000 денари.

Пресметка на аконтација на данок:

$50.000 - (50.000 \times 80\% \text{ нормирани трошоци}) = 10.000$
денари (основа за оданочување)

$10.000 \text{ денари} \times 10\% = 1.000 \text{ денари (ДЛД)}$.

Физичкото лице по основ на остварен доход од продажба (**извршена во месец февруари**) на сопствени земјоделски производи на други физички лица треба да плати ДЛД во износ од 1.000 денари.

Рок за доставување на пресметката е до **10-ти март**, а за плаќање 15-ти март за доходот остварени во Февруари.

8. ДОХОД ОД ПРАВА ОД ИНДУСТРИСКА СОПСТВЕНОСТ

Доходот од права од индустриска сопственост во 2019 година се оданочуваше со единствената пропорционална стапка од 15%, која ќе се применува и од 01.01.2023 година.

Во периодот од **01.01.2020** до 31.12.2022 година на овој вид на доход ќе се применува единствената пропорционална стапка од **10%**.

“Деловни Информации” број 2/2020

Согласно одредбите од член 48 под доход од права од индустриска сопственост се подразбира надоместокот што обврзникот го остварува од права уредени со Законот за индустриска сопственост.

Обврзник на данокот на доход од права од индустриска сопственост е физичко лице кое остварува надоместок од права од индустриска сопственост.

Обврзник на данокот на доход од права од индустриска сопственост е и физичко лице наследник или носител на права од индустриска сопственост.

Основа за пресметување на данокот претставува надоместокот од членот 48 на законот, што ги остварува обврзникот намален за износот на нормирани трошоци во висина од 10%.

За обврзникот - наследник или носител кому му е пренесено правото од индустриска сопственост согласно закон, основа за пресметување на данокот претставува целиот износ на надоместокот.

9. ДОХОД ОД ЗАКУП И ПОДЗАКУП

Доходот од закуп и подзакуп во **2020** година, како и заклучно со 31.12.2022 година ќе се оданочува со единствена пропорционална стапка **од 10%**.

Од 01.01.2023 година овој вид на доход ќе се оданочува со единствената пропорционална стапка од 15%, истоветно со даночниот третман и за 2019 година.

Под доход од закуп и подзакуп се подразбира доходот што обврзникот го остварува од издавање под закуп и подзакуп на недвижен и подвижен имот.

Обврзник на данокот на доход од закуп и подзакуп е физичко лице кое остварува доход од закуп и подзакуп.

Основа за пресметување на данокот на доходот од закуп претставува бруто доходот **намален за нормираните трошоци** во висина од **10%** од доходот.

По исклучок основа за пресметување на данокот на доходот од закуп на **опремени станбени и деловни простории** претставува бруто доходот намален за **нормираните трошоци** во висина од **15% од доходот**.

Основа за пресметување на данокот на доход од подзакуп, претставува бруто доходот намален за закупнината што ја плаќа закуподавачот.

Во доход од закуп и подзакуп се вклучуваат и вредностите на сите давања и услуги на кои се обврзал закупаецот, односно подзакупаецот да ги изврши за сметка на закуподавачот.

Ако пријавениот доход од закуп и подзакуп е помал од оној што може да се постигне според локални прилики, органот за јавни приходи го утврдува можниот доход со споредување на закупнината за сличен имот, што се издава под закуп и подзакуп под приближно еднакви услови, согласно член 54 од законот.

9.1. Пресметка на персонален данок на доход по основ приходи од имот и имотни права (кирии и закупнини)

1. При признаени 10% нормирани трошоци:

$$\text{Пресметана стапка} = \frac{(100 - 10) \times 10}{100 - [(100 - 10) \times 10\%]} = 9,8901\%$$

Коефициент за претворање од нето во бруто износ:

$$K = (1 - 0,10) + (0,10 \times 10\%) = 0,91\%$$

2. При признаени 15% нормирани трошоци:

$$\text{Пресметана стапка} = \frac{(100 - 15) \times 10}{100 - [(100 - 15) \times 10\%]} = 9,2896\%$$

Коефициент за претворање од нето во бруто:

$$K = (1 - 0,10) + (0,10 \times 15\%) = 0,915\%$$

9.1.1. Пресметка на персонален данок на доход за приходи од закуп во бруто износ за лице регистриран ДДВ обврзник

ПРИМЕР 3: Правното лице “ЦБ” изнајмило под закуп стан од физичко лице – регистриран ДДВ обврзник. **Неопремен** стан ќе се користи за деловни цели (деловни простории), а договорената **бруто** закупнина (без ДДВ) е утврдена со договорот, во висина од 20.000,00 денари, месечно.

1. Пресметка со пропишана стапка

1.	Договорен бруто надомест	20.000,00
2.	Признати трошоци	10%
3.	Намалување на даночната основа за признати трошоци (1 x 10%)	2.000,00
4.	Даночна основа (р.бр.1 – р.бр.3)	18.000,00
5.	Даночна стапка	10%
6.	Данок на доход (р.бр.4 x р.бр.5)	1.800,00
7.	Нето за исплата (р.бр.1 – р.бр.6)	18.200,00
8.	Основица за ДДВ	20.000,00
9.	ДДВ 18% (р.бр.8 x 18%)	3.600,00
10.	Бруто износ со ДДВ (6 + 7 + 9)	23.600,00
11.	Износ за исплата спрема физичкото лице (7+9)	21.800,00
12.	Износ на ДЛД за уплата во Буџетот на РМ	1.800,00

За исплата: **21.800,00**;

Данок на личен доход: **1.800,00**;

9.1.2. Пресметка на Данок на доход за приходи под закуп во нето износ од лице регистриран ДДВ обврзник

ПРИМЕР 4: Друштвото "МН" зело под закуп **неопремена** деловна просторија од лицето "НН". Физичкото лице е регистриран ДДВ обврзник. Закупнината на месечно ниво изнесува 18.200,00 денари, во нето износ, без вклучен ДДВ.

1. Пресметка со коефициент

1.	Договорен нето надомест	18.200,00
2.	Коефициент за претварање на нето во бруто $(1 - 0,15) + (0,10 \times 10\%)$	0,91
3.	Бруто надомест (р.бр.1 : р.бр.2) = $(18.200 : 0,91)$	20.000,00
4.	Признати трошоци	10%
5.	Намалување на даночната основа за признатите трошоци $(3 \times 10\%) = (20.000 \times 10\%)$	2.000,00
6.	Даночна основа (р.бр.3 – р.бр.5) = $(20.000 - 2.000)$	18.000,00

“Деловни Информации” број 2/2020

7.	Даночна стапка	10%
8.	Данок на доход (6 x 7) = (18.000 x 10%)	1.800,00
9.	Основица за ДДВ (1 + 8)	20.000,00
10.	ДДВ 18% (р.бр.9 x 18%)	3.600,00
11.	Бруто износ со ДДВ (1 + 8 + 10)	23.600,00
12.	Износ за исплата спрема физичкото лице (р.бр.1+ р.бр.10)	21.800,00
13.	Износ на ДЛД за уплата во Буџет на РМ	1.800,00

За исплата: 21.800,00;

Данок на личен доход: 1.800,00;

2. Со пресметана стапка

1.	Договорен нето надомест	18.200,00
2.	Пресметана (нето) стапка (се користи со четири децимали)	9,8901%
3.	Пресметан данок (р.бр.1 x р.бр.2) = (18.200 x 9,8901%)	1.800,00
4.	Основица за ДДВ (р.бр. 1 + р.бр. 3)	20.000,00
5.	ДДВ 18% (р.бр. 4 x 18%)	3.600,00
6.	Бруто износ со ДДВ (р.бр.1+р.бр.3+р.бр.5)	23.600,00
7.	Износ за исплата спрема физичкото лице (р.бр.1 + р.бр.5)	21.800,00
8.	Износ на Данок на доход, за уплата во Буџет на РМ	1.800,00

За исплата: 21.800,00;

Данок на личен доход:1.800,00;

10. ДОХОД ОД КАПИТАЛ

Доходот од капитал почнувајќи од 01.01.2020 година заклучно со 31.12.2022 година ќе се оданочува со единствената пропорционална стапка од 10%. Почнувајќи од 01.01.2023 година повторно ќе се применува единствената пропорционална стапка од 15%.

Согласно одредбите од член 55 под доход од капитал се подразбираат:

- 1) дивиденди и друг доход остварен со учество во добивката кај правните лица;
- 2) камати од заеми дадени на физички и правни лица;
- 3) камати од орочени депозити;
- 4) камати од хартии од вредност и

“Деловни Информации” број 2/2020

5) друг доход од хартии од вредност или финансиски инструменти.

Обврзник на данокот на доход од капитал е физичко лице кое остварува доход по наведените основи од член 55 на законот.

Основа на данокот на доход за дивидендите (од член 55 точка 1) на законот претставува бруто дивидендите, односно доход од учество во добивката распределени на обврзникот.

Основа на данокот на доход за каматите (член 55 точки 2), 3) и 4) на законот, претставува износот на пресметаната камата.

Основа на данокот на доход за друг доход од хартии од вредност или финансиски инструменти (член 55 точка 5) на законот, претставува износот на бруто доходот.

Доходот од камата од орочени депозити не подлежи на ДЛД заклучно со 31.12.2022 година, а ќе се оданочува од 01.01.2023 по стапка од 15% (член 116 од ЗДЛД).

11. КАПИТАЛНИ ДОБИВКИ

Согласно член 58, под капитална добивка се подразбира разликата помеѓу продажната и набавната цена при продажба или размена на недвижен имот, хартии од вредност, **удели издадени од инвестициски фонд**, учество во капиталот, друг подвижен и нематеријален имот.

Нематеријален имот претставува имотот без физичка содржина, кој може да се идентификува.

Ако разликата е негативна се остварува капитална загуба (член 58 став 3).

Обврзник на данокот на доход од капитални добивки е физичко лице кое остварува добивка од член 58 став 1 на законот.

11.1. Даночна основа

Основа на данокот на доход за капитални добивки претставува разликата помеѓу продажната цена на недвижен имот, хартии од вредност удели издадени од инвестициски фонд, учество во капиталот, друг подвижен и нематеријален имот и нивната куповна (набавна) цена.

За капиталната добивка остварена од продажба на хартии од вредност, удели издадени од инвестициски фонд, учество на капиталот, друг подвижен имот и недвижен имот, во кој обврзникот живее најмалку една година пред продажбата, **се признаваат нормирани трошоци од 10%.**

На обврзникот кој остварува капитална добивка од продажба на недвижен имот, на негово барање, наместо нормираните трошоци, му се признаваат стварните трошоци за инвестициски вложувања, доколку документирани ги докаже.

За целите на утврдување на капиталната добивка, како продажна цена на учеството во капиталот, друг подвижен имот и нематеријален имот се смета договорената цена, односно цената која органот за јавни приходи ќе ја утврди, ако оцени дека договорената цена е пониска од пазарната.

За целите на утврдување на капиталната добивка, како продажна цена на хартии од вредност и удели издадени од инвестициски фонд, се смета договорената цена.

Како продажна цена при продажба на недвижен имот се смета договорената цена, а доколку органот за јавни приходи оцени дека договорената цена е пониска од пазарната, како продажна цена се смета пазарната вредност на недвижниот имот утврдена од страна на ЕЛС и Градот Скопје, според Методологијата за процена на пазарната вредност на недвижен имот, без данокот на промет на недвижности.

За целите на утврдување на капиталната добивка, како куповна (набавна) цена на недвижен имот, хартии од вредност, удели издадени од инвестициски фонд, учество во капиталот, друг подвижен имот и нематеријален имот, се смета цената по која обврзникот го стекнал недвижниот имот, хартиите од вредност, уделите издадени од инвестициски фонд, учеството во капиталот и другиот подвижен и нематеријален имот.

При продажба на недвижен имот кој обврзникот сам го изградил, за набавна цена се смета цената на чинење на недвижноста која обврзникот документирани ќе ја докаже, врз основа на трошоците направени за изградбата на недвижноста. Доколку истата не може да се докаже, за набавна цена ќе се смета цената на чинење (градежна цена) на ист или сличен недвижен имот во периодот на изградбата на подрачјето на кое се наоѓа недвижниот имот, а доколку во тоа подрачје нема таков недвижен имот во тој случај за набавна цена ќе се смета цената

“Деловни Информации” број 2/2020

на чинење (градежна цена) на ист или сличен недвижен имот во периодот на изградбата, која ќе се утврдува како просечна цена за територијата на РМ.

Како куповна (набавна) цена на хартиите од вредност кои се продадени или купени на берзата се смета цената која обврзникот ја документира како стварно платена, или ако тоа не го стори, најниската забележана трансакција во период од една година, која претходи на продажбата на хартијата од вредност.

Кај хартиите од вредност кои не котираат на берзата, како набавна цена се смета цената која обврзникот ја документира како стварно платена, или ако тоа не го стори, нејзината номинална вредност.

Капитална загуба остварена со продажба на хартии од вредност се пребива со капиталните добивки остварени со продажба на хартии од вредност.

Ако и по извршеното пребивање, се појави капитална загуба, вишокот се пренесува на идните капитални добивки во наредните три години.

11.2. Даночни ослободувања кај капитални добивки

Данок на доход не се плаќа за капитална добивка остварена од продажба на недвижен имот, доколку:

- обврзникот, кој живее најмалку една година во недвижниот имот пред продажбата, го продава по истекот на три години од денот на стекнувањето;

- обврзникот го продава недвижниот имот по истекот на пет години од денот на стекнувањето;

- обврзникот го продава недвижниот имот стекнат по основ на наследување или подарок кој е ослободен од плаќање на данок согласно одредбите од Законот за даноците на имот

- обврзникот го продава недвижниот имот стекнат по пат на денационализација и

- доходот е остварен од продажба извршена помеѓу брачните другари, како и од страна на брачните другари, извршена на трето лице во случај кога продадениот недвижен имот е во непосредна поврзаност со развод на бракот.

Данок на доход не се плаќа за капитална добивка остварена од продажба на хартии од вредност, кои се стекнати со емисија на хартии од вредност реализирана како иницијална јавна понуда.

НАПОМЕНА: До 31.12.2022 година не се оданочуваат капиталните добивки од хартии од вредност и уделите издадени од инвестициски фонд, согласно член 116 од законот.

12. ДОБИВКИ ОД ИГРИ НА СРЕЌА

Кај добивките од игри на среќа продолжува начинот на оданочување од 2019 година, за годините до 2022 и истиот начин и стапка продолжува од 01.01.2023 година, со примена на единствена и пропорционална стапка од **15%**.

Под добивки од игри на среќа се подразбира доходот што обврзникот го остварува со учество во игри на среќа уредени со Законот за игрите на среќа и за забавните игри.

Обврзник на данокот на доход за добивките од игри на среќа е физичкото лице кое остварило добивка од членот 64 од законот.

Основа за пресметување на данокот на добивките од игрите на среќа претставува износот на поединечната исплата на добивката.

По исклучок, основа за пресметување на данокот на добивките од игрите на среќа во обложувалница претставува износот на поединечната исплата на добивката намален за износот на поединечната уплата врз основа на која е остварена добивката.

Под поединечна исплатена добивка не се подразбираат добивките остварени во текот на играта на среќа.

Ако добивката од игри на среќа се состои од предмети, основа на данокот претставува пазарната вредност на предметите во моментот на остварувањето на добивката.

Данок на доход за добивките од општите игри на среќа не се плаќа, ако поединечната исплата на добивката не го надминува износот од 5.000 денари.

Ако поединечниот износ на добивката е поголем од 5.000,00 МКД, данокот се пресметува на целиот износ на добивката.

13. ДОХОД ОД ОСИГУРУВАЊЕ

Во периодот од 01.01.2020 заклучно со 31.12.2022 година оданочувањето на овој вид на доход ќе се врши по единствена и пропорционална стапка од 10%.

Почнувајќи од 01.01.2023 година повторно се применува пропорционалната стапка од 15%.

Согласно одредбите од член 68 од Законот, под доход од осигурување се подразбира:

- 1) премијата за осигурување живот, уплатена од правно лице или обврзник кој остварува доход од самостојна дејност;
- 2) премијата за неживотно осигурување, уплатена од правно лице или обврзник кој остварува доход од самостојна дејност, освен премијата која е ослободена од оданочување согласно членот 12 точка 34 од законот; и
- 3) исплатената осигурена сума, освен надоместокот на штета, согласно членот 12 од законот.

Обврзник на данокот на доход од осигурување е физичкото лице кое остварува доход од членот 68 од законот.

Основа за пресметување на данокот на доходот од осигурување претставува:

- 1) износот на уплатената премија за осигурување живот од правно лице или обврзник кој остварува доход од самостојна дејност, над износот утврден во член 12 точка 35 од законот;
- 2) износот на уплатената премија за неживотно осигурување од правно лице или обврзник кој остварува доход од самостојна дејност; и
- 3) износот на осигурената сума намален за износот на уплатените премии за осигурување живот во случај кога премиите се уплатени од физичко лице, односно износот на осигурената сума намалена за износот на уплатените премии за осигурување живот, кои се оданочени согласно точка 1 на член 70.

14. ДРУГ ДОХОД

Во периодот од 01.01.2020 заклучно со 31.12.2022 година оданочувањето на овој вид на доход ќе се врши по единствена и пропорционална стапка од 10%.

Почнувајќи од 01.01.2023 година повторно се применува пропорционалната стапка од 15%.

Согласно одредбите од член 71 од Законот, друг доход во смисла на законот, е секој доход кој не се смета за доход на физичките лица од членот 3 став 1 точки 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10 од законот и не е изземен од оданочување со одредбите од членот 12 од законот.

Како друг доход, во смисла на законот се смета и:

- 1) доходот остварен од продажба на корисен цврст отпад,
- 2) доходот остварен со електронска трговија преку интернет,
- 3) доходот од интернет маркетинг услуги,
- 4) износот на неискористената финансиска помош на физичките лица од членот 12 точка 31 и донираните неискористени средства од член 12 точка 32 од законот, како и
- 5) кусоци кои не се предизвикани од вонредни настани (кражба, пожар или други природни непогоди), кои не се на трошок на платата на одговорното лице.

Обврзник на данокот за друг доход е физичкото лице кое остварува доход од членот 71 од законот.

Основа за пресметување на данокот на доходот од членот 71 на законот е бруто доходот.

Основа за пресметување на данокот на доход за доходот од продажба на корисен цврст отпад, претставува бруто доходот намален за нормираните трошоци во висина од 50%.

15. УТВРДУВАЊЕ НА ДАНОКОТ

Утврдувањето на данокот на доход го врши органот за јавни приходи, доколку со законот не е определено поинаку.

Органот за јавни приходи го утврдува данокот врз основа на аконтативно остварениот доход, деловните книги што ги води обврзникот, службените податоци што ги прибавил органот преку контрола, како и врз основа на други податоци и докази до кои ќе дојде во постапката за утврдување на данокот.

15.1. Пресметување на аконтацијата на данокот на доход во текот на годината

На одделните видови доход од член 3 на законот, во текот на годината се пресметува аконтација на данокот на доход што се наплатува по одбивка од секој доход по поднесена електронска пресметка од исплатувач, поднесена електронска пресметка од физичко лице или врз основа на решение на

“Деловни Информации” број 2/2020

органот за јавни приходи, освен ако не е поинаку определено со законот.

Аконтација претставува износот на данок кој обврзникот го плаќа во текот на годината, пред утврдување на годишниот данок на доход со годишната даночна пријава.

Износот на платениот данок како аконтација, се одбива од пресметаниот годишен данок на доход, а намалувањата се признаваат во износ во кој се одобрени при аконтативното пресметување.

15.2. Аконтација на данокот по одбивка

Согласно одредбите од член 80 од Законот, аконтацијата на данокот на доход се плаќа по одбивка, односно исплатувачот на доходот го пресметува, задржува и плаќа данокот за обврзникот при секоја исплата на следните видови доход:

- 1) доход од работа;
- 2) доход од авторски и сродни права;
- 3) доход од продажба на сопствени земјоделски производи, ако исплатувачот на доходот води деловни книги;
- 4) доход од закуп и подзакуп, ако исплатувачот на доходот води деловни книги;
- 5) доход од права од индустриска сопственост;
- 6) доход од капитал;
- 6-а) капитални добивки од продажба на хартии од вредност и удели издадени од инвестициски фонд,**
- 7) добивките од игри на среќа;
- 8) доход од осигурување и
- 9) друг доход, ако исплатувачот на доходот води деловни книги.

15.3. Нерезиденти и меѓународни договори

При пресметување на данок по одбивка на доходот од членот 80 од законот кој го остварува физичко лице – нерезидент кој е стварен корисник на тој доход, исплатувачот на доходот ги применува одредбите од важечкиот договор за одбегнување на двојното оданочување, доколку физичкото лице го докаже статусот на даночен резидент на државата со која РМ има склучено договор.

Доколку примателот на доходот кој се оданочува со данок по одбивка е даночен резидент на странска држава со која РМ има склучено договор за одбегнување на двојното оданочување, тогаш на доходот кој се оданочува се применува даночна стапка која не смее да ја надмине висината на даночната стапка која е пропишана за тој вид на доход согласно со договорот.

Даночно изземање или пониска стапка одредена во договорот со странска држава се применува на доходот кој се оданочува со данокот по одбивка ако исплатувачот располага со пропишани обрасци заверени од органот за јавни приходи и од надлежниот даночен орган на странската држава или одобрение за даночно изземање издадено од органот за јавни приходи.

Начинот на примена на даночно изземање или намалување согласно со меѓународните договори за одбегнување на двојното оданочување на доходот кој го остварува странско физичко лице, како и формата и содржината на обрасците ги пропишува министерот за финансии.

Органот за јавни приходи е должен да издаде одобрение или да донесе решение за одбивање на издавање на одобрение по поднесените барања за даночно изземање или пониска стапка, во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето.

Доколку исплатувачот на доходот примени одредби од договорот за одбегнување на двојното оданочување, а не се исполнети условите од членовите 81 и 82 од законот и поради тоа е платен помал износ на данок, исплатувачот на доходот е должен да ја надомести разликата меѓу платениот данок и долгуваниот износ на данок согласно со одредбите од законот.

Органот за јавни приходи по барање на нерезидентот е должен да издаде потврда за платениот данок во РМ.

15.4. Аконтацијата на данокот на доходот од член 80 на законот

Аконтација на данокот на доходот од член 80 на законот **пресметува исплатувачот** за секој обврзник и за секој поединечно исплатен доход.

Аконтацијата на данокот на доход за 2020 година од закуп и подзакуп (ако исплатувачот на доходот води деловни книги), на доходот од права од индустриска сопственост, на доходот од капитал, на доходот од осигурување и друг доход се пресметува на соодветно утврдена даночна основа со примена на пропиша-

“Деловни Информации” број 2/2020

на стапка од 10%, а пресметаниот и платениот данок по одбивка се смета за конечно намирена даночна обврска.

Аконтацијата за **2019** година и за **2023** година, на данокот од доход од работа, доход од авторски и сродни права и доход од продажба на сопствени земјоделски производи (ако исплатувачот на доходот води деловни книги) се пресметува на соодветно утврдена даночна основа со примена на следните стапки:

на месечна даночна основа	по стапка
до 90.000 денари	10%
од 90.001 денари	9.000 денари + 18% на делот од доходот над 90.000 денари

Исплатувачот од членот 84 од законот, пред секоја исплата на доходот на кои аконтацијата на данокот се плаќа по одбивка, е должен до органот за јавни приходи да достави пресметка за бруто доходот, одбитоците, пресметаниот данок по одбивка и нето доход за исплата, за секој обврзник поединечно.

Почнувајќи од 01.01.2023 година, исплатувачите на капиталните добивки од хартии од вредност и на уделите во инвестициски фонд се должни до органот за јавни приходи да достават пресметка за бруто-доходот, одбитоците и пресметаниот данок по одбивка за секој обврзник поединечно, кој остварил капитални добивки од хартии од вредност и удели во инвестициски фонд најдоцна наредниот ден по денот на исплатата на доходот.

Исплатувачот на добивки од посебни игри на среќа е должен на органот за јавни приходи, најдоцна до седми во тековиот за претходниот месец да му достави месечен извештај за исплатен доход – добивки од игри на среќа и за пресметаниот и платен данок по одбивка.

Пресметката, се доставува по пат на пренос на податоци во електронска форма.

Пресметката ја одобрува органот за јавни приходи, пред да се изврши плаќањето на данокот и исплатата на доходот кај носителот на платниот промет, за исплати од страна на исплатувачот.

Пресметката ја одобрува органот за јавни приходи, пред да се изврши плаќањето на данокот кај носителот на платниот промет, кај обврзникот физичко лице – примателот на доходот.

Начинот на пресметка и уплата на аконтациите на данокот на доход, формата и содржината и начинот на доставување и одобрување на електронската пресметка за доход и данок ги пропишува министерот за финансии. Формата, содржината и начинот на поднесување на извештајот член 85 став 4, ги пропишува министерот за финансии.

По исклучок, обврзникот за пресметка и уплата на данок од плата, надоместок на плата и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот е должен пресметката да ја врши месечно, поединечно за секој обврзник за плаќање за соодветниот месец и податоците за пресметана плата или дел од плата, надоместок на плата и исплата по основ на деловна успешност да ги доставува до органот за јавни приходи најдоцна до десетти во тековниот за претходниот месец по електронски пат на образец пропишан со Правилникот за начинот на пресметка и уплата на придонесите од задолжително социјално осигурување.

Исплатувачот од членот 84 од законот е должен на обврзникот при секоја исплата **да му издаде примерок од пресметката за аконтацијата** на данокот и платените придонеси.

Органот за јавни приходи по службена должност прибавува податоци од други субјекти кои се од значење за утврдување на данокот, а се однесуваат на остварениот доход на физички лица.

Трговецот кој организира зелен пазар на кој се врши трговија на големо и мало е должен на органот за јавни приходи да му доставува извештај за корисниците на продажните места на зелените пазари, најдоцна до крајот на годината која и претходи на годината за која се врши утврдување на данокот.

За секоја промена на бројот на корисниците на продажните места на зелените пазари, трговецот кој организира зелен пазар е должен на органот за јавни приходи да му го доставува извештајот, најдоцна до 10 во месецот која следи по месецот за кој се однесува промената.

Формата и содржината на извештајот ја пропишува министерот за финансии.

15.4.1. Плаќање на аконтацијата на данокот по одбивка

Исплатувачот на доходот од член 80 од законот за кој аконтацијата на данокот се плаќа по одбивка е должен задржаниот данок да го уплати при секоја поединечна исплата.

“Деловни Информации” број 2/2020

Даноците по одбивка се пресметуваат и плаќаат според стапката што важи на денот на исплатата на доходот, освен данокот на доход по основ на плата, надоместок на плата, пензија и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот кој ќе се пресметува и плаќа според стапката и даночното намалување што важат за месецот за кој се пресметува и исплатува платата, надоместок на плата, пензија и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот.

15.5. Аконтација на данокот што ја пресметува обврзникот по 10% за 2020 година

Во текот на 2020 година обврзникот пресметува и плаќа 10% аконтација на данокот на доход, за следните видови на доход:

- 1) доход од закуп и подзакуп, остварен од издавање на:
 - физички лица,
 - физички лица кои остваруваат доход од самостојна дејност, а данокот го плаќаат според паушално утврден нето доход и на,
 - дипломатски, односно конзуларни претставништва на странски држави и меѓународни организации, во случаи кога физичкото лице остварува бруто доход;
- 2) капитални добивки, освен капиталните добивки од продажба на хартии од вредност и удели издадени од инвестициски фонд;
- 3) доход остварен од странство ;
- 4) доход од работа во дипломатски, односно конзуларни претставништва на странски држави и меѓународни организации, кај претставници и службеници на такви претставништва кои имаат дипломатски имунитет за кои обврзникот сам го утврдува и уплатува данокот;
- 5) доход од продажба на сопствени земјоделски производи на физички лица надвор од продажни места на зелени пазари.
- 6) доходот остварен од повремено или привремено вршење на услуги на физички лица.
- 7) друг доход од членот 3 став 1 точка 11 од законот.

Аконтациите на данокот на доход за доходот се пресметуваат по стапка од 10%. Пресметаниот и платениот данок, се смета за конечно намирена даночна обврска.

Обврзникот кој во текот на годината остварува доход кој подлежи на оданочување со данок на доход врз основа на законот е должен да поднесе пресметка на аконтација на доход и данок и докази до органот за јавни приходи за:

- 1) доход од закуп и подзакуп, остварен од издавање на:
 - физички лица,
 - физички лица кои остваруваат доход од самостојна дејност, а данокот го плаќаат според паушално утврден нето доход и на,
 - дипломатски, односно конзуларни претставништва на странски држави и меѓународни организации, во случаи кога физичкото лице остварува бруто доход до десетти во месецот кој следи по месецот во кој е склучен договорот, односно до десетти во месецот кој следи по месецот во кој имотот е предаден во закуп или подзакуп, доколку во договорот е утврдено одложено издавање;
- 2) доход остварен од издавање на имот во закуп и подзакуп на физички лица во случаи кога времетраењето на закупот е пократко од 31 ден во еден месец, до десетти во месецот кој следи по месецот на издавање;
- 3) капитални добивки од продажба на:
 - учеството во капитал до десетти во месецот кој следи по месецот во кој е извршена продажбата или извршен е упис на промената на сопственоста во трговскиот регистар;
 - недвижен имот до десетти во месецот кој следи по месецот во кој е заверен договорот за купопродажба на нотар;
 - друг подвижен имот до десетти во месецот кој следи по месецот во кој е остварен доходот, и
 - нематеријален имот до десетти во месецот кој следи по месецот во кој е остварен доходот.
- 4) доход остварен од странство до десетти во месецот кој следи по месецот во кој е остварен доходот;
- 5) доход од работа во дипломатски, односно конзуларни претставништва на странски држави, кај претставници и службеници на такви претставништва кои имаат дипломатски имунитет и за кои обврзникот сам го утврдува и уплатува данокот до десетти во месецот кој следи по месецот во кој е остварен доходот;

“Деловни Информации” број 2/2020

6) доход од продажба на сопствени земјоделски производи на физички лица надвор од продажни места на зелени пазари до десетти во месецот за доходот остварен во претходниот месец;

7) доходот остварен од повремено или привремено вршење на услуги на физички лица до десетти во месецот кој следи по месецот во кој е остварен доходот;

8) друг доход од членот 3 став 1 точка 11 од законот, до десетти во месецот за доходот остварен во претходниот месец.

За доходот остварен по основ на плата и пензија од странство, за кој е платен данок во странската држава, обврзникот е должен да поднесе пресметка на аконтација на данок и докази за платениот данок до органот за јавни приходи, најдоцна до 31 март во годината која следи по годината во која е остварен доходот.

Пресметката обврзникот ја доставува по пат на пренос на податоци во електронска форма.

Пресметката на аконтацијата на данокот на доход ја одобрува органот за јавни приходи.

Обврзникот - нерезидент поднесува пресметка за секој доход што го остварува, а за кој не е предвидено плаќање на данок на доход по одбивка.

Начинот на пресметка и уплата на аконтациите на данокот на доход, формата и содржината и начинот на доставување и одобрување на електронската пресметка за доход и данок ги пропишува министерот за финансии.

15.5.1. Плаќање на аконтација на данокот од обврзникот

Аконтација на данокот на доход утврден во одобрените пресметки се плаќа најдоцна до 15, во месецот за претходниот месец за:

- доходот од закуп и подзакуп на кој аконтацијата на данокот не се плаќа по одбивка;

- капиталните добивки, освен капиталните добивки од продажба на хартии од вредност и удели издадени од инвестициски фонд;

- доходот остварен од странство;

- доходот од работа во дипломатски, односно конзуларни претставништва на странски држави, кај претставници и службеници на такви претставништва кои имаат дипломатски имунитет, на кои данокот не е пресметан и платен по одбивка;

- доходот од продажба на сопствени земјоделски производи на физички лица надвор од продажни места на зелени пазари;

- доходот остварен од повремено или привремено вршење на услуги на физички лица и

- друг доход на кој данокот не е пресметан и платен по одбивка.

Данокот на доходот остварен во странска валута се пресметува во денарска противвредност по среден курс на Народната банка на РМ на денот на остварување на доходот.

Аконтација на данокот на доход утврдена со решение на органот за јавни приходи се плаќа за:

- доходот остварен од обврзник од членот 29 и членот 47 од законот до 15 во месецот за претходниот месец,

- доходот од закуп и подзакуп до 15 во месецот за претходниот месец,

- доходот од капитални добивки во рок од 15 дена од денот на доставување на решението и

- доходот прикажан во неодобрените пресметки од членот 88 од законот во рок од 15 дена од денот на доставување на решението.

15.6. Аконтација на данокот на доход од самостојна дејност

Аконтацијата на данокот на доход за доходот од членот 19 од законот кој се оданочува според вистински доход во тековната година, ја пресметува обврзникот врз основа на податоците од годишниот даночен биланс за претходната година.

Доколку се изменат значајно условите под кои е утврдена аконтацијата на данокот на доход, обврзникот може да бара промена на аконтацијата, односно органот за јавни приходи може во согласност со новите околности да утврди нова аконтација.

15.5.1. Плаќање на аконтација на данокот на доход од самостојна дејност

Месечната аконтација на данок на доход за самостојна дејност се плаќа во износ од една дванаесттина од пресметаниот данок во годишниот даночен биланс, за претходната година.

Обврзникот кој започнува да врши самостојна дејност месечните аконтации на данокот на доход за првата година ги плаќа на основица од 50% од просечна нето плата по работник во РМ објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика.

Аконтацијата на данок на доход за јануари во тековната година се плаќа во висина на платената аконтација за декември од претходната календарска година.

Месечната аконтација на данок на доход се плаќа до 15 во тековниот за претходниот месец.

Додека органот за јавни приходи не го утврди паушалниот нето доход, за обврзникот од членот 29 од законот, обврзникот е должен да плаќа аконтација на данок во висина утврдена во решението за претходната година.

16. ДАНОЧНА ПРИЈАВА

16.1. Годишна даночна пријава

Органот за јавни приходи изготвува годишна даночна пријава за обврзникот, која ги содржи податоците за остварениот доход и платените аконтации на данокот во текот на годината за која што се утврдува данокот.

Годишната даночна пријава, органот за јавни приходи ја доставува до обврзникот најдоцна до 30 април наредната година.

Обврзникот на данокот на доход е должен да ја потврди точноста на податоците од годишната даночна пријава или да ја коригира пријавата најдоцна до 31 мај.

Доколку обврзникот не ја потврди или коригира годишната даночна пријава до 31 мај, годишната даночна пријава се смета за потврдена.

Формата и содржината на годишната даночна пријава за утврдување на данок на доход, начинот на доставување на годишната даночна пријава од страна на органот за јавни приходи и начинот на потврдување од страна на обврзникот, ги пропишува министерот за финансии.

16.2. Годишен даночен биланс

Обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност и кој води деловни книги е должен, по истекот на годината за која се утврдува данокот најдоцна до 15 март наредната година, да поднесе годишна пресметка за искажаниот финансиски резултат и даночен биланс.

Доколку обврзникот работел пократок период во една календарска година, за даночен период ќе се смета периодот од годината за која работел и за истиот период треба да состави годишен даночен биланс.

17. ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ГОДИШНИОТ ДАНОК ОД ДОХОД

Пресметаниот данок на доход во годишната даночна пријава од членот 96 став 3 од законот, се смета за утврдена обврска по која треба да се изврши плаќање во рокот пропишан со членот 100 од законот.

Доколку органот за јавни приходи не ја одобри корекцијата на годишната даночна пријава доставена од обврзникот од членот 96 од законот, данокот на доход го утврдува органот за јавни приходи со решение.

Решението органот за јавни приходи е должен да го донесе најдоцна во рок од 60 дена од денот на приемот на корегираниот годишна даночна пријава.

Решението за утврдување на данокот за обврзниците од членот 29 од законот (паушално оданочување), органот за јавни приходи е должен да го донесе најдоцна до 31 јануари во годината која следи по годината во која е поднесено барањето од членот 29 став 3 од законот, односно најдоцна до крајот на месецот кој следи по месецот за обврзници кои започнуваат со вршење на дејност.

Решението за утврдување на данокот за обврзниците (земјоделци паушалци) од членот 47 од законот, органот за јавни приходи е должен да го донесе најдоцна до 31 јануари врз основа на извештајот од членот 86 став 1 од законот или најдоцна до крајот на месецот кој следи по месецот за кој се однесува промената во извештајот од членот 86 став 2 од законот.

Решението за аконтација на данок, за пресметките од членот 88 од законот кои нема да бидат одобрени, органот за јавни приходи е должен да го донесе во рок од 30 дена од приемот на пресметката, врз основа на службените податоци, со кои располага за целите на утврдување на даночната обврска.

18. ПЛАЌАЊЕ НА ГОДИШНИОТ ДАНОК ОД ДОХОД

Обврзникот на данокот на доход за доходот остварен од самостојна дејност е должен разликата меѓу уплатената аконтација и пресметаниот данок на доход да ја уплати во рок од 15 дена од денот на истекот на рокот за предавање на годишниот даночен биланс.

Обврзникот на данокот на доход е должен да ја плати утврдената обврска на данок на доход од членот 98 од законот најдоцна до 30 јуни во тековната година.

Обврзникот на данокот на доход е должен разликата помеѓу утврдената обврска на данок на доход од членот 98 од законот и износот утврден со решение на органот за јавни приходи од членот 99 став 1 од законот да ја плати во рок од 15 дена од денот на доставувањето на решението.

Ако обврзникот на данокот во вид на аконтација платил поголем износ на данок од износот што бил должен да го плати, може од органот за јавни приходи да бара враќање на повеќе платениот износ при коригирањето, односно потврдувањето на годишната даночна пријава.

Органот за јавни приходи е должен на барање на обврзникот да изврши враќање на повеќе платениот данок на доход на обврзникот во рок од 60 дена.

На износите на даноците што не се платени во пропишаните рокови, обврзникот плаќа камата.

19. ПОСЕБНА ПОСТАПКА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ДАНОК

Кога лице поседува имот или располага со средства поголеми од оданочените, кои потекнува од доход на кои не е утврден данок или не е доволно утврден и чие потекло не може да се докаже, органот за јавни приходи донесува решение за утврдување на данокот на тој доход.

Основа за пресметување на данокот претставува разликата меѓу вредноста на имотот и докажаната висина на средствата за нејзино стекнување.

Данокот на непријавениот доход се пресметува по стапка од 70%.

20. ГАРАНЦИЈА

За аконтациите на данокот на доходот што се плаќа по одбивка при исплатата на доходот гарантира исплатувачот.

За аконтациите на данокот на доход од член 88 и член 90 од законот, гарантира со својот имот обврзникот.

Во случај на смрт на обврзникот пред да се утврди висината на даночната обврска, даночната обврска преминува на наследниците.

Плаќањето на утврдената обврска ќе се изврши од наследниците најмногу до висината на вредноста на наследениот имот.

21. ГЛОБИ

21.1 Глоба од 100 до 250 ЕУР

Глоба во износ од 100 до 250 евра во денарска противвредност, за сторен прекршок на даночен обврзник - трговец поединец и лице кое самостојно врши дејност, ќе му се изрече ако деловните книги, другата евиденција и документација не ги чува во деловната просторија или во просториите на регистриран субјект што врши сметководствени работи (член 34).

Глоба во износ од 100 до 250 евра во денарска противвредност за сторен прекршок, на даночен обврзник - трговец поединец и лице кое самостојно врши дејност, ќе му се изрече ако деловните книги ги води неажурно (членови 30 став (1), 31 и 32).

“Деловни Информации” број 2/2020

Глоба во износ од 100 до 250 евра во денарска противвредност за сторен прекршок на даночен обврзник – трговец поединец и лице кое самостојно врши дејност, ќе му се изрече ако:

- 1) не поднесе пресметка и даночен биланс во пропишаниот рок (членови 88 и 97);
- 2) не ги води или неточно ги води деловните книги (членови 30 став (1), 31 и 32); и
- 3) деловните книги, другата евиденција и документација не ги чува најмалку пет години (член 36).

21.1.2 Глоба за физичко лице ако е изречена глоба од 100 до 250 ЕУР

За прекршоците за кои е изречена глоба од 100 до 250 ЕУР на даночен обврзник – трговец поединец и лице кое самостојно врши дејност може да им се изрече прекршочна санкција забрана за вршење професија, дејност или должност во траење од најмалку 3 до најмногу 30 дена.

Ако прекршоците се сторени за прв пат, забрана на вршење на професија, дејност или должност доколку се изрече, ќе се изрече само како самостојна санкција без глоба, а при повторно сторување на прекршоците, забраната на вршење на професија, дејност или должност доколку се изрече, ќе се изрече заедно со глоба.

21.2 Глоба од 50 до 250 ЕУР

Глоба во износ од 50 до 250 евра во денарска противвредност за сторен прекршок ќе му се изрече на даночен обврзник - физичко лице, доколку не поднесе пресметка (член 88).

21.3 Глоба од 300 до 1.000 ЕУР ...

Глоба во износ од 300 до 1.000 евра во денарска противвредност на даночен обврзник правно лице – исплатувач на доход (микро трговец), од 600 до 2.000 евра во денарска противвредност на даночен обврзник правно лице – исплатувач на до-

ход (мал трговец), од 1.800 до 6.000 евра во денарска противвредност на даночен обврзник правно лице – исплатувач на доход (среден трговец) и од 3.000 до 10.000 евра во денарска противвредност на даночен обврзник правно лице – исплатувач на доход (голем трговец) ќе му се изрече за прекршок, ако:

- 1) не го пресмета данокот и не го уплати на соодветната сметка (членови 84 и 92); и
- 2) не ги исполнува обврските од членот 85 на законот.

Глоба во износ од 50 до 250 евра во денарска противвредност на одговорно лице во правно лице (микро трговец), од 100 до 500 евра во денарска противвредност на одговорно лице во правно лице (мал трговец), од 150 до 500 евра во денарска противвредност на одговорно лице во правно лице (среден трговец) и од 200 до 500 евра во денарска противвредност на одговорно лице во правно лице (голем трговец) ќе му се изрече за прекршоците од став (1) на овој член. ”

21.4 Глоба од 300 до 1.000 ЕУР ...

Глоба во износ од 300 до 1.000 евра во денарска противвредност на трговец кој организира зелен пазар на кој се врши трговија на големо и мало (микро трговец), од 600 до 2.000 евра во денарска противвредност на трговец кој организира зелен пазар на кој се врши трговија на големо и мало (мал трговец), од 1.800 до 6.000 евра во денарска противвредност на трговец кој организира зелен пазар на кој се врши трговија на големо и мало (среден трговец) и од 3.000 до 10.000 евра во денарска противвредност на трговец кој организира зелен пазар на кој се врши трговија на големо и мало (голем трговец) ќе му се изрече за прекршок, ако на органот за јавни приходи не му доставува извештај за корисниците на продажните места на зелените пазари.

*21.4.1 Глоба на одговорно лице
од 50 до 250 ЕУР ...*

Глоба во износ од 50 до 250 евра во денарска противвредност на одговорно лице во трговецот (микро трговец), од 100 до 500 евра во денарска противвредност на одговорно лице во трговецот (мал трговец), од 150 до 500 евра во денарска противвредност на одговорно лице во трговецот (среден трговец) и од 200 до 500 евра во денарска противвредност на одговорно лице во трговецот (голем трговец) ќе му се изрече за прекршокот за кој правниот субјект е казнет од 300 до 1.000, 600 до 2.000, 1.800 до 6.000 или 3.000 до 10.000 ЕУР, соодветно на видот на субјектот кај кој е одговорно лице..

Одмерувањето на висината на глобата за правно лице, обврзникот кој остварува доход од самостојна дејност, трговец поединец, физичко лице и одговорно лице во правно лице се врши согласно со Законот за прекршоците.

За прекршоците од членовите 105, 106, 107, 108, 109 од законот за кои глобата е утврдена до најмногу 250 евра во денарска противвредност за физичко лице, трговец поединец и лице кое самостојно врши дејност, 500 евра во денарска противвредност за одговорно лице во правно лице и 1.000 евра во денарска противвредност за правни лица и член 111 прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува прекршочниот орган утврден согласно Законот за даночна постапка.

ПРИДОНЕСИ

д-р е. економист: Јулија Минковска

УТВРДУВАЊЕ НА СТАЖ НА ОСИГУРУВАЊЕ НА ОСИГУРЕНИК ЗА КОЈ НЕ ПЛАТЕН ПРИДОНЕС ЗА ПЕНЗИСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ

Утврдувањето на стаж на осигурување на кој не е платен придонес за пензиско и инвалидско осигурување е регулирано согласно измената на Законот за пензиско и инвалидско осигурување (“Службен весник на РМ” 31/2020 година и Правилникот за формата и содржината на Барањето за плаќање на придонес за пензиско и инвалидско осигурување од осигуреникот кој бил во работен однос, односно на работа врз основа на која бил пријавен во задолжително социјално осигурување, а од страна на обврзникот за пресметка и плаќање на придонесот не е платен придонесот (“Службен весник на РМ” 67/2020).

ВОВЕД

Согласно Законот за пензиско и инвалидско осигурување (во *продолжение Законот*), се уредува задолжителното пензиско и инвалидско осигурување, опфатот на осигуреници, правата кои се остваруваат од ова осигурување, матичната евиденција на осигурениците и корисниците на права од пензиското и инвалидското осигурување, основите на капиталното финансирано пензиско осигурување, како и посебните услови под кои одделни категории на осигуреници ги остваруваат правата од пензиското и инвалидското осигурување.

Системот на пензиското и инвалидското осигурување е составен од:

“Деловни Информации” број 2/2020

- Задолжително пензиско и инвалидско осигурување врз основа на генерациска солидарност (**прв столб**),
- Задолжително капитално финансирано пензиско осигурување (**втор столб**) и
- Доброволно капитално финансирано пензиско осигурување (**трет столб**).

1. СТЕКНУВАЊЕ И УТВРДУВАЊЕ НА ПРАВОТО НА СТАРОСНА ПЕНЗИЈА

Согласно член 18 од Законот, Осигуреникот стекнува право на старосна пензија кога ќе наполни 64 години живот (**маж**), односно 62 години живот (**жена**) и најмалку 15 години пензиски стаж.

Сите осигуреници кои немаат најмалку 15 години работен стаж, а имаат 64 години живот (62 за жена), со измените на Законот за пензиско и инвалидско **осигурување можат да доплатат придонес за пензиско и инвалидско осигурување за да се стекнат со правото за старосна пензија.**

1.1. Утврдување на старосна пензија со дојлања

Согласно член 107 од Законот за, осигуреник кој бил во редовен работен однос, односно на работа врз основа на која бил пријавен во задолжително социјално осигурување, **а од страна на обврзникот за пресметка и плаќање на придонес не е платен придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, може самиот за себе да изврши плаќање на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување.**

Плаќањето за придонесот се однесува за оној период за кој осигуреникот поднесува барање за плаќање за придонес, **под услов да бил пријавен во задолжително социјално осигурување.**

Основица за пресметка и плаќање на придонесот изнесува **20% од просечната плата за претходната година од годината во која е поднесено барање за плаќање на придонес за пензиско и инвалидско осигурување, објавена од Државниот завод за статистика, кое за овој период при поднесување на Барањето изнесува:**

5,043,00 (20% од 25.213,00)

Плаќањето на придонесот се врши според стапката на придонес за пензиско и инвалидско осигурување, утврдена со закон.

Плаќањето на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, може да го извршат и членовите на семејството кои согласно член 57 од Законот спаѓаат:

1. **Брачниот другар;**
2. **Децата (родени во брак или надвор од брак или посвоени, посиноците кои ги издржувал осигуреникот, внуињата и други деца без родители кои ги издржувал осигуреникот) и**
3. **Родителите (таткото и мајката, очувот и маќеата) и посвоителот, што ги издржувал осигуреникот.**

Семејна пензија може да оствари и брачниот другар од разведен брак, ако со судска одлука му е утврдено право на издржување.

Се смета дека внучињата без родители, другите деца без родители и родителите ги издржувал осигуреникот ако во тој период:

1. **Не биле во работен однос или не оствариле плата по друг основ;**
2. **Не биле корисници на старосна, инвалидска или семејна пензија;**
3. **Катастарскиот приход од земјоделската дејност по член на потесното, односно поширокото семејство не изнесува годишно повеќе од 25% од просечната плата остварена во Републиката во претходната година и**
4. **Сите други приходи по член на семејството не изнесувале месечно повеќе од 25% од просечната плата остварена во Републиката во претходната година.**

1.2. Постапка за плаќање на придонесот за ПИО за дојлаи на стажот за пензија

Согласно член 107-е од Законот, правото за плаќање на придонес за ПИО се остварува врз основа на **поднесено Барање до Фондот од страна на осигуреникот или од членовите на семејството .**

“Деловни Информации” број 2/2020

Согласно 107-ж од Законот, Фондот донесува Решение за плаќање на придонесот, доколку утврди дека се исполнети следниве услови:

- Осигуреникот бил пријавен во задолжително социјално осигурување, што се утврдува од податоците во матична евиденција во Фондот со претходно воспоставена пријава за почеток и престанок на осигурувањето утврдена во матичната евиденција на Фондот,
- Придонесот за пензиско и инвалидско осигурување за периодот за кој осигуреникот бил пријавен во задолжително социјално осигурување не е платен, односно не е целосно платен, што се утврдува со записник на Фондот и
- Обврзникот за плаќање на придонес за пензиско и инвалидско осигурување е во стечај, а осигуреникот е одјавен од осигурување или обврзникот е избришан од регистрите кои се водат при Централниот регистар на Република Северна Македонија или друг регистар пред преземањето во Централниот регистар на Република Северна Македонија, за што Фондот по службена должност обезбедува доказ врз основа на размена на податоци или врз основа на претходно спроведена М11/2.

НАПОМЕНА: Уплатата на придонесот се врши по донесувањето на Решението од Фондот за пензиско и инвалидско осигурување.

Во стаж на осигурување се смета времето кога осигуреникот бил во работен однос, односно на работа врз основа на која бил пријавен во задолжително социјално осигурување доколку во целост е платен придонесот, утврден со решението за плаќање на придонесот.

**2. ПОДНЕСУВАЊЕ НА БАРАЊЕ ЗА ПЛАЌАЊЕ НА ПРИДОНЕС
ЗА ПЕНЗИСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ**

Согласно член 107-е од Законот, донесен е Правилник за формата и содржината на Барањето за плаќане на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, објавен во (“Службен весник на РМ” 67/2020 година).

Согласно член 1 од Правилникот се пропишува формата и содржината на Барањето за плаќање на придонес за пензиско и инвалидско осигурување *од осигуреник кој бил во работен однос, односно на работна врз основа на која бил пријавен во задолжително социјално осигурување, а од ситрана на обврзничокот за пресметка и плаќање на придонес не е илашен придонесот за пензиско и инвалидско осигурување.*

Барањето се поднесува на **ОБРАЗЕЦОТ БПП/ПИО/1 – БАРАЊЕ за плаќање на придонес за пензиско и инвалидско осигурување**, кое ги содржи следниве податоци:

- Назив на субјектот до кој се поднесува барањето;
- Штембил со број и датум на барањето;
- Назив на барањето;
- Податоци за подносителот на барањето;
- Податоци за обврзничокот кај којшто осигуреникот бил пријавен во задолжително социјално осигурување;
- Податоци за период за неплатениот придонес за пензиско и инвалидско осигурување;
- Датум на поднесување на барањето;
- Место за потис на барањето и
- Место за печат.

“Деловни Информации” број 2/2020

Фонд за пензиското и инвалидското
осигурување на Северна Македонија
Филијала/Деловница

Прилог
Образец БП/ПИО/1

БАРАЊЕ

за плаќање на придонес за пензиско и инвалидско осигурување

1. Податоци за подносителот на барањето
1.1. Име и презиме на осигуреникот
1.2. ЕМБГ на осигуреникот
1.3. Адреса на седиште/извршилаште Улица број
Општина место.....
Телефон
Е-маил

2.1. Податоци за обврзникот на кај којшто бил пријавен во задолжително социјално осигурување
Назив и седиште на обврзникот:
.....
.....
ЕМБС или ЕДБ на обврзникот или регистерски број на обврзникот:
3. Податоци за периодот на неплатениот придонес за пензиско и инвалидско осигурување Од до година Од до година Од до година
Датум на поднесување
Потпис на барајтелот М.П.

ПЛАТИ И НАДОМЕСТОЦИ

д-р е. економист: Јулија Минковска*

МЛАДИНСКИ ДОДАТОК

Правото за остварување на Младинскиот додаток е регулирано согласно Законот за младински додаток (“Службен весник на РМ” 18/2020) и Правилникот за формата и содржината на образецот на Барањето за остварување на правото на младински додаток („Службен весник на РМ” 30/20).

ВОВЕД

Целта на донесувањето на Законот за Младински додаток е **поттикнување вработување на младите лица за вработување во дејностите на производството по завршување на средното образование**, со што ќе се допринесе до подобрување на нивниот животен стандард со работа и задоволување на потребите на работодавачите со соодветно квалификувана работна сила.

Донесените законски решенија создаваат правна рамка за исплата на определен износ на младински додаток, **кога младо лице до 23 години ќе заснова работен однос во дејностите од производството.**

Законот ќе придонесе за подобрување на севкупните економски односи, ќе го поттикне економскиот раст на економијата, а со тоа ќе се придонесе за зголемен вкупен економски раст и развој во Република Македонија.

Со законот на системски начин, се регулира начинот на добивање на младински додаток.

“Деловни Информации” број 2/2020

Истовремено начинот на обезбедување на младинскиот додаток е транспарентен, јасен, прецизен, едноставен и единствен за сите кои ги исполнуваат предвидените услови.

Исплатата на младинскиот додаток ќе има позитивно влијание на вкупната економија, зголемување на вработеноста на младите лица, обезбедување на работна сила со најмалку средно образование согласно потребите на работодавачите од производните дејности.

1.1. Цел за донесување на Законот

Со Законот за младински додаток (*во продолжение на Законот*), се уредува остварување на правото на младински додаток, постапката, условите и висината, за исплата на младински додаток на младо лице **на возраст до 23 години.**

Согласно член 3 од Законот, Младо лице“ е физичко лице на возраст до 23 години со минимум завршено средно образование кое по основ на вработување и самовработување во производствена дејност е опфатено со задолжително социјално осигурување во Република Македонија согласно Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување, како и физичко лице на возраст до 23 години со минимум завршено средно образование на кого земјоделската дејност му е единствено занимање и кое остварува приход по основ на вршење на земјоделска дејност и е обврзник за пресметка и уплата на придонес/и од задолжително социјално осигурување, согласно Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување;

“Младински додаток“ е месечен додаток кој се исплатува од Буџетот на Агенцијата за вработување Република Македонија на трансакциска сметка на младото лице;

“Претежна производствена дејност“ согласно Законот е дејност на работодавачот од класите поврзани со производство согласно Националната класификација на дејности Рев.2.

1.2. Услови за остварување на правото на младински додаток

Младински додаток може да користи младо лице, кое ги исполнува **следните услови:**

- Е опфатено со задолжително социјално осигурување по основ на вработување кај работодавач или самовработување со претежна производствена дејност;
- Е вработено во приватна агенција за вработување и е отстапено на работа кај работодавач, со претежна производствена дејност или
- Е опфатено во задолжително социјално осигурување, како индивидуален земјоделец.

Согласно член 5 од Законот, *младински додаток се исплатува доколку на младото лице му е исплатена плата и придонеси од задолжително социјално осигурување* од работодавачот, односно само-вработеното лице во постапка и во рок утврден со закон, освен за индивидуалниот земјоделец за кои додатокот се исплатува по извршена уплата на придонес/и од задолжително социјално осигурување, согласно закон, врз основа на обезбедени податоци од Управата за јавни приходи.

1.3. Висина на младински додаток

Согласно член 7 од Законот, **Младинскиот додаток изнесува 3.000 денари за полно работно време**, на кој се плаќа данок на личен доход и се исплатува еднаш месечно на трансакциската сметка на младото лице, најдоцна **до 25-ти во месецот за претходниот/ите месец/и**.

1.4. Барање за остварување на правото на младински додаток

Согласно член 7 од Законот, правото на младински додаток младото лице го остварува по поднесено **Барање во надлежниот Центар за вработување, според** место на живеење на младото лице, доколку младото лице ги исполнува условите утврдени со законот.

Агенцијата во постапката по барањето по службена должност **обезбедува податоци за исполнетост на условите врз основа** на евиденцијата на регистрирани пријави во задолжително социјално осигурување која Агенцијата ја води согласно закон.

“Деловни Информации” број 2/2020

Согласно Правилникот за формата и содржината на Образецот Барање за остварување на правото на Младински додаток, Барањето за остварување на правото се поднесува на **Образецот БМД**, кој ги содржи следните елементи:

- **Назив за субјектот до кој се поднесува барањето;**
- **Број и датум на барањето;**
- **Наслов на Барањето;**
- **Податоци за подносителот на барањето;**
- **Основ по кој се поднесува барањето;**
- **Согласност на подносителот на барањето за користење на личните податоци во постапка на остварување на правото;**
- **Датум на поднесување на барањето и**
- **Место за потпис на подносителот на барањето.**

Податоците за исполнетост на условите за исплатената плата на младото лице од работодавачот, Агенцијата ги обезбедува по службена должност од Управата за јавни приходи.

Агенцијата, податоците за – производна дејност ги обезбедува по службена должност од Централниот регистар на Република Македонија, врз основа на евидентираната приходна (главна) шифра.

Агенцијата податоците за лицата опфатени во задолжително социјално осигурување како индивидуални земјоделци ги обезбедува по службена должност од Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на и/или Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија.

Агенцијата податоците ги обезбедува збирно за сите поднесени барања еднаш месечно пред рокот утврден за исплата **(25-ти во месецот за претходниот месец)**.

Младинскиот додаток се исплатува до престанокот на задолжителното социјално осигурување по основ на вработување или самовработување, - престанокот на задолжително социјално осигурување како индивидуален земјоделец, а најмногу до навршени 23 години на младото лице.

Агенцијата врши проверка на исполнетоста на условите за исплата по службена должност, преку обезбедените податоци.

По барањето, надлежниот Центар за вработување, донесува решение, **во рок од 30 дена** од денот на поднесување на барањето.

На решението може да се поднесе жалба **во рок од 15 дена од денот на приемот на решението** до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Надзор над примената на законот, врши Министерството за труд и социјална политика.

НАПОМЕНА: Законот ќе се применува од 1 декември 2019 година, до 30 ноември 2022 година. Предложените одред-би се меѓусебно поврзани и прават правна целина.

АГЕНЦИЈА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
Центар за вработување

Бр. _____
Датум _____ година

Б А Р А Њ Е
за остварување право на младински додаток

ПОДАТОЦИ ЗА ПОДНОСИТЕЛОТ НА БАРАЊЕТО

Име и презиме: _____
ЕМБГ: _____
Ден, месец и година на раѓање: _____
Место на раѓање: _____
Државјанство: _____

Адреса
Улица и број: _____
Место: _____ Општина: _____

Број на телефон: _____
Е-мејл адреса: _____
Податоци за завршено образование: _____

Број на трансакциска сметка: _____
Назив на банка: _____

ОСНОВ ПО КОЈ СЕ ПОДНЕСУВА БАРАЊЕТО

- Вработување / самовработување со претежна производствена дејност
ЕМБС на работодавачот _____
Датум на заснован работен однос _____
- Вработување во приватна агенција за вработување со отстапување на работа кај работодавач со претежна производствена дејност
ЕМБС работодавачот _____
Датум на заснован работен однос _____
- Индивидуален земјоделец
Датум на прием во осигурување _____

Изјанувам дека сум согласен/ам да се користат за размена и прибирање на податоци за поднесување на управна постапка

Датум на поднесување на барањето
_____ година

Потпис на подносителот на барањето

**1.5. Листа со класи во кои се содржани
производствени дејности од националната
класификација на дејности РЕВ 2**

Согласно член 6 од Законот, Министерството за труд и социјална политика ја утврди следната Листа со класи во кои се содржани производствени дејности од Националната класификација на дејности РЕВ-2.

Врз основа на членот 6 став од Законот за младински додаток („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.), министерот за труд и социјална политика ја утврди следната

**ЛИСТА СО КЛАСИ ВО КОИ СЕ СОДРЖАНИ ПРОИЗВОДСТВЕНИ ДЕЈНОСТИ ОД
НАЦИОНАЛНАТА КЛАСИФИКАЦИЈА НА ДЕЈНОСТИ РЕВ.2**

Со листата се утврдуваат дејностите од класите поврзани со производство согласно описите на секторите, одделите, групите и класите на Националната класификација на дејностите – НКД Рев.2 публикувани од страна на Државниот завод за статистика, а во кои дејности младото лице може да го оствари правото на младински додаток согласно закон и тоа:

1. А/А ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И РИБАРСТВО

- 01.11 Одгледување на жита (освен ориз), мешункасти растенија и маслодајно семе
- 01.12 Одгледување на ориз
- 01.13 Одгледување на зеленчук, дињи и лубеници, коренест и трупкаст зеленчук
- 01.14 Одгледување на шеќерна трска
- 01.15 Одгледување на тутун
- 01.16 Одгледување на растенија за предиво
- 01.19 Одгледување на останати едногодишни насади и посеви
- 01.21 Одгледување на грозје
- 01.22 Одгледување на тропско и суптропско овошје
- 01.23 Одгледување на агруми
- 01.24 Одгледување на јаболчесто и коскесто овошје
- 01.25 Одгледување на јагодесто, јаткасто и друго овошје
- 01.26 Одгледување на маслодајни плодови
- 01.27 Одгледување на растенија за производство на пијалаци
- 01.28 Одгледување на зачински, ароматични и лековити растенија и на растенија за употреба во фармацевтијата
- 01.29 Одгледување на останати повеќегодишни посеви

- 01.41 Одгледување на молзни крави
- 01.42 Одгледување на други говеда и биволи
- 01.43 Одгледување на коњи и останати сродни животни
- 01.44 Одгледување на камили и лами
- 01.45 Одгледување на овци и кози
- 01.46 Одгледување на свињи
- 01.47 Одгледување на живина
- 01.49 Одгледување на други животни
- 01.50 Мешовито фармерство
- 01.61 Помошни дејности за одгледување на посеви
- 01.62 Помошни дејности за одгледување на животни
- 01.63 Дејности кои се извршуваат после собраните посеви
- 01.64 Доработка на семе
- 02.10 Одгледување на шуми и останати дејности поврзани со шумарство
- 02.20 Искористување на шумите
- 02.30 Собирање на шумски плодови и производи, освен дрва
- 03.11 Морски риболов
- 03.12 Риболов во слатководни води
- 03.21 Морска аквакултура
- 03.22 Слатководна аквакултура

2. В/Б РУДАРСТВО И ВАДЕЊЕ НА КАМЕН

- 06.10 Вадење на сурова нафта
- 06.20 Вадење на природен гас
- 07.10 Вадење на руди на железо

- 07.21 Вадење на руди на уран и ториум
- 07.29 Вадење на други руди на обоени метали
- 08.11 Вадење на декоративен камен и камен за градежништвото, варовник, суров гипс, креда и шкрилци
- 08.12 Вадење на чакал и песок; глина и каолин
- 08.91 Вадење на хемизки минерали и минерални гуврива
- 08.92 Вадење на тресет
- 08.93 Вадење на сол
- 08.99 Останато рударство и вадење на камен, неспомнато на друго место

3. С/В ПРЕРАБОТУВАЧКА ИНДУСТРИЈА

- 10.11 Преработка и конзервирање на месо
- 10.12 Преработка и конзервирање на живинско месо
- 10.13 Преработка на животинско и живинско месо
- 10.31 Преработка и конзервирање на компири
- 10.32 Производство на сокови од овошје и зеленчук
- 10.39 Друга преработка и конзервирање на овошје и зеленчук
- 10.41 Производство на масла и масти
- 10.42 Производство на маргарин и слични масти за јадење
- 10.51 Преработка на млеко и производство на сирења
- 10.52 Производство на сладолед
- 10.61 Производство на мелнички производи
- 10.62 Производство на скроб и производи од скроб
- 10.71 Производство на леб; слатки (колачи и торти) во свежа состојба и бисквити (кекси)
- 10.72 Производство на двопек и бисквити; производство на конзервирани слатки и печива
- 10.73 Производство на макарони, њоки, кускус и слични тестенини

“Деловни Информации” број 2/2020

- 10.81 Производство на шеќер
- 10.82 Производство на какао, чоколади и кондиторски производи
- 10.83 Преработка на чај и кафе
- 10.84 Производство на зачини и други додатоци
- 10.85 Производство на готови јадења и оброци
- 10.86 Производство на хомогенизирани прехранбени препарати и диететска храна
- 10.89 Производство на останати прехранбени производи, неспоменати на друго место
- 10.91 Производство на готова храна за животни на фарма (домашни животни)
- 10.92 Производство на готова храна за домашни миленици
- 11.01 Дестилирање, прочистување и мешање на алкохолни пијалаци
- 11.02 Производство на вино од грозје
- 11.03 Производство на јаболковина и вина од друго овошје
- 11.04 Производство на други недестилирани ферментирани пијалаци
- 11.05 Производство на пиво
- 11.06 Производство на слад
- 11.07 Производство на освежителни пијалаци; производство на минерална вода и друга флаширана вода
- 12.00 Производство на тутунски производи
- 13.10 Подготовка и предење на текстилни влакна
- 13.20 Ткаење на текстил
- 13.30 Довршување на текстил
- 13.91 Производство на плетени и хеклани ткаенини
- 13.92 Производство на готови текстилни производи, освен облека
- 13.93 Производство на теписи и ќилими (подни прекривки)
- 13.94 Производство на јажиња, конопи, плетенки и мрежи
- 13.95 Производство на неткаен текстил и предмети од неткаен текстил, освен облека

- 13.96 Производство на друг технички и индустриски текстил
- 13.99 Производство на останати текстили, неспомнато на друго место
- 14.11 Производство на кожна облека
- 14.12 Производство на работна облека
- 14.13 Производство на друга горна облека
- 14.14 Производство на долна облека
- 14.19 Производство на други предмети и прибори за облека
- 14.20 Производство на предмети од крзно
- 14.31 Производство на плетени и хеклани чорапи
- 14.39 Производство на друга плетена и хеклана облека
- 15.11 Штавање и доработка на кожа; доработка и боене на крзно
- 15.12 Производство на куфери, рачни торби и слични предмети, седла и сарачки производи
- 15.20 Производство на обувки
- 16.10 Пилење и стружење на дрво
- 16.21 Производство на фурнир и други плочи од дрво
- 16.22 Производство на паркет
- 16.23 Производство на друга градежна столарија и подови
- 16.24 Производство на дрвена амбалажа
- 16.29 Производство на останати производи од дрво; производство на предмети од плута, слама и плетарски материјал
- 17.11 Производство на целулоза (пулпа)
- 17.12 Производство на хартија и картон
- 17.21 Производство на брановидна хартија и картон и на амбалажа од хартија и картон
- 17.22 Производство на предмети за санитарни и тоалетни потреби за домаќинствата
- 17.23 Производство на канцелариски материјал од хартија

“Деловни Информации” број 2/2020

- 17.24 Производство на ѕидни талети
- 17.29 Производство на други предмети од хартија и картон
- 18.11 Печатење на весници
- 18.12 Друго печатење
- 18.13 Услужни дејности во врска со печатењето и објавувањето
- 18.14 Книговезни и сродни услуги
- 18.20 Репродукција на снимени медиум
- 19.10 Производство на производи од печка за коксирање
- 19.20 Производство на рафинирани нафтени производи
- 20.11 Производство на индустриски гас
- 20.12 Производство на бои и пигменти
- 20.13 Производство на други основни неоргански хемикалии
- 20.14 Производство на други основни органски хемикалии
- 20.15 Производство на вештачки ѓубрива и азотни соединенија
- 20.16 Производство на пластични маси во примарни облици
- 20.17 Производство на синтетички каучук во примарни облици
- 20.20 Производство на пестициди и други агрохемиски производи
- 20.30 Производство на бои, лакови и слични премази, печатарско мастило и китови
- 20.41 Производство на сапуни и детергенти, препарати за чистење и полирање
- 20.42 Производство на парфемии и тоалетни препарати
- 20.51 Производство на експлозивни
- 20.52 Производство на лепаци
- 20.53 Производство на етерични масла
- 20.59 Производство на други хемиски производи, неспомнати на друго место
- 20.60 Производство на вештачки влакна
- 21.10 Производство на основни фармацевтски производи

- 21.20 Производство на фармацевтски препарати
- 22.11 Производство на надворешни и внатрешни гуми за возила; протектирање на гуми за возила (надворешни гуми)
- 22.19 Производство на други производи од гума
- 22.21 Производство на плочи, листови, цевки и профили од пластични маси
- 22.22 Производство на амбалажа од пластични маси за пакување
- 22.23 Производство на предмети за вградување (градежна стока) од пластични маси
- 22.29 Производство на други производи од пластични маси
- 23.11 Производство на рамно стакло
- 23.12 Обликување и обработка на рамно стакло
- 23.12 Производство на шупливо стакло
- 23.14 Производство на стаклени влакна
- 23.15 Производство и обработка на друго стакло, вклучувајќи и техничка стаклена стока
- 23.20 Производство на огноотпорни производи
- 23.31 Производство на керамички плочки и подни плочи
- 23.32 Производство на цигли, керамида и производи од печена глина за градежништвото
- 23.41 Производство на керамички предмети за домаќинствата и керамички украсни предмети
- 23.42 Производство на керамички санитарни уреди
- 23.43 Производство на керамички изолатери и изолационен прибор
- 23.44 Производство на други технички производи од керамика
- 23.49 Производство на други керамички производи
- 23.51 Производство на цемент
- 23.52 Производство на вар и гипс
- 23.61 Производство на производи од бетон за градежни цели
- 23.62 Производство на производи од гипс за градежни цели

- 23.63 Производство на готова бетонска смеса
- 23.64 Производство на малтер
- 23.65 Производство на влакнест цемент
- 23.69 Производство на други производи од бетон, гипс и цемент
- 23.70 Сечење, обликување и доработка на камен
- 23.91 Производство на абразивни (брусни) производи
- 23.99 Производство на други неметални минерални производи, неспомнато на друго место
- 24.10 Производство на сурово железо, челик и феролегури
- 24.20 Производство на цевки, шупливи (издлабени) профили и слични производи од челик
- 24.31 Ладно влечење на прачки
- 24.32 Ладно валаше на тесни ленти
- 24.33 Ладно обликување и свиткување
- 24.34 Ладно извлекување на жица
- 24.41 Производство на благородни метали
- 24.42 Производство на алуминиум
- 24.43 Производство на олово, цинк и калај
- 24.44 Производство на бакар
- 24.45 Производство на други обоени метали
- 24.46 Преработка на нуклеарно гориво
- 24.51 Леене на железо
- 24.52 Леене на челик
- 24.53 Леене на лесни метали
- 24.54 Леене на други обоени метали
- 25.11 Производство на метални конструкции и делови на конструкции
- 25.12 Производство на метални врати и прозорци

- 25.21 Производство на радијатори и котли за централно греење
- 25.29 Производство на други цистерни, резервоари и садови од метал
- 25.30 Производство на парни котли, освен котли за централно греење со топла вода
- 25.40 Производство на оружје и муниција
- 25.71 Производство на сечила
- 25.72 Производство на брави и шарки
- 25.73 Производство на алати
- 25.91 Производство на сандаци и слична амбалажа од челик
- 25.92 Производство на амбалажа за пакување од лесни метали
- 25.93 Производство на жичани производи, синџири и пружини
- 25.94 Производство на сврзувачки елементи и завртни машински производи
- 25.99 Производство на други фабрикувани метални производи, неспомнати на друго место
- 26.11 Производство на електронски составни делови (компоненти)
- 26.12 Производство на полни електронски плочи
- 26.20 Производство на компјутери (сметачки машини) и периферна (дополнителна) опрема
- 26.30 Производство на опрема за комуникација
- 26.40 Производство на електроника за широка потрошувачка
- 26.51 Производство на инструменти и апарати за мерење, испитувања и навигација
- 26.52 Производство на саати и часовници
- 26.60 Производство на опрема за зрачење, електромедицинска и електротерапевтска опрема
- 26.70 Производство на оптички инструменти и фотографска опрема
- 26.80 Производство на магнетски и оптички медиум
- 27.11 Производство на електромотори, генератори и трансформатори
- 27.12 Производство на апарати за дистрибуција и контрола на електричната енергија

“Деловни Информации” број 2/2020

- 27.20 Производство на батерии и акумулатори
- 27.31 Производство на кабли од оптички влакна
- 27.32 Производство на други електронски и електрични жици и кабли
- 27.33 Производство на електронинсталациски материјал
- 27.40 Производство на електрична опрема за осветлување
- 27.51 Производство на електрични апарати за домаќинството
- 27.52 Производство на неелектрични апарати за домаќинството
- 27.90 Производство на друга електрична опрема
- 28.11 Производство на мотори и турбини, освен мотори за авиони и моторни возила
- 28.12 Производство на хидраулични погонски уреди (хидраулична опрема)
- 28.13 Производство на други пумпи и компресори
- 28.14 Производство на други славини и вентили
- 28.15 Производство на лежишта, преносници, како и преносни и погонски елементи
- 28.21 Производство на печки и горилници
- 28.22 Производство на уреди за кревање и пренесување
- 28.23 Производство на канцелариски машини и опрема (освен производство на компјутери и периферна опрема)
- 28.24 Производство на механизирани рачни алати
- 28.25 Производство на разладна и вентилациска опрема која не е за примена во домаќинството
- 28.29 Производство на други машини за општа намена, неспомнати на друго место
- 28.30 Производство на машини за земјоделството и шумарството
- 28.41 Производство на алатни машини за обработка на метал
- 28.49 Производство на други алатни машини
- 28.91 Производство на машини за металургијата
- 28.92 Производство на машини за рударство, каменоломи и градежништво
- 28.93 Производство на машини за индустријата за храна, пијалаци и тутун

- 28.94 Производство на машини за индустријата за текстил, облека и кожа
- 28.95 Производство на машини за индустријата за хартија и картон
- 28.96 Производство на машини за обработка на пластика и гума
- 28.99 Производство на други специјализирани машини, неспомнати на друго место
- 29.10 Производство на моторни возила
- 29.20 Производство на каросерии за моторни возила, приколки и полуприколки
- 29.31 Производство на електрична и електронска опрема за моторни возила
- 29.32 Производство на други делови и дополнителен прибор за моторни возила
- 30.11 Изградба на бродови и пловечки објекти
- 30.12 Изградба на чамци за рекреација и спортски чамци
- 30.20 Производство на железнички локомотиви и шински возила
- 30.30 Производство на воздухопловни и вселенски летала како и средна машинерија
- 30.40 Производство на воени борбени возила
- 30.91 Производство на мотоцикли
- 30.92 Производство на велосипеди и инвалидски колички
- 30.99 Производство на други превозни средства, неспомнати на друго место
- 31.01 Производство на канцелариски мебел и мебел за продавници
- 31.02 Производство на кујински мебел
- 31.03 Производство на душеци
- 31.09 Производство на друг мебел
- 32.11 Производство на пари (монети)
- 32.12 Производство на накит и слични производи
- 32.13 Производство на бижутерија и слични производи
- 32.20 Производство на музички инструменти
- 32.30 Производство на спортска опрема
- 32.40 Производство на игри и играчки

- 32.50 Производство на медицински и стоматолошки инструменти
- 32.91 Производство на метли и четки
- 32.99 Останато производство, неспомнато на друго место
- 33.11 Поправка на фабрикувани производи од метал
- 33.12 Поправка на машини
- 33.13 Поправка на електронска и оптичка опрема
- 33.14 Поправка на електрична опрема
- 33.15 Поправка и одржување на чамци и бродови
- 33.16 Поправка и одржување на воздухопловни и вселенски летала
- 33.17 Поправка и одржување на други превозни средства
- 33.19 Поправка на останата опрема
- 33.20 Инсталирање на индустриски машини и опрема

4. Д/Г СНАБДУВАЊЕ СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА, ГАС, ПАРЕА И КЛИМАТИЗАЦИЈА

- 35.11 Производство на електрична енергија
- 35.21 Производство на гас

ПРАВО И ЛЕГИСЛАТИВА

д-р. правник: Христијана Игналиоска

ПРОКУРА

Прокурата е специфичен вид на трговско полномошно чија содржина и обем се утврдени со Законот за трговски друштва. Таа е посебен вид на полномошно, што може да го даде само едно лице кое има својство на трговец.

ВОВЕД

Прокурата е институт од доменот на застапување кој е типичен за трговското право. Прокурата како тип на полномошно настанува на многу посебен начин, со содржината и со обемот на овластувања определени со Законот за трговски друштва („Службен весник на РМ” 28/2004...120/2018), а не во договорот склучен помеѓу трговецот и полномошникот.

Овој тип на полномошно е настанат со цел лицата кои дејствуваат во името на трговецот да имаат неограничени овластувања во поглед на застапување на трговецот, за да можат слободно да дејствуваат во секоја ситуација со цел да се подобри динамиката во работењето на друштвото. Прокурата може да го даде само лице кое има својство на трговец.

Посебноста на овој тип на полномошно е што таа во ништо не е зависна од внатрешните односи, што постојат помеѓу трговецот и прокурилот.

Прв пат прокурата била воведена со Основниот закон за претпријатија од 1965 година, а била повторно воведена со Законот за претпријатија од 1988 година.

1. ПРОКУРА

1.1. Поим – прокура

Поимот прокура е утврден со Законот за трговски друштва и за него е дадена јасна дефиниција. Прокурата е трговско полномошно чија содржина и обем се утвдени со Законот за трговски друштва.

Во определување на поимот прокура, суштствени се два елемента: прво, прокурата како трговско полномошно и второ, полномошно чија содржина и обем се определени со Закон.

Дополнителни елементи кои ја комплетираат дефиницијата за поимот на прокурата е дека таа може да ја даде само правно или физичко лице кое според ЗТД се смета за трговец и дека се дава на начин определен со изјава за основање на друштвото, договорот за основање на друштвото, односно статусот на друштвото, како и дека **секогаш се дава по писмена форма.**

Две основни карактеристики на прокурата се дека: прво, правата на прокуриститот извираат од волјата на трговецот кои се искажани во писмена форма и второ, дека содржината и обемот на тие права се определени со ЗТД и не може да се ограничуваат од трговецот освен во случаи кои се определени со Закон.

Прокуриститот добива полномошно од трговецот, што значи дека застапничките овластувања ги црпи од правната работа со трговецот. Писменото полномошно му дава на прокуриститот да дејствува во име и за сметка на трговецот. Покрај полномошното, потребно е и склучување на договор помеѓу трговецот и прокуриститот, со кој ќе се уредат меѓусебните односи кои произлегуваат од даденото полномошно.

Содржината и обемот на правата на прокуриститот се определени со Законот, а не во полномошното што на прокуриститот му го дава трговецот. Прокурата може да се практикува само во трговскиот промет.

2. СТЕКНУВАЊЕ НА СВОЈСТВОТО ПРОКУРИСТИ

Прокурата може да ја даде само правно или физичко лице, кое според ЗТД се смета за трговец. Прокурата може да дадат трговски друштва и трговци-поединци. Лицето кое го изгубило својството на трговец, не може да даде прокура. Тоа важи

и за лицата над кои е отворена постапка за стечај, бидејќи со отварањето на стечајната постапка, лицето го губи својството да се занимава со определена дејност како трговец.

Трговец-поединец, прокурата ја дава лично и ова овластување на може да го пренесе на друго физичко лице.

Кај трговските друштва, прокурата може да дадат лица и органи кои се овластени да го застапуваат трговското друштво. Кај персоналните друштва, назначувањето на прокуристите го вршат содружниците, кои се овластени да управуваат со друштвото.

Во капиталските друштва, назначувањето на прокуристите го вршат органите на управувањето: одборот на директори, односно управниот одбор или управителот или управителите.

Во трговското друштво, прокурата се дава на начин утврден со изјавата за основање на друштвото, со договорот за основање на друштвото, односно со статусот на друштвото. Со овие акти содружниците, односно акционерите определуваат кој може да дава прокура и го определуваат начинот на кој се дава прокурата, односно дали одлуката за давање на прокура ќе ја донесат заедно сите членови на органот за управување.

Кај персоналните друштва, кои не се обврзани со орган на управување, назначувањето на прокуристите го вршат содружниците, кои се овластени да управуваат со друштвото или сите содружници. Давањето на прокурата може да се услови и со дополнителна согласност на содружниците, кои се исклучени од управувањето или со согласност, односно одобрение на надзорниот одбор, кога за прокурата одлучува управниот одбор, односно во друштвото со ограничена одговорност со согласност на органот за надзор, ако таков орган се обврзува во друштвото, односно со согласност на сите содружници.

Со изјавата за основање, со договорот за друштвото, односно со статутот на друштвото се определува дали прокурата се дава како поединечна или како колективна, или само како поединечна или само како колективна. Со истите акти за основање може да биде исклучена можноста да се дава прокура.

Овластените лица во друштвото, односно органите мораат да донесат формална одлука за давање на прокура, која мора да биде дадена во писмена форма.

Прокурата за да биде полноможна, потребно е да се назначи кој ја издава прокурата, односно трговецот-поединец, односно кое друштво е давателот; јасно да биде искажана волја-

та на давателот на прокурата на определено, точно именувано лице да му даде прокура и писмената форма на прокурата да биде потпишана од овластено лице на трговецот.

Со ЗТД е забрането прокурата да се дава на правни лица. За стекнување на својство на прокуриснт, Законот пропишува дека физичкото лице мора да биде полнолетно и да е деловно способно. Секое полнолетно и деловно физичко лице може да му се даде прокурата, без разлика на должностра и работите кои ги врши, освен ако со изјавата за основање, со договорот односно статутот на друштвото не се определени посебни услови или дополнителни услови. Прокурата не може да се даде на лице кое е овластено да го застапува друштвото, бидејќи тоа лице е има овластување за застапување кое е запишано во Централниот регистар. Меѓутоа, нема пречка да се даде прокурата на содружник на друштвото кој не е овластен да го застапува друштвото. Прокуриснт не може да биде трговец- поединец.

Односите помеѓу друштвото и прокуриснтот, како и наградувањето на прокуриснтот, се уредуваат со договор.

Прокурата може да се даде на едно физичко лице (**поединечна прокура**), или на две или на повеќе физички лица заедно (**групна прокура**). Ако прокурата е дадена на две или на повеќе физички лица, секое од тие лица е прокуриснт кој самостојно го застапува трговското друштво во рамките на овластувањата определени со Закон. Прокурата дадена на две или повеќе лица ќе се смета за групна прокура само ако тоа е изречно назначено во прокурата. Во случај на групна прокура, изјавите на волја, правните работи и дејствија се полноважни ако се сторени од сите прокуриснти заедно, односно ако се согласиле сите прокуриснти. Правните работи и дејствија коишто ќе ги стори еден од прокуриснтите се смета дека се полноважни ако другите прокуриснти за нив дале изречна согласност или ако другите прокуриснти дополнително дадат согласност. Изјава на волја или правна работа и дејствие направено до еден од прокуриснтите се смета дека е направено од сите прокуриснти. Во случај на групна прокура, знаењето на правно битните факти или вината на еден од прокуриснтите предизвикува правно дејство за давателот на прокурата, без оглед на тоа дали тоа го знаеле или дали се виновни другите прокуриснти.

2.1. Запишување на прокурата во трговскиот регистар

Друштвото, односно трговецот- поединец, давањето на поединечна или групна прокура, ги запишува во Централниот регистар. Името и презимето на прокураторот како и неговиот матичен број (ЕМБГ), сите ограничувања на прокурата како и отповикот на прокурата се запишуваат во трговскиот регистар. Кон пријавата за упис се приложува и одлука за давање на прокурата, односно одлука со којашто се ограничува, односно се отповикува таа и доказ за заверен потпис, што го содржи полното име и презиме на прокураторот. Прокурата се смета за полноважна кога одлуката за давање на прокурата ќе му биде доставена на прокураторот. Пријавата и прилозите кои се доставуваат во Централниот регистар не се заверуваат кај нотар доколку се поднесуваат преку Системот за е-регистрација лично потпишани со електронски потпис или преку регистрационен агент.

3. ОБЕМ НА ПРОКУРАТА

Прокурата има неограничен обем на овластувања. Прокураторот може да ги склучува сите договори и да ги врши и сите други правни работи и дејствија во име и за сметка на трговското друштво во рамките на предметот на работењето на друштвото, да го управува претпријатието на давателот на прокурата и да го застапува друштвото во постапките пред управните и другите државни органи, организациите и установите со јавни овластувања и судовите.

Со измената на Законот за трговски друштва од 2004 година, се прошири обемот на прокурата и овластувањето на прокураторот да го управува друштвото. Обемот и овластувањето на прокураторот е еднаков со обемот и овластувањето на самиот трговец, кои што самиот би можел да го врши во рамките на работењето на своето друштво.

3.1. Ограничувања на обемот на прокурата

Со Законот за трговски друштва се утврдени ограничувањето на обемот на прокурата:

- Прокураторот не може да го отуѓува и да го оптоварува недвижниот имот на друштвото

- Прокуристот не може да дава полномошно за склучување на договори и други правни работи на друго лице.

Со ограничувањето на прокуритот да не може да отуѓува и оптоварува имот на друштвото, опфатен е само недвижниот имот на друштвото. Но, сепак отуѓува и оптоварува на недвижен имот на друштвото, можат да бидат дополнително ставени во кругот на овластувања на прокуристот. За тоа е потребно посебно полномошно што може да се даде со посебен акт или кое може да биде содржано во актот со кој се дава прокурата.

Со ограничувањето на прокуристот да не може да дава полномошно за склучување на договори и други правни работи на друго лице, се опфатени и правните работи како што се: започнување на постапката за ликвидација или за стечајна постапка или друга постапка, што може да доведе до престанување на друштвото. Исто така се забранува, прокуристот да поднесе предлог за отпочнување на постапка за статусна промена (присоединување, спојување или поделба). Со Законот исто е пропишано и ограничување за забрана за пренесување на прокурата на друго физичко лице, како и забрана прокуристот да склучува договор со самиот себе.

4. ОТПОВИК НА ПРОКУРАТА

Дадената прокура може да биде отповикана во секое време, без оглед на правната основа врз којашто е дадена. Прокурата се отповикува со јавно изразена волја на давателот на прокурата. Отповикот на прокурата мора да биде изречно даден и да биде во писмена форма. Актот за отповикување се доставува до прокуристот. Прокурата се смета за отповикана од денот на доставување на актот за отповикување на прокурата. Со доставување на отповикување на прокурата на прокуристот, се спречува превземање на правни дејствија, со кои трговецот може да му се нанесе штета. Отповикувањето на прокурата има дејство спрема трети лица дури по уписот на отповикувањето на прокурата во трговскиот регистар.

Според Законот за облигациони, односно членот 86, полномошното престанува со престанувањето на правното лице како полномошник, со што значи дека прокурата ќе престане кога трговското друштво давател на прокурата ќе престане и кога ќе биде избришано од трговскиот регистар, бидејќи со престанување на друштвото прекинува и предметот на прокурата.

Кај трговците - поединци, прокурата што ја дал трговецот - поединец не престанува во случај на смрт на давателот на прокурата, ниту ако давателот на прокурата му е одземена или ограничена деловната способност.

Трговското друштво кое го застапува и управува прокурист, не престанува со смртта на неговиот сопственик.

Со самото престанување на друштвото престанува и прокурата.

ИНФОРМАЦИИ

гл. економист: Јулија Минковска

П Л А Т И ЗА МЕСЕЦ ФЕВРУАРИ 2020 ГОДИНА

<i>Просечна месечна бруто плата исплатена во Републиката за 2019 година (за даноци и придонеси)</i>	<i>38.319,00</i>
<i>Најниска основица за ДАНОЦИ И ПРИДОНЕСИ 50% од просечна месечна бруто плата исплатена во Републиката за цела 2019 година за образец МП - ИН</i>	<i>19.160,00</i>
<i>Највисока основица за пресметка на придонеси од работен однос (16 x 38.319)</i>	<i>613.104,00</i>
<i>Даночно ослободување за 2019 година</i>	<i>8.228,00</i>
<i>Дневница за службени патувања од 20.02.2020</i>	<i>2.089,00</i>
<i>Просечна исплатена месечна НЕТО плата по вработен за 2019 година</i>	<i>25.213,00</i>
<i>Просечна исплатена месечна БРУТО плата по вработен за 2019 година</i>	<i>37.446,00</i>

1. НАЈНИСКА ОСНОВИЦА ЗА ПРЕСМЕТКА НА ПРИДОНЕСИ

Согласно член 15 од Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување (“Службен весник на РМ” 142/08...171/17; 35/18; 247/18), **Основица** за пресметување и плаќање на придонесите од плата, односно основица за осигурување, *не може да биде пониска од 50%* од просечна плата по работник во Република Македонија, објавена во Јануари во тековната година, според податоците на ДЗС, **која за 2020 година, изнесува:**

19.160,00 денари (38.319,00 x 50%)

За самовработено лице кое врши професионална и друга интелектуална услуга, Основица за пресметување и плаќање на придонесите, односно основица за осигурување за тековната година неможе да биде пониска од просечна плата по работник во РМ објавена во Јануари во тековната година, според податоците на ДЗС која за 2020 година изнесува:

8.319,00 денари

2. НАЈВИСОКА ОСНОВИЦА ЗА ПРИДОНЕСИ

Согласно член 16 од Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување, **НАЈВИСОКА месечна основица** за пресметување и уплата на придонесите за примањата од работен однос е износот **од (16) шеснаесет просечни плати** кој износ за 2020 година, изнесува:

613.104,00 денари (16 x 38.319,00 денари).

Највисока месечна основица за пресметување и уплата на придонесите за примањата на извршен член на одбор на директори во трговско друштво, член на управен одбор во трговско друштво, односно управител во трговско друштво, е износот од **(16) шеснаесет** просечни плати кој за 2019 година, изнесува.

613.104,00 денари (16 x 38.319,00 денари).

Највисока месечна основица за пресметување и уплата на придонесите за самовработено лице е износот од **(12) дванаесет просечни плати**.

459.828,00 денари (12 x 38.319,00 денари).

Највисока месечна основица за пресметување и уплата на придонеси за тековната година за лице корисник на паричен надоместок за време на привремена невработеност **изнесува 80% од просечната плата** по работник во Република Македонија објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика.

30.655,00 денари (38.319,00 денари x 80%).

“Деловни Информации” број 2/2020

При пресметка на највисоката месечна основица за тековната година се зема предвид просечната плата по работник во Република Македонија објавена во јануари во тековната година според податоците на Државниот завод за статистика, која **за 2020 година изнесува: 38.319,00 денари.**

НАПОМЕНА: На износот повисок од највисоката месечна основица, не се пресметуваат и уплатуваат придонеси.

3. ПРЕГЛЕД НА НАЈНИЗОК И НАЈВИСОК ИЗНОС НА ПРИДОНЕСИ

ПРИДОНЕСИ	Стапка	Најнизок износ	Највисок износ
Придонесот за пензиско и инвалидско осигурување за месец ФЕВРУАРИ 2020 година , за еден вработен изнесува:	18,8%	3.583,00	115.264,00
Придонесот за здравствено осигурување за месец ФЕВРУАРИ 2020 година , за еден вработен изнесува:	7,5%	1.437,00	45.983,00
Придонесот за вработување за месец ФЕВРУАРИ 2020 година , за еден вработен изнесува:	1,2%	459,00	7.357,00
Придонесот за професионално заболување за месец ФЕВРУАРИ 2020 година , за еден вработен изнесува:	0,5%	192,00	3.066,00
ВКУПНО ПРИДОНЕСИ:	28%	5.671,00	171.670,00

4. МИНИМАЛНА ПЛАТА

Согласно Законот за минималната плата во РМ (“Службен весник на РМ” 11/12; 30/14; 100/14 пт; 180/14; 81/15; 129/15; 132/17; 140/18; 124/16; 02/19; 239/19), висината на минималната плата во Република Македонија **(за сите сектори) до 31.03.2020 година ќе изнесува:**

- **14.500,00 денари НЕТО износ;**
- **21.107,00 денари БРУТО износ.**

5. ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД

**5.1. Стапки за пресметување на данок на личен доход
(од 01.01.2020 до 31.12.2022 година)**

Согласно член 12 од Законот за данок на личен доход (“Службен весник на РМ” 241/2018; 275/19), данокот на личен доход за данок од работа се плаќа со примена на две даночни стапки согласно даночната основа и тоа:

- Пропишана стапка во износ од 10% или
- Пресметана стапка од 11,1111%.

5.2. Даночно намалување

Согласно член 10 став 1 точка 2 од Законот за данок на личен доход, *Даночното намалување за 2020 година*, на месечно и годишно ниво, изнесуваат:

Период	2020 година
Месечно	8.228,00
Годишно	98.736,00 (8.228 x 12)

6. ПРАВО НА ПОРАСТ НА ПЛАТИТЕ

Врз основа на членот 10 од Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на РМ” 70/94; 62/95; 33/97; 50/01; 26/02; 46/02; 37/05; 121/007; 161/08; 92/09; 97/10; 11/12; 26/13; 170/13; 139/14; 147/15), Министерството за труд и социјална политика, објавува:

1. Трошоците за живот за месец **ЈАНУАРИ 2020** год. во однос на месец **ДЕКЕМВРИ 2019** година се повисоки за 0,1%.

2. Право на пораст на платите за месец **ЈАНУАРИ 2020** во однос на месец **ДЕКЕМВРИ 2019** година, изнесува 0,05%.

8.2. Надоместоци од иланда за ириваиен сектор

Просечна исплатена месечна **НЕТО ПЛАТА** по вработен во претходните три месеци (**X, XI, XII 2019 година**) **ФЕВРУАРИ 2020 година** изнесува:

26.115,00 денари

(Соопштение на Државниот Завод за статистика на Република Македонија бр. 4.1.20.17 од 20.02.2020).

Износот **26.115,00 денари** претставува основица за пресметување на следните надоместоци:

РЕГРЕС ЗА ГОДИШЕН ОДМОР

1. Регрес за годишен одмор (Согласно член 35 став 7 од ОКДПС, Регресот за годишен одмор се исплатува во висина од најмалку 40% од основицата, под услов работникот да работел најмалку 6 месеци во календарската година кај ист работодавач):

❖ **Најнизок износ за иланда на Регрес за годишен одмор за месец ФЕВРУАРИ 2020 година изнесува:**
10.446,00 денари во нејо износ (26.115,00 x 40%)

НАПОМЕНА: При иланда на регрес за годишен одмор се иресметува и илака Данок на личен доход ио сийаика од 11,111% на НЕТО износ.

❖ **Највисок износ за иланда на Регрес за годишен одмор за месец ФЕВРУАРИ 2020 година изнесува:**

26.115,00 денари

НАПОМЕНА: При иланда на регрес за годишен одмор се иресметува и илака Данок на личен доход ио сийаика од 11,111% на НЕТО износ.

<p>❖ Даночно признат расход во Даночен биланс (Согласно член 11 став 2 алинеја 6 од Законот за данокот на добивка, за признат расход во даночен биланс се смета износот на исплатениот регрес за годишен одмор во висина од 40% од просечна месечна бруто плата по работник во РМ објавена до денот на исплатата). $(39.932 \times 40\% = 15.937,00$ денари-БРУТО износ)</p>
<p>2. Отпремнината при заминување на работник во пензија (двократен износ од основицата 2×26.115): 52.230,00 денари Ослободен износ од Данок на личен доход</p>
<p>3. Јубилејна награда – за најмалку 10 години поминати кај ист работодавец (во висина на основицата) 26.115,00 денари Исплатениот износ подлежи на Данок на личен доход</p>
<p>4. Надоместок за одвоен живот од семејството (60% од основицата (60% од 26.115) 15.669,00 денари Ослободен износ од Данок на личен доход</p>
<p>5. Дневници за службени патувања во земјата (8% од основицата) (8% од 26.115) 2.089,00 денари Ослободен износ од Данок на личен доход</p>
<p>6. Дневници за службени патувања во странство</p> <ul style="list-style-type: none">➤ 50% од утврдената дневница, ако се поднесе сметка за сместување, како и во случаи кога сместувањето не паѓа на товар на органот на Управата;➤ 20% од утврдената дневница, ако издатоците за сместувањето и исхраната не паѓаат на товар на органот на управата; и➤ 5% од утврдената дневница, ако издатоците за стручно оспособување и усовршување не паѓаат на товар на органот на државната управа, а престојот е над 30 дена. Под стручно усовршување се подразбира посета на семинари, курсеви, симпозиуми и други видови средби организирани во странство на мултилатерална и билатерална основа.

7. Помош во случај на смрт на работник во висина од три основици (3 x 26.115) 78.345,00 денари Ослободен износ од Данок на личен доход
8. Помош во случај на смрт на член на семејство (во висина од две основици (2 x 26.115) 52.230,00 денари Ослободен износ од Данок на личен доход
9. Помош во случај на елементарни непогоди (во висина на основицата) 26.115,00 денари
11. Надомест за користење на сопствено возило за службени цели (види точка 10) ➤ во висина до 30% од цената на литар гориво за соодветно возило по поминат километар, ослободено од данок на личен доход во висина, најмногу до 3.500,00 денари по возило, месечно. -30% од исплатеното даночно признат расход
12. Надомест при селидба на вработен за потребите за работодавачот (во висина на стварни трошоци)
13. Трошок за организирана исхрана за 2020 (во висина од 20% од просечна нето плата, исплатена во претходната 2018 година): 25.213,00 x 20% = 5.043,00 денари

Просечна исплатена месечна **БРУТО ПЛАТА** по вработен во претходните три месеци (**X, XI, XII 2019 година**) **ФЕВРУАРИ 2020 година изнесува:**

38.823,00 денари

(Соопштение на Државниот Завод за статистика на Република Македонија бр. 4.1.20.16 од 20.02.2020).

8.3. Најниска основица за придонеси за самовработени лица во 2020 година

1. Самовработени лица – вршител на самостојна економска дејност (таксисти, занаетчии)
19.160,00 денари
2. Самовработени лица – вршител на професионална и друга интелектуална дејност (адвокати, нотари, извршители)
38.319,00 денари
3. Самовработени лица – вршител на професионална и друга интелектуална дејност (адвокати, нотари, извршители) до истекот на првата година на отпочнување на дејност:
19.160,00 денари

8.4. Највисока основица за придонеси за самовработени лица во 2020 година

1. Највисока месечна основица за пресметување и уплата на придонесите за самовработено лице е износот од (12) дванаесет просечни плати.
459.828,00 денари (12 x 38.319,00 денари).

8.5. Највисок износ на надомест за боледување што се исплаќа на товар на ФЗО во 2019 година, изнесува ЧЕТИРИ просечни месечни нето плати исплатени во РМ во претходната 2019 година.

1. Согласно член 17 од Законот за здравствено осигурување (“Службен весник на РМ” 25/00...142/16; 171/17; 275/19), највисокиот износ на надоместокот за боледување што се исплаќа на товар на ФЗО во 2019 година, изнесува ЧЕТИРИ просечни месечни нето плати исплатени во РМ во претходната 2019 година.
100.852,00 денари (4 x 25.213,00 денари).

8.6. Највисок износ на пензија за 2020 година

1. Највисокиот износ на пензија според статистичките податоци на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување за 2020 година изнесува:
49.811,00 денари

**8.7. Рефундирање на средствата за уилајени
придонеси за инвалидни лица**

Согласно Упатството за начинот на пресметка и исплата на плати и поврат на придонеси од задолжително социјално осигурување за вработени во заштитни друштва, инвалидни лица кога самостојно вршат дејност нкако трговци-поединци и други работодавачи кои имаат вработено инвалидно лице, МТСП врши рефундирање на уплатените средства до висина не поголема од 2 (две) просечни нешо
илајни исилајени во РМ во прешходниот месец, кој за месец
ФЕВРУАРИ 2020 година изнесува:

51.574,00 денари (2 x 25.787,00 денари).

8.8. Месечен надоместок на членови на Орѓани на уиравуање

Согласно член 9 став 1 точка 4 од Законот за данок на добивка (“Службен весник на РМ” 112/14...232/19; 275/19), **МЕСЕЧНИОТ** надоместок на членовите на органи на управување се исплатува во висина од 50% од Просечната Бруто плата исплатена во претходната година во РМ во висина од:

18.723,00 денари (50% од 37.446,00 денари)

**8.9. Трошоци по основ на уилајени доброволни
придонеси во доброволен пензиски фонд**

Трошоците по основ на уплатени доброволни придонеси во доброволен пензиски фонд се утврдуваат во висина од износот од 2 просечни месечни бруто плати исплатени во претходната година на годишно ниво по вработен кои изнесуваат:

74.892,00 денари (2 x 37.446,00 денари)

8.10. Надомест од илаја за ЈАВЕН сектор

Согласно Законот за извршување на Буџетот на РМ за 2020 година (“Службен весник на РМ” 265/19), на буџетските корисници им се исплатуваат следните надоместоци:

“Деловни Информации” број 2/2020

<p>1. Надоместок за одвоен живот од семејството (30% од просечна месечна нето плата исплатена во РМ во претходни три месеци) 7.835,00 денари (26.115 x 30%) Ослободен од Данок на личен доход</p>
<p>2. Помош во случај на смрт на работник 30.000,00 денари Ослободен од Данок на личен доход</p>
<p>3. Помош во случај на смрт на член на семејство 15.000,00 денари Ослободен од Данок на личен доход</p>
<p>4. Јубилејна награда – за најмалку 10 години работа (Согласно Законот за извршување на буџетот на РМ за 2020 година не се исплаќа)</p>
<p>5. Дневници за службени патувања во земјата (Согласно Законот за извршување на буџетот на РМ за 2020 година не се исплаќа)</p>
<p>6. Дневници за службени патувања во странство:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ 50% од утврдената дневница, ако се поднесе сметка за сместување, како и во случаи кога сместувањето не паѓа на товар на органот на Управата;▪ 20% од утврдената дневница, ако издатоците за сместувањето и исхраната не паѓаат на товар на органот на управата; и▪ 5% од утврдената дневница, ако издатоците за стручно оспособување и усовршување не паѓаат на товар на органот на државната управа, а престојот е над 30 дена. Под стручно усовршување се подразбира посета на семинари, курсеви, симпозиуми и други видови средби организиарани во странство на мултилатерална и билатерална основа.
<p>7. Отпремнината при заминување на работник во пензија (двократен износ од просечна месечна нето плата по работник во републиката, објавена до денот на исплатата): 53.672,00 денари (2 x 26.836,00) Ослободен од Данок на личен доход</p>
<p>8. Регрес за годишен одмор (Согласно Законот за извршување на буџетот на РМ за 2020 година, не е пропишан).</p>

<p>9. Новогодишен надоместок (Согласно Законот за извршување на буџетот на РМ за 2020 година, не е пропишан).</p>
<p>10. Надомест за боледување подолго од 6 месеци (еднократна парична помош во висина од една последна исплатена просечна месечна нето плата во органот каде што е вработен).</p>
<p>11. Надомест на трошоци за селидба за потребите на работодавачот (во висина на стварни направени трошоци).</p>
<p>12. Надомест на трошоци за храна и превоз за лица волонтери за ФЕВРУАРИ 2020 (во висина од 15% од просечна месечна бруто плата, исплатена во 2019 година): $(37.446,00 \times 15\%) = 5.617,00$ денари Ослободен од Данок на личен доход</p>
<p>13. Вредноста на бодот за платите на државните службеници за 2020 година. Согласно Одлуката за утврдување на вредноста на бодот за платите на државните службеници (“Службен весник на РМ” 276/2019), вредноста на бодот за 2020 година изнесува: 81,60 денари</p>

8.11. Надоместници на илалџа за време на боледување за приватен сектор

Согласно член 31 од Општиот колективен договор за приватен сектор од областа на стопанството („Службен весник на РМ” 150/12; 189/13; 115/14 пт; 119/15; 150/16), работникот има право на *надомест на илалџа – боледување – која се исплатува од страна на работодавачот и тоа:*

Времетраење на боледување	Право на надомест
До 15 дена	70% од основицата
Над 15 дена почнувајќи од првиот ден на боледувањето за сите денови	90% од основицата
Над 30 дена кога боледувањето го плаќа работодавачот	90% од основицата

“Деловни Информации” број 2/2020

ОСНОВИЦА претставува просечен месечен износ на исплатена плата на која е илајен придонес за здравствено осигурување за последниите 12 месеци.

8.12. Надоместоци на илајта за време на боледување за јавен сектор

Согласно член 20 од Општиот колективен договор за јавен сектор на Република Македонија („Службен весник на РМ” 10/108; 88/08;122/08; 85/09), работникот има право на **надомест на илајта – боледување** – која се исплатува од страна на работодавачот и тоа:

Времетраење на боледување	Право на надомест
До 7 дена До 15 дена Од 15 до 21 ден	70% од основицата 80% од основицата 90% од основицата
за професионално заболување и повреда на работа, давање крв и бременост и раѓање	100% од основицата

Основица претставува просечна исцлајена нето илајта на работничкиот во последниите 3 месеци.

8.13. Исцрајнина при технолошки вишок

1. Согласно член 97 од Законот за работни односи (“Службен весник на РМ” 62/05...27/16; 120/18; 110/19) во случај на откажување на договорот за вработување од деловни причини (**технолошки вишок**) работодавачот е должен на работникот да му исплати **исцрајнина** во следните случаи:

Години поминати во работен однос	Висина на плата
До 5 години Од 5 до 10 години Од 10 до 15 години Од 15 до 20 години Од 20 до 25 години Над 25 години	Една плата Две и пол плати Три и пол плати Четири и пол плати Шест плати Седум плати

Просечната нето плата на работникот во последните шест месеци пред отказот и истата да не биде помала од 50% од просечната нето плата исплатена по работник во РМ, во последниот месец пред отказот.

НАПОМЕНА 2: Работен однос, се смета времето поминато во работен однос кај ист работодавач и работниот однос кај претходниот работодавач на кој поради настанатата статусна промена, правен следбеник е последниот работодавач.

НАПОМЕНА 3: Испратнината се исплатува со денот на престанокот на работниот однос.

НАПОМЕНА 4: Не се пресметува и плаќа Данок на личен доход.

8.14. Додатоци на плата

Согласно член 24 од Општиот Колективен договор за приватен сектор од областа на стопанството („Службен весник на РМ” 150/12; 189/13; 119/15; 150/16), **основната плата на работникот се зголемува по час најмалку за:**

- **Прекувремена работа..... 35%**
- **Работа ноќе..... 35%**
- **Работа во три смени 5%**
- **Работа во ден на неделен одмор.....50%**

За работа во денови на празници и неработни денови утврдени со закон, работникот има право на надомест на платата, што му припаѓа кога во тие денови не работи и плата за поминатите часови на работа **зголемена за 50%**. Додатоците меѓусебно не се исклучуваат.

Правото на зголемен надоместок по основ на работа во три смени, работникот го остварува само за ефективно поминато работно време во смени.

НАПОМЕНА: Основната плата на работникот се зголемува за 0,5% за секоја година работен стаж.

Согласно член 17 од Општиот Колективен договор за **јавен сектор** на РМ („Службен весник на РМ” 10/08; 88/08; 122/08; 85/09), **основната плата на работникот се зголемува по час најмалку за:**

“Деловни Информации” број 2/2020

- *Прекувремена работа.....29%*
- *Работа ноќе.....29%*
- *Работа во три смени4%*
- *Работа во ден на неделен одмор.....29%*

За работа во денови на празници и неработни денови утврдени со закон, работникот има право на надомест на платата, што му припаѓа кога во тие денови не работи и плата за поминатите часови на работа **зголемена за 42%**.

Додатоците меѓусебно не се исклучуваат.

Правото на зголемен надоместок по основ на работа во три смени, работникот го остварува само за ефективно поминато работно време во смени.

НАПОМЕНА: Основната плата на работникот се зголемува за 0,5% за секоја година работен стаж, а најмногу до 20%.

**9. ПРИМЕРИ ЗА ПРЕСМЕТКА НА ЛИЧЕН ДОХОД
ОД РАБОТА ЗА 2020 ГОДИНА**

**9.1. Пресметка на МИНИМАЛНА ПЛАТА во висина од
14.500,00 ВО НЕТО ИЗНОС**

1. НЕТО ПЛАТА	14.500,00
2. Даночно намалување за 2020 година	8.228,00
3. Основица за данок на доход (1 - 2)	6.272,00
4. Данок на доход со (4 x 11,1111%)	697,00
5. Бруто плата 1 (1 + 4)	15.197,00
6. БРУТО ПЛАТА II (15.197 x 1,3889)	21.107,00
7. Придонес за задолжително ПИО (6 x 18,8%)	3.968,00
8. Придонес за здравствено осигурување (6 x 7,5%)	1.583,00
9. Придонес за вработување (6 x 1,2%)	253,00
10. Придонес за дополнително (6 x 0,5%)	106,00
11 Вкупно придонеси (7 +8 + 9 +10)	5.910,00
12 Бруто плата намалена за придонеси (5 - 11)	15.197,00
13 Даночно намалување за 2020 година	8228,00
14 Основица за данок на доход (12 - 13)	6.969,00
15. Данок на доход (14 x 10%)	697,00
16. НЕТО ПЛАТА (6 - 11- 15)	14.500,00

**9.2. Пресметка на МИНИМАЛНА ПЛАТА во висина од
21.107,00 ВО БРУТО ИЗНОС**

1. БРУТО ПЛАТА	21.107,00
2. Придонес за задолжително ПИО (1 x 18,8%)	3.968,00
3. Придонес за здравствено осигурување (1 x 7,5%)	1.583,00
4. Придонес за вработување (1 x 1,2%)	253,00
5. Придонес за дополнително (1 x 0,5%)	106,00
6. Вкупно придонеси (2 +3 + 4 +5)	5.910,00
7. Бруто плата намалена за придонеси (1 – 6)	15.197,00
8. Даночно намалување за 2020 година	8.228,00
9. Основица за данок на доход (7– 8)	6.969,00
10. Данок на доход (9 x 10%)	697,00
11. НЕТО ПЛАТА (1 - 6 - 10)	14.500,00

**9.3. Пресметка на личен доход од работна која ирејисјавува
НАЈНИСКА основица за пресметка на даноци и иридонеси
во висина од 19.160,00 денари во БРУТО ИЗНОС**

1. БРУТО ПЛАТА	19.160,00
2. Придонес за задолжително ПИО (1 x 18,8%)	3.602,00
3. Придонес за здравствено осигурување (1 x 7,5%)	1.437,00
4. Придонес за вработување (1 x 1,2%)	230,00
5. Придонес за дополнително здравствено осигурување (1 x 0,5%)	96,00
6. Вкупно придонеси (2 + 3 + 4 + 5)	5.365,00
7. Бруто плата намалена за придонеси (1 – 6)	13.795,00
8. Даночно намалување за 2020 година	8228,00
9. Основица за данок на доход (7 – 8)	5.577,00
10. Данок на доход (10 x 10%)	557,00
11. НЕТО ПЛАТА (1 – 6 – 10)	13.238,00

КНИЖЕЊЕ:

420 – Плата и надоместоци од плата	19.160,00
240 – Обврска за плати и надоместоци	19.160,00
- (вкalkулирана бруто плата),	

“Деловни Информации” број 2/2020

240 – Обврска за плати и надоместоци	19.160,00	
2430 – Обврска за нето плата		13.238,00
2340 – Данок од плата		557,00
2347 – Придонеси од плата		5.365,00
- (за пресметана плата, даноци и придонеси),		
2430 – Обврски за нето плата	13.238,00	
2340 – Персонален данок од плата	557,00	
2347 – Придонеси од плата	5.365,00	
1000 – Трансакциска сметка		19.160,00
- (исплатена бруто плата).		

9.4. Пресметка на Личен доход од работна која претставува НАЈВИСОКА основица за пресметка на даноци и придонеси во висина од 613.104,00 денари (БРУТО ИЗНОС)

1. Бруто плата	613.104,00
2. Придонес за задолжително ПИО (1 x 18,8%)	115.264,00
3. Придонес за здравствено осигурување (1 x 7,5%)	45.983,00
4. Придонес за вработување (1 x 1,2%)	7.357,00
5. Придонес за дополнително здравствено осигурување (1 x 0,5%)	3.066,00
6. Вкупно придонеси (2 + 3 + 4 + 5)	171.670,00
7. Бруто плата намалена за придонеси (1 – 6)	441.434,00
8. Даночно намалување за 2020 година	8.228,00
9. Основица за данок на доход (7 – 8)	433.206,00
10. Данок на доход (9 x 10%)	43.321,00
11. Нето плата (1 – 6 – 10)	398.113,00

9.6. Пресметка на Личен доход од работна на основица ПОВИСОКА од НАЈВИСОКА основица за пресметка на даноци и придонеси во висина од 700.000,00 денари (БРУТО ИЗНОС)

1. Бруто плата	700.000,00
2. Вкупно придонеси до највисок износ	171.670,00
3. Намалување на платата за придонеси (1 – 2)	528.330,00
4. Даночн намалување за 2020 година	8.228,00
5. Основица за данок на доход (3 – 4)	520.102,00
6. Данок на доход (5 x 10%)	52.010,00
7. Нето плата (3 – 6)	476.320,00

ПЕНЗИИ

ВАЛОРИЗАЦИОНИ КОЕФИЦИЕНТИ ЗА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПЛАТИТЕ ОД ПОРАНЕШНИТЕ ГОДИНИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКА ОСНОВА НА НИВО НА ПЛАТИТЕ ОД 2019 ГОДИНА, ЗА ПЕНЗИИ ОСТВАРЕНИ ВО 2020 ГОДИНА

Постојаното обезвреднување на паричните средства за пензионерите се ревалоризира врз основа на коефициенти и основици.

Коефициентите се применуваат кај исплатените плати, а ревалоризацијата на основиците се врши за оние кои не примале плати.

Валоризационите коефициенти се објавени во (“Службен весник на РМ” 53/2020 година).

ВОВЕД

Врз основа на член 33 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување (“Службен весник на РМ” 98/12; 166/12; 15/13; 170/13; 180/14; 20/15; 61/15; 97/15; 129/15; 147/15; 154/15; 217/15; 13/16; 27/16; 120/16; 132/16; 35/18; 220/18 и 245/18275/19; 31/20), платите од поранешните години **кои се земаат за утврдување на пензиската основица, се валоризираат со коефициентите** пресметани врз основа на движењето на платите на сите вработени во Република Македонија.

Валоризацијата на платите од поранешните години според кои се утврдува пензијата, се врши **според просекот на платите во последната календарска година, која и претходи на годината во која осигуреникот го остварува правото на пензија.**

“Деловни Информации” број 2/2020

Коефициентите за валоризација на платите од поранешните години, се утврдуваат секоја година, единствено за сите плати врз основа на статистичките податоци за движењето на платите на сите вработени во Република Македонија.

Согласно Соопштението на ДЗС за исплатената плата по вработен во РМ бр.4.1.20.16 и бр. 4.1.20.17 од 20.02.2020 година. Фондот на пензиско и инвалидско осигурување на Македонија ги утврдува и објавува:

ВАЛОРИЗАЦИОНИТЕ КОЕФИЦИЕНТИ ЗА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ПЛАТИТЕ ОД ПОРАНЕШНИТЕ ГОДИНИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ПЕНЗСКА ОСНОВА НА НИВО НА ПЛАТИТЕ ОД 2019 ГОДИНА, ЗА ПЕНЗИИТЕ ОСТВАРЕНИ ВО 2020 ГОДИНА

Платиите остварени од 1970 до 2019 година, што се земаат за утврдување на пензиската основа, кои се пресметуваат според просечната плата на вработениите во Републиката од 2019 година, како последна календарска година, што и претходи на годината во која осигуреникот го остварува правото на пензија, со валоризационите коефициенти, што се пресметуваат врз основа на статистичките податоци, за движењето на платите на сите вработени во Републиката и тоа:

Година	Просечна плата	Коефициент
1970	0,001136	22.194.542,2535
1971	0,001366	18.457.540,2635
1972	0,001625	15.515.682,3077
1973	0,001872	13.468.482,9060
1974	0,002400	10.505.416,6667
1975	0,003013	8.368.071,6893
1976	0,003435	7.340.029,1121
1977	0,004087	6.169.072,6694
1978	0,004902	5.143.410,8527
1979	0,005775	4.365.887,4459
1980	0,006945	3.630.381,5695
1981	0,008817	2.859.589,4295

“Деловни Информации” број 2/2020

1982	0,011259	2.239.364,0643
1983	0,014076	1.791.204,8878
1984	0,019542	1.290.195,4764
1985	0,032821	768.197,1908
1986	0,066730	377.836,0557
1987	0,133917	188.273,3335
1988	0,359726	70.089,4570
1989	6,420000	3.927,2586
1990	38,54	654,2034
1991	77,85	323,8664
1992	764,00	33,0013
1993	4.854,00	5,1943
1994	9.009,00	2,7986
1995	9.373,00	2,6900
1996	9.445,00	2,6695
1997	9.469,00	2,6627
1998	9.623,00	2,6201
1999	9.754,00	2,5849
2000	9.942,00	2,5360
2001	10.552,00	2,3894
2002	11.279,00	2,2354
2003	11.824,00	2,1324
2004	12.293,00	2,0510
2005	12.597,00	2,0015
2006	13.517,00	1,8653
2007	14.584,00	1,7288
2008	16.096,00	1,5664
2009	19.057,00	1,2634
2010	20.553,00	1,2267
2011	20.847,00	1,2094
2012	20.902,00	1,2062
2013	21.145,00	1,1924
2014	21.394,00	1,1785
2015	21.906,00	1,1510

“Деловни Информации” број 2/2020

2016	22.342,00	1,1285
2017	22.928,00	1,0997
2018	24.276,00	1,0386
2019	25.213,00	1.0000

(“Службен весник на РМ” 53/2020)

Пензиите пресметани со коефициентите од точка 1 на ова известување, а согласно членот 37 став 3 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување, се сведуваат *од просечно на месечно ниво, со коефициент од 1,0664.*

***ВИСИНА НА ПЕНЗИСКИТЕ ОСНОВИЦИ НА
ОСИГУРЕНИЦИТЕ, ОДНОСНО ЛИЦАТА КОИ НЕ
ОСТВАРИЛЕ ПЛАТА, ОДНОСНО НАДОМЕСТОК НА
ПЛАТА ПО 1 ЈАНУАРИ 1970 ГО-ДИНА, ЗА ПЕНЗИИ
ОСТВАРЕНИ ВО 2020 ГОДИНА***

Согласно член 21 од Законот за пензиско и инвалидско осигурување (“Службен весник на РМ” 98/12...132/16; 35/18; 220/18; 245/18;275/19; 31/20), на осигуреникот, односно лицето кое не остварило плата, односно надоместок на плата по ја-уари 1970 година, пензиската основица се утврдува во зависност од движењето на просечната плата на сите вработени во Републиката и стручната подготовка на осигуреникот.

Основицата од ставот (1) на член 21 во почетокот на годината ја објавува Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија.

Согласно Соопштението на ДЗС за исплатена просечна бруто плата по вработен во РМ бр.4.1.19.16 од 20.02.2019 година, Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија ја објавува висината на пензиските основици за осигурениците и лицата кои не оствариле плата односно надоместок на плата *по 1 Јануари 1970 година, според стручна подготовка.*

Висината на пензиските основици за осигурениците и лицата кои не оствариле плата, односно надоместок на плата по 1 јануари 1970 година, **според стручната подготовка изнесува за:**

Висока стручна подготовка	23.841,00
Виша стручна подготовка или подготовка за високо квалификуван работник	19.892,00
Средна стручна подготовка или подготовка за квалификуван работник	18.049,00
Стручна подготовка на полуквалификуван работник односно нижа стручна подготовка	15.926,00
за осигуреници и лица без стручна подготовка	15.350,00

Износите од ова известување се сметаат како просечна плата остварена во 2019 година и служат за утврдување на пензиската основа на осигуреници, односно лицата, кои не оствариле плата, а кои правото на пензија го остваруваат во 2020 година.

ТЕКОВНИ ИНФОРМАЦИИ

КОЕФИЦИЕНТИ НА МДБ

Коефициент на МДБ за месец ЈАНУАРИ 2020 (0,0%)
(“Службен весник на РСМ” бр. 47/2020)

Врз основа на член 44 од Законот за данокот од добивка (“Службен весник на Република Македонија” 112/2014....232/19; 275/19), Државниот Заводот за статистика го утврдува и објавува:

ПРОЦЕНТОТ НА ПОРАСТ НА ЦЕНИТЕ НА МАЛО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО МЕСЕЦ ЈАНУАРИ 2020 ГОДИНА

<i>Р.бр.</i>	<i>ОПИС</i>	<i>ПОРАСТ</i>
1.	Кумулативниот пораст на цените на мало во Република Македонија во периодот <i>ЈАНУАРИ 2020 година</i> во однос на просечните цени на мало <i>во 2020 година изнесува:</i>	0,0%
2.	Коефициентот за пораст на даночната основица за плаќање на данок од добивка за месец <i>ЈАНУАРИ 2020 година</i> изнесува:	0,0%

Бидејќи нема пораст на коефициент на МДБ за месец *ЈАНУАРИ 2020 година*, Месечната аконтација на данокот на добивка, ќе се пресмета како *1/12* од годишниот данок утврден во Даночниот биланс за 2018 година (*АОП – 44*).

**КОЕФИЦИЕНТИ НА ПОРАСТ НА
ЦЕНИТЕ ЗА МЕСЕЦ ЈАНУАРИ 2020 ГОДИНА**

*Месечен коефициент за ЈАНУАРИ 2020 (0,005).
Кумулативен коефициент од I до I 2020 (0,005).*

**1. ЦЕНИТЕ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ НА
ИНДУСТРИСКИ ПРОИЗВОДИ**

Р.бр	ОПИС	Коефи- циент
1.	Месечниот коефициент на порастот на цените на производителите на Индустриски производи во ЈАНУАРИ 2020 година во однос на ДЕКЕМВРИ 2019 година	0,005
2.	Коефициентот на порастот на цените на производителите на индустриски производи од почетокот на годината до крајот на ЈАНУАРИ 2020 година;	0,005
3.	Коефициентот на порастот на цените на производителите на индустриски производи во ЈАНУАРИ 2020 година во однос на истиот месец претходната година.	0,005

2. ЦЕНИ НА МАЛО

Р.бр	ОПИС	Коефициент̄
1.	Месечен коефициент на порастот на цените на мало во ЈАНУАРИ 2020 година, во однос на ДЕКЕМВРИ 2019 година	0,001
2.	Коефициентот на порастот на цените на мало од почетокот на годината до крајот на ЈАНУАРИ 2020 година	0,001
3.	Коефициентот на порастот на цените на мало ЈАНУАРИ 2020 година во однос на истиот месец претходната година	0,006

3. ТРОШОЦИ НА ЖИВОТ – ИНФЛАЦИЈА

Р.бр	ОПИС	Коефициент̄
1.	Месечен коефициент на пораст на трошоците на животот во ЈАНУАРИ 2020 година во однос на ДЕКЕМВРИ 2019 година	0,001
2.	Коефициентот на порастот на трошоците на животот во Република Македонија во периодот од почетокот на годината до крајот на ЈАНУАРИ 2020 година, во однос на просекот на трошоците на животот во 2019 година	0,001

**ПРЕГЛЕД НА ВИСИНА НА СТАПКА
НА КАЗНЕНА И ДОГОВОРНА КАМАТА
ОД 01.02.2010 ДО 30.06.2020 година**

Период	Референтна каматна стапка	Казнена камата правно и правно	Казнена камата правно и	Објава на НБРМ	Стапка на EURIBOR	Правно и правно	Правно и физичко
1	2	3=(2+10)	4=(2+8)	5	6	7=(6+10%)	8=(6+8%)
01.02-30.06 2010	8,5%	18,5%	16,5%	8562 30.12 2009	0,453%	10,453%	8,453%
01.07-31.12 2010	5%	15%	13%	4474 30.06 2010	0,485%	10,485%	8,485%
01.01-30.06 2011	4%	14%	12%	2521 29.12 2010	0,782%	10,782%	8,782%
01.07-31.12 2011	4%	14%	12%	5978 30.06 2011	1,325%	11,325%	9,325%
01.01-30.06 2012	4%	13,75%	12%	9901 28.12 2011	1,024%	11,024%	9,024%
01.07-31.12 2012	3,75%	13,75%	11,75%	5631 29.06 2012	0,373%	10,373%	8,373%
01.01-30.06 2013	3,75%	13,75%	11,75%	10257 31.12 2012	0,109%	10,109%	8,109%
01.07-31.12 2013	3,50%	13,50%	11,50%	23009 28.06 2013	0,123%	10,123%	8,123%
01.01-30.06 2014	3,25%	13,25%	11,25%	40842 31.12 2013	0,216%	10,216%	8,216%
01.07-31.12 2014	3,25%	13,25%	11,25%	21389 25.06 2014	0,099%	10,099%	8,099%
01.01-30.06 2015	3,25%	13,25%	11,25%	40009 29.12 2014	0,018%	10,018%	8,018%
01.07-31.12 2015	3,25%	13,25%	11,25%	22941 29.06 2015	-0,064%	9,936%	7,936%

“Деловни Информации” број 2/2020

01.01-30.06 2016	3,25%	13,25%	11,25%	41260 29.12 2015	-0,205%	9,795%	7,795%
01.07-31.12 2016	4%	14%	12%	21125 27.06 2016	-0,205%	9,795%	7,636%
01.01-30.06. 2017	3,75%	13,75%	11,75%	38458 30.12. 2016	-0,368%	9,632%	7,632%
01.07- 31.12 2017	3,25%	13,25%	11,25%	21905 29.06. 2017	-0,372%	9,627%	7,627%
01.01- 30.06 2018	3,25%	13,25%	11,25%	39714 26.12. 2017	-0,368%	9,632%	7,632%
01.07- 31.12 2018	3,00%	13,00%	11,00%	22066 27.06. 2018	-0,370%	9,630%	7,630%
01.01. 30.06. 2019	2,50%	12,50%	10,50%	40459 26.12. 2018	-0,364%	9,612%	7,612%
01.07. 31.12. 2019	2,25%	12,25%	10,25%	21235 26.06. 2019	-0,388%	9,612%	7,612%
01.01. 30.06. 2020	2,25%	12,25%	10,25%	21235 26.06. 2019	-0,444%	9,556%	7,556%

НАПОМЕНА: Согласно Објавата на НБРМ објаве-на на 25.12.2019 година референтната стапка за пресметка на стапката на казнена камата за *период од 01.01. до 30.06.2020 година изнесува (2,25%)*.

Додека за долг изразен во странска валута стапката на Еуробор за евра која преставува референтна стапка за утврдување на казнената камата за *период од 01.01.до 30.06.2020 година изнесува (-0,444%)*.

**ПРЕГЛЕД
НА ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ
НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ
(од 28.01.2020)**

Согласно Одлуката за утврдување на највисоки мало-продажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт донесена од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија објавена во (“Службен весник на РМ” 18/2020), претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати, ги формираат цените за одделни нафтени деривати, така што највисоките малопродажни цени изнесуваат и тоа: за период од 28.01.2020 до нова промена.

**Табела 1
Највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и
горива за транспорт**

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти
			30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 67,50	20,25
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 69,50	20,85
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	Ден/лит.	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС(Д-Е V)	до 60,00	18,00
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО (ЕЛ – 1)	до 49,00	14,70
	Г) МАЗУТ	Ден/лит.	
1.	М – 1 НС	до 36,395	10,92

**Табела 2
Највисоки набавни цени**

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти
			30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 27,946	8,38
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 29,704	8,91
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	Ден/лит.	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	до 29,032	8,71
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО 1 (ЕЛ-1)	до 28,752	8,62
	Г) МАЗУТ	Ден/лит.	
1.	М – 1 НС	до 28,953	8,66

Табела 3
Еколошка такса

A	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,080
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,080
Б	ДИЗЕЛ ГОРИВО	ден/лит.
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е V	0,030
В	МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,040
Г	МАЗУТ	Ден/лит.
1.	М – 1 НС	0,050

Табела 4
**Надоместок за задолжителни резерви на нафта
и нафтени деривати**

A	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,890
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,890
Б	ДИЗЕЛ ГОРИВО	ден/лит.
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е V	0,300
В	МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,300
Г	МАЗУТ	Ден/лит.
1.	М – 1 НС	0,740

Табела 5
Акцизи

A	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	21,937
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС – 98	21,874
Б	ДИЗЕЛ ГОРИВО	Ден/лит.
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е V	15,135
В	МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	6,136
Г	МАЗУТ	Ден/лит.
1.	М – 1 НС	0,100

**ПРЕГЛЕД
НА ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ
НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ
(од 04.02.2020)**

Согласно Одлуката за утврдување на највисоки мало-продажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт донесена од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија објавена во (“Службен весник на РМ” 23/2020), претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати, ги формираат цените за одделни нафтени деривати, така што највисоките малопродажни цени изнесуваат и тоа: за период од 04.02.2020 до нова промена.

**Табела 1
Највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и
горива за транспорт**

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти
			30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 66,00	19,80
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 68,50	20,55
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	Ден/лит.	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС(Д-Е V)	до 58,00	17,40
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО (ЕЛ – 1)	до 47,50	14,25
	Г) МАЗУТ	Ден/лит.	
1.	М – 1 НС	до 34,922	10,48

**Табела 2
Највисоки набавни цени**

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти
			30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 26,981	8,09
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 28,756	8,63
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	Ден/лит.	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	до 27,448	8,23
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО 1 (ЕЛ-1)	до 27,120	8,14
	Г) МАЗУТ	Ден/лит.	
1.	М – 1 НС	до 27,705	8,31

Табела 3
Еколошка такса

A	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,080
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,080
Б	ДИЗЕЛ ГОРИВО	ден/лит.
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е V	0,030
В	МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,040
Г	МАЗУТ	Ден/лит.
1.	М – 1 НС	0,050

Табела 4
**Надоместок за задолжителни резерви на нафта
и нафтени деривати**

A	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,890
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,890
Б	ДИЗЕЛ ГОРИВО	ден/лит.
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е V	0,300
В	МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,300
Г	МАЗУТ	Ден/лит.
1.	М – 1 НС	0,740

Табела 5
Акцизи

A	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	21,692
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС – 98	21,975
Б	ДИЗЕЛ ГОРИВО	Ден/лит.
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е V	15,121
В	МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	6,320
Г	МАЗУТ	Ден/лит.
1.	М – 1 НС	0,100

**ПРЕГЛЕД
НА ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ
НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ
(од 11.02.2020)**

Согласно Одлуката за утврдување на највисоки мало-продажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт донесена од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија објавена во (“Службен весник на РМ” 31/2020), претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати, ги формираат цените за одделни нафтени деривати, така што највисоките малопродажни цени изнесуваат и тоа: за период од 11.02.2020 до нова промена.

**Табела 1
Највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и
горива за транспорт**

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти
			30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 65,50	19,65
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 67,50	20,55
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	Ден/лит.	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС(Д-Е V)	до 57,50	17,25
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО (ЕЛ – 1)	до 46,00	13,80
	Г) МАЗУТ	Ден/лит.	
1.	М – 1 НС	до 32,894	9,868

**Табела 2
Највисоки набавни цени**

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти
			30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 26,468	7,94
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 28,240	8,47
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	Ден/лит.	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	до 26,688	8,01
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО 1 (ЕЛ-1)	до 26,218	7,86
	Г) МАЗУТ	Ден/лит.	
1.	М – 1 НС	до 25,986	7,79

Табела 3
Еколошка такса

A	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,080
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,080
Б	ДИЗЕЛ ГОРИВО	ден/лит.
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е V	0,030
В	МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,040
Г	МАЗУТ	Ден/лит.
1.	М – 1 НС	0,050

Табела 4
**Надоместок за задолжителни резерви на нафта
и нафтени деривати**

A	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,890
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,890
Б	ДИЗЕЛ ГОРИВО	ден/лит.
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е V	0,300
В	МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,300
Г	МАЗУТ	Ден/лит.
1.	М – 1 НС	0,740

Табела 5
Акцизи

A	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	21,720
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС – 98	21,692
Б	ДИЗЕЛ ГОРИВО	Ден/лит.
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е V	15,361
В	МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	6,136
Г	МАЗУТ	Ден/лит.
1.	М – 1 НС	0,100

**ПРЕГЛЕД
НА ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ
НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ
(од 18.02.2020)**

Согласно Одлуката за утврдување на највисоки мало-продажни цени на нафтени деривати и горива за транспорт донесена од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Македонија објавена во (“Службен весник на РМ” 44/2020), претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати, ги формираат цените за одделни нафтени деривати, така што највисоките малопродажни цени изнесуваат и тоа: за период од 18.02.2020 до нова промена.

**Табела 1
Највисоки малопродажни цени на нафтени деривати и
горива за транспорт**

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти
			30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 66,00	19,80
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 68,00	20,40
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	Ден/лит.	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС(Д-Е V)	до 58,00	17,40
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО (ЕЛ – 1)	до 46,50	13,95
	Г) МАЗУТ	Ден/лит.	
1.	М – 1 НС	до 33,140	9,94

**Табела 2
Највисоки набавни цени**

Ред. Бр.	А) МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.	Коефициенти
			30%
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	до 26,810	8,04
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	до 28,600	8,58
	Б) ДИЗЕЛ ГОРИВО	Ден/лит.	
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС (Д-Е V)	до 27,234	8,17
	В) МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.	
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО 1 (ЕЛ-1)	до 26,625	7,99
	Г) МАЗУТ	Ден/лит.	
1.	М – 1 НС	до 26,195	7,86

Табела 3
Еколошка такса

A	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,080
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,080
Б	ДИЗЕЛ ГОРИВО	ден/лит.
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е V	0,030
В	МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,040
Г	МАЗУТ	Ден/лит.
1.	М – 1 НС	0,050

Табела 4
**Надоместок за задолжителни резерви на нафта
и нафтени деривати**

A	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	0,890
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 98	0,890
Б	ДИЗЕЛ ГОРИВО	ден/лит.
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е V	0,300
В	МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	0,300
Г	МАЗУТ	Ден/лит.
1.	М – 1 НС	0,740

Табела 5
Акцизи

A	МОТОРНИ БЕНЗИНИ	ден/лит.
1.	(ЕУРО СУПЕР) БС - 95	21,802
2.	(ЕУРО СУПЕР) БС – 98	21,707
Б	ДИЗЕЛ ГОРИВО	Ден/лит.
2.	ЕУРО ДИЗЕЛ БС Д – Е V	15,239
В	МАСЛО ЗА ГОРЕЊЕ	Ден/лит.
1.	ЕКСТРА ЛЕСНО ЕЛ - 1	6,136
Г	МАЗУТ	Ден/лит.
1.	М – 1 НС	0,100

КУРСНИ ЛИСТИ
НА НБРМ ОД 01.02.2020 ДО 02.03.2020 ГОДИНА

Земја	Шифра	Валута	Важи за	Среден курс на девизи		
				01.02.2020 02.02.2020 03.02.2020	04.02.2020	05.02.2020
ЕМУ	978	EUR	1	61.6848	61.6923	61.6950
САД	840	USD	1	55.8132	55.7494	55.8427
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	73.2773	72.7675	72.6850
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	57.6817	57.8076	57.6481
ШВЕДСКА	752	SEK	1	5.7775	5.7760	5.8051
НОРВЕШКА	578	NOK	1	6.0539	6.0135	6.0516
ЈАПонија	392	JPY	1	0.5125	0.5137	0.5119
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2542	8.2555	8.2558
КАНАДА	124	CAD	1	42.1719	42.1194	42.0523
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	37.3983	37.3417	37.5297
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.5394	31.5433	31.5446
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.4468	2.4503	2.4538
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1830	0.1827	0.1834
ПОЛСКА	985	PLN	1	14.3423	14.3577	14.4306
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.9077	12.9096	12.9169
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.2865	8.2847	8.2792
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	9.3296	9.3161	9.3374
РУСИЈА	643	RUB	1	0.8770	0.8738	0.8830
БРАЗИЛ	986	BRL	1	13.0807	13.0787	13.2098
КИНА	156	CNY	1	8.0461	7.9417	7.9814
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	7.1858	7.1789	7.1901
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0041	0.0041	0.0041
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	16.1945	16.1773	16.1802
ИНДИЈА	356	INR	1	0.7818	0.7809	0.7838
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0467	0.0468	0.0471
МЕКСИКО	484	MXN	1	2.9650	2.9634	2.9844
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	13.6179	13.5510	13.5820
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	36.1089	36.0647	36.0747
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.0941	1.0959	1.0997
СИНГАПУР	702	SGD	1	40.8725	40.7533	40.7524
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.7900	1.7960	1.8043
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.7407	3.7433	3.7789

Земја	Шифра	Валута	Важи за	Среден курс на девизи		
				06.02.2020	07.02.2020	08.02.2020 09.02.2020 10.02.2020
ЕМУ	978	EUR	1	61.6940	61.6687	61.6477
САД	840	USD	1	55.9684	56.0472	56.2018
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	73.0625	72.6882	72.7664
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	57.5665	57.5536	57.5878
ШВЕДСКА	752	SEK	1	5.8505	5.8426	5.8459
НОРВЕШКА	578	NOK	1	6.0979	6.0885	6.0633
ЈАПонија	392	JPY	1	0.5101	0.5102	0.5116
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2558	8.2528	8.2501
КАНАДА	124	CAD	1	42.1292	42.2099	42.2129
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	37.8514	37.8754	37.5511
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.5441	31.5312	31.5205
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.4623	2.4774	2.4630
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1837	0.1831	0.1823
ПОЛСКА	985	PLN	1	14.5193	14.5270	14.4533
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.9245	12.9407	12.9477
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.2735	8.2707	8.2693
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	9.3511	9.3599	9.3849
РУСИЈА	643	RUB	1	0.8937	0.8879	0.8804
БРАЗИЛ	986	BRL	1	13.2351	13.2470	13.0948
КИНА	156	CNY	1	8.0270	8.0428	8.0364
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	7.2096	7.2195	7.2384
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0041	0.0041	0.0041
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	16.2434	16.3274	16.4022
ИНДИЈА	356	INR	1	0.7866	0.7878	0.7867
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0473	0.0474	0.0471
МЕКСИКО	484	MXN	1	3.0106	3.0104	3.0031
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	13.5944	13.5987	13.5752
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	36.2778	36.2885	36.0639
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.1024	1.1048	1.1045
СИНГАПУР	702	SGD	1	40.5828	40.4836	40.4115
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.8075	1.8033	1.7956
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.8025	3.7827	3.7543

Земја	Шифра	Валута	Важи за	Среден курс на девизи		
				11.02.2020	12.02.2020	13.02.2020
ЕМУ	978	EUR	1	61.6407	61.6406	61.6325
САД	840	USD	1	56.2877	56.5458	56.4710
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	72.8355	73.0945	73.3197
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	57.6081	57.7863	57.8981
ШВЕДСКА	752	SEK	1	5.8301	5.8498	5.8717
НОРВЕШКА	578	NOK	1	6.0917	6.1059	6.1359
ЈАПониЈА	392	JPY	1	0.5129	0.5148	0.5135
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2491	8.2494	8.2487
КАНАДА	124	CAD	1	42.2776	42.5254	42.5992
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	37.6478	37.9093	38.1036
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.5169	31.5168	31.5127
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.4631	2.4691	2.4774
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1827	0.1824	0.1815
ПОЛСКА	985	PLN	1	14.4507	14.4802	14.4834
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.9326	12.9245	12.9309
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.2684	8.2639	8.2645
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	9.3541	9.3714	9.3492
РУСИЈА	643	RUB	1	0.8792	0.8892	0.8964
БРАЗИЛ	986	BRL	1	13.0567	13.1164	13.0340
КИНА	156	CNY	1	8.0607	8.1079	8.1018
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	7.2485	7.2811	7.2690
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0041	0.0041	0.0041
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	16.4450	16.5701	16.5124
ИНДИЈА	356	INR	1	0.7892	0.7934	0.7918
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0474	0.0478	0.0479
МЕКСИКО	484	MXN	1	3.0000	3.0281	3.0320
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	13.5698	13.6800	13.6536
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	36.0303	36.1422	36.6163
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.1075	1.1195	1.1168
СИНГАПУР	702	SGD	1	40.5291	40.7487	40.7568
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.7983	1.8086	1.8155
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.7407	3.7972	3.8218

Земја	Шифра	Валута	Важи за	Среден курс на девизи		
				14.02.2020	15.02.2020	18.02.2020
					16.02.2020	17.02.2020
ЕМУ	978	EUR	1	61.6142	61.5673	61.5525
САД	840	USD	1	56.6984	56.7859	56.8090
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	73.8957	73.9903	73.9458
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	57.9462	57.8586	57.8447
ШВЕДСКА	752	SEK	1	5.8779	5.8588	5.8442
НОРВЕШКА	578	NOK	1	6.1360	6.1409	6.1324
ЈАПониЈА	392	JPY	1	0.5169	0.5169	0.5170
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2459	8.2405	8.2398
КАНАДА	124	CAD	1	42.7698	42.8652	42.9416
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	38.1796	38.1198	38.1626
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.5033	31.4793	31.4718
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.4809	2.4798	2.4827
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1828	0.1834	0.1839
ПОЛСКА	985	PLN	1	14.4930	14.4898	14.4422
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.9319	12.9115	12.8857
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.2689	8.2652	8.2660
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	9.3577	9.3660	9.3913
РУСИЈА	643	RUB	1	0.8927	0.8934	0.8952
БРАЗИЛ	986	BRL	1	13.0588	13.1198	13.1694
КИНА	156	CNY	1	8.1189	8.1269	8.1370
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	7.3004	7.3108	7.3137
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0041	0.0041	0.0042
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	16.5492	16.5606	16.5771
ИНДИЈА	356	INR	1	0.7955	0.7948	0.7958
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0479	0.0480	0.0480
МЕКСИКО	484	MXN	1	3.0440	3.0538	3.0586
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	13.6902	13.7164	13.7054
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	36.5989	36.5081	36.4993
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.1231	1.1234	1.1235
СИНГАПУР	702	SGD	1	40.8149	40.8001	40.9068
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.8208	1.8189	1.8223
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.8195	3.8208	3.7973

<i>Земја</i>	<i>Шифра</i>	<i>Валута</i>	<i>Важи за</i>	<i>Среден курс на девизи</i>		
				<i>19.02.2020</i>	<i>20.02.2020</i>	<i>21.02.2020</i>
ЕМУ	978	EUR	1	61.5340	61.5157	61.4977
САД	840	USD	1	56.8916	56.9590	56.9951
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	74.1463	73.9816	73.3513
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	57.9471	57.9189	57.9293
ШВЕДСКА	752	SEK	1	5.8327	5.8175	5.8025
НОРВЕШКА	578	NOK	1	6.0995	6.1406	6.1219
ЈАПонија	392	JPY	1	0.5184	0.5154	0.5088
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2373	8.2358	8.2347
КАНАДА	124	CAD	1	42.8958	43.0752	42.9934
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	37.9957	38.1091	37.7425
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.4623	31.4530	31.4438
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.4714	2.4644	2.4563
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1838	0.1829	0.1819
ПОЛСКА	985	PLN	1	14.3953	14.4024	14.3602
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.8670	12.8715	12.8176
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.2663	8.2624	8.2553
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	9.3740	9.3765	9.3453
РУСИЈА	643	RUB	1	0.8922	0.8964	0.8938
БРАЗИЛ	986	BRL	1	13.0898	13.0374	12.9904
КИНА	156	CNY	1	8.1252	8.1437	8.1145
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	7.3234	7.3298	7.3246
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0042	0.0042	0.0042
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	16.6182	16.6502	16.6170
ИНДИЈА	356	INR	1	0.7951	0.7965	0.7958
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0477	0.0479	0.0472
МЕКСИКО	484	MXN	1	3.0523	3.0652	3.0492
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	13.6989	13.6838	13.6223
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	36.3655	36.4365	36.0775
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.1229	1.1263	1.1238
СИНГАПУР	702	SGD	1	40.8647	40.9204	40.6973
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.8220	1.8256	1.8128
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.7799	3.8108	3.7737

Земја	Шифра	Валута	Важи за	Среден курс на девизи		
				22.02.2020	25.02.2020	26.02.2020
				23.02.2020		
				24.02.2020		
ЕМУ	978	EUR	1	61.4967	61.5000	61.5355
САД	840	USD	1	56.9361	56.8497	56.7671
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	73.6399	73.3628	73.5807
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	57.9611	58.0189	58.0250
ШВЕДСКА	752	SEK	1	5.8186	5.8110	5.8224
НОРВЕШКА	578	NOK	1	6.0964	6.0694	6.0566
ЈАПониЈА	392	JPY	1	0.5084	0.5103	0.5131
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2323	8.2330	8.2376
КАНАДА	124	CAD	1	42.9446	42.7915	42.7241
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	37.5828	37.5366	37.4258
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.4432	31.4449	31.4631
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.4539	2.4418	2.4394
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1824	0.1822	0.1824
ПОЛСКА	985	PLN	1	14.3566	14.3060	14.3066
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.8011	12.7957	12.7938
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.2557	8.2384	8.2524
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	9.2992	9.2344	9.2274
РУСИЈА	643	RUB	1	0.8842	0.8703	0.8692
БРАЗИЛ	986	BRL	1	12.9331	12.9545	12.9361
КИНА	156	CNY	1	8.0975	8.0813	8.0920
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	7.3109	7.2933	7.2871
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0041	0.0041	0.0041
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	16.6275	16.5287	16.5605
ИНДИЈА	356	INR	1	0.7909	0.7902	0.7917
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0470	0.0466	0.0468
МЕКСИКО	484	MXN	1	2.9972	2.9677	2.9845
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	13.5772	13.4491	13.4105
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	35.9546	35.9754	35.8598
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.1190	1.1132	1.1116
СИНГАПУР	702	SGD	1	40.6429	40.5566	40.5746
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.8000	1.7911	1.7893
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.7736	3.7594	3.7374

“Деловни Информации” број 2/2020

<i>Земја</i>	<i>Шифра</i>	<i>Валута</i>	<i>Важи за</i>	<i>Среден курс на девизи</i>		
				<i>27.02.2020</i>	<i>28.02.2020</i>	<i>29.02.2020 01.03.2020 02.03.2020</i>
ЕМУ	978	EUR	1	61.6002	61.6697	61.6926
САД	840	USD	1	56.6439	56.2474	56.2017
Г. БРИТАНИЈА	826	GBP	1	73.2029	72.5526	72.3073
ШВАЈЦАРИЈА	756	CHF	1	58.0805	58.0311	58.1238
ШВЕДСКА	752	SEK	1	5.8216	5.8315	5.7798
НОРВЕШКА	578	NOK	1	6.0326	5.9921	5.9384
ЈАПониЈА	392	JPY	1	0.5128	0.5120	0.5169
ДАНСКА	208	DKK	1	8.2452	8.2529	8.2562
КАНАДА	124	CAD	1	42.5739	42.1356	41.8057
АВСТРАЛИЈА	036	AUD	1	37.1870	36.9900	36.5586
БУГАРИЈА	975	BGN	1	31.4962	31.5317	31.5434
ЧЕШКА	203	CZK	1	2.4306	2.4392	2.4298
УНГАРИЈА	348	HUF	1	0.1816	0.1823	0.1828
ПОЛСКА	985	PLN	1	14.2944	14.3006	14.2612
РОМАНИЈА	946	RON	1	12.8200	12.8211	12.8179
ХРВАТСКА	191	HRK	1	8.2568	8.2639	8.2593
ТУРЦИЈА	949	TRY	1	9.1967	9.1311	9.0262
РУСИЈА	643	RUB	1	0.8647	0.8553	0.8381
БРАЗИЛ	986	BRL	1	12.9030	12.5921	12.5310
КИНА	156	CNY	1	8.0704	8.0285	8.0474
ХОНГ КОНГ	344	HKD	1	7.2691	7.2165	7.2113
ИНДОНЕЗИЈА	360	IDR	1	0.0040	0.0040	0.0039
ИЗРАЕЛ	376	ILS	1	16.4579	16.3706	16.2127
ИНДИЈА	356	INR	1	0.7906	0.7852	0.7781
ЈУЖНА КОРЕЈА	410	KRW	1	0.0466	0.0464	0.0466
МЕКСИКО	484	MXN	1	2.9607	2.9007	2.8513
МАЛЕЗИЈА	458	MYR	1	13.4053	13.3588	13.3352
НОВ ЗЕЛАНД	554	NZD	1	35.6627	35.5937	35.0367
ФИЛИПИНИ	608	PHP	1	1.1092	1.1058	1.1011
СИНГАПУР	702	SGD	1	40.5158	40.3228	40.2772
ТАЈЛАНД	764	THB	1	1.7771	1.7772	1.7814
ЈУЖНА АФРИКА	710	ZAR	1	3.7434	3.6617	3.6086

**РОКОВИ ПРИ ЗАДОЛЖИТЕЛНО
ПОДНЕСУВАЊЕ НА ОБРАСЦИ ВО
ФЕВРУАРИ 2020 ГОДИНА**

Даночниот роковник е Ваш потсетник за навремено поднесување на даночните пријави во законски предвидените рокови. Во календарот даден е преглед на даночните обврски и роковите во кои треба да ја поднесете Вашата даночна пријава по одделни видови даноци.

Доколку рокот до кога треба да се поднесе соодветната даночна пријава е Сабота, Недела или Државен празник, тогаш тој се поместува за првиот следен работен ден. Но, сепак би Ви препорачале даночните обврски да ги исполните пред навршувањето на крајните рокови прикажани во Табелата.

ОБВРСКА	РОК НА ДОСТАСУВАЊЕ
Образец: ПДД-МИ/ИС-Месечен извештај за исплатени приходи од игри на среќа Забелешка: Исплатувач на добивки од посебни игри на среќа (казино, обложувалница и автомат клуб) Доставување: Електронски до УЈП на РМ	До 7 Февруари
Образец: МПИН ЗАБЕЛШКА: Доставување на податоците за месечна пресметка на плата, придонеси и Данок на личен доход за месец ЈАНУАРИ/2020г. Доставување: Електронски до УЈП на РМ	До 10 Февруари
Плаќање на МЕСЕЧНА АКОНТАЦИЈА на данок на добивка за месец ЈАНУАРИ/2020 г. Обврзници: Сите правни субјекти освен: обврзник со посебен даночен статус (заштитно друштво за вработување на инвалиди, стопанска единица на КПУ, или корисник на технолошко индустриска развојна зона, како и трговските друштва кои сеобврзници на паушал на вкупен приход). Образецот “МДБ“ не се доставува до УЈП.	До 15 февруари

<p>Образец: ДД-И извештај за уплатен данок по задршка Обврзници: Фирми доколку вршат исплата на приходи на странски правни лица кои се оданочиви по задршка (“данок на задршка”), Доставување: Електронски до УЈП на РМ</p>	<p>До 15 Февруари</p>
<p>Образец: ДДВ-01 Обврзници: Фирми и граѓани, доколку започнуваат со вршење дејност <i>во шекој на календарската 2020 година</i> или доброволно сакаат да се регистрираат за целите на ДДВ. Доставување: Електронски до УЈП на РМ</p>	<p>До 15 Февруари</p>
<p>Образец: ДД-07 Обврзници: Фирми кои ќе набават и воведат во употреба до 10 фискални системи на опрема за регострирање на готовински плаќања, заради користење на даночно олеснување од данокот на добивка во Даночниот биланс за оданочување на добивката. Доставување: Електронски до УЈП на РМ</p>	<p>До 20 Февруари</p>
<p>Образец: ВХВ-1 - Извештај за состојба и промени на вложувања во сопственички хартии од вредност и ВХВ-2 - Извештај за состојба и промени на вложувања во должнички хартии од вредност за <i>ЈАНУАРИ/2020 година</i>. Обврзници: Резиденти кои можат да вложуваат во хартии од вредност на странски финансиски пазари Доставување: До НБРМ</p>	<p>до 20 Февруари</p>
<p>Образец: МИ Месечен извештај за трансакции во странство Обврзници: Резиденти кои имаат одобрение за девизен максимум, односно во работењето вршат наплата и плаќање во ефективни странски пари; Доставување: НБРМ</p>	<p>до 20 Февруари</p>
<p>Образец: ДДВ-04 Обврзници: МЕСЕЧНИ (даночни обврзници) Доставување: Електронски до УЈП на РМ</p>	<p>до 25 Февруари</p>

“Деловни Информации” број 2/2020

<p>Поднесување на ГОДИШНА СМЕТКА ЗА 2019 година (во хартена форма – МАЛИ СУБЈЕКТИ) Доставување: До Централен регистар на Р.М.</p>	<p>До 29 Февруари</p>
<p>Поднесување на ДБ-НП/ВП Даночен биланс на непрофитни организацио. Обврзници: Здруженија на граѓани и фондации како и нивните сојузи и други облици на здружување или поврзување, Стопанската интересна заедница, Политичките партии, Верските заедници, Религиозните групи, Црвениот крст на Република Северна Македонија, Здруженија на странци, Странски и Меѓународни невладини организации, Хуманитарни организации и здруженија, Синдикатите, Коморите и други правни лица основани со посебни прописи од кои произлегува дека се непрофитни организации, доколку вкупниот годишен приход од стопанската дејност е поголем од 1.000.000 денари. Доставување: Електронски до УЈП.</p>	<p>До 29. Февруари</p>
<p>Поднесување на ДБ Даночен биланс за оданочување на добивката Обврзници: Фирми доколку се правни лица/резиденти на Република Северна Македонија - кои остваруваат Добивка од вршење на дејност во земјата и странство или постојана деловна единица на нерезидент - која остварува добивка од вршење на дејност на територија на Република Северна Македонија. Доколку Годишната сметка до Централниот регистар се достави во електронска форма, рокот за доставување на “ДБ-ВП” е до 15-ти Март Доставување: Електронски до УЈП на РМ.</p>	<p>До 29 Февруари</p>

<p>Поднесување на ДБ - Даночен биланс на Вкупен приход</p> <p>Обврзници: Фирми доколку ги исполнуваат условите за влез во „поедноставениот даночен режим за трговски друштва“ за оданочување со данок на вкупен приход односно ако остварат вкупен приход во претходната година до 3 милиони денари на годишно ниво или пак од 3 000 001 до 6 000 000 денари на годишно ниво и сакаат да се определат за пресметување и плаќање на годишен данок на вкупен приход.</p> <p>Доколку Годишната сметка до Централниот регистар се достави во електронска форма, рокот за доставување на “ДБ-ВП” е до 15-ти Март.</p>	<p>До 29 Февруари</p>
---	------------------------------

ПРАШАЊА И ОДГОВОРИ

д-р економист: Ромео Косијадинов

ДАНОЧЕН ТРЕТМАН НА ПОВЕЌЕ ПОДИГНАТИ МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШОЦИ

ПРАШАЊЕ:

На кои даночни давачки подлежат повеќе подигнати материјални трошоци?

ОДГОВОР:

Согласно одредбите на Законот за данок на добивка (“Службен весник на РМ” 112/14...232/19 и “Службен весник на РСМ” 275/19), се регулира пресметување и плаќање на данокот на добивка.

Согласно законот, одредени трошоци подлежат на проверка и корекција од аспект на исполнување на условите за признат даночен трошок, врз основа на одредбите од Законот за данок на добивка, односно дали се даночно признати или непризнати трошоци.

Подигнатите парични средства за материјални трошоци во тековната година, задолжително треба вредносно и документарно да кореспондираат со одредена соодветна документација, заради нивното потврдување.

Подигнатите материјални трошоци, кои се исплатени (потрошени парични средства), за кои што не постои соодветна документација, имаат третман на лични примања и истите се оданочуваат со данок на личен доход, согласно одредбите од член 80 од Законот за данокот на личен доход (“Службен весник на РМ” 241/18 и “Службен весник на РСМ” 275/19).

Истите претставуваат даночно непризнат расход, вклучувајќи го и пресметаниот данок на личен доход кој што отпаѓа на нив, пресметан според важечката стапка во моментот на настанувањето на трошокот.

Оданочувањето со данокот на личен доход се врши на основицата на износот на потрошените парични средства, што претставува нето износ на примање, на кој износ се применува пресметана стапка на данок на личен доход (за пропишаната стапка на ДЛД од 10%, пресметаната изнесува 11,1111%).

Третманот на даночно непризнат расход, произлегува од ненаменскиот начин на трошење на средствата, односно истите не се направени за остварување на стопанска дејност, туку за лични потреби.

Согласно одредбите од член 9 став1 од законот за данок на добивка, како непризнаени расходи за даночни цели се сметаат расходите кои не се поврзани со вршење на дејност на субјектот, односно не се непосреден услов за извршување на таа дејност и не се последица од вршењето на таа дејност.

Во суштина сите подигнати неоправдани материјални трошоци, евидентирани и без соодветна документација за оправданоста на расходот за цели на дејноста или како салдо кое што недостасува (кусок) на парична маса на парични средства во благајната од подигнатите материјални трошоци, имаат третман на даночно непризнат расход и претставуваат основица за оданочување со данок на личен доход.

ДАНОК НА ЛИЧЕН ДОХОД ПРИ ПРЕНОС НА УДЕЛ БЕЗ НАДОМЕСТ

ПРАШАЊЕ:

Дали при преотстапување на удел без надомест од физичко на правно лице, се пресметува данок на личен доход?

ОДГОВОР:

Согласно одредбите на Законот за данок на личен доход (“Службен весник на РМ”241/18) и (“Службен весник на РСМ” 275/19), се определува пресметувањето и плаќањето на данокот на личен доход.

Со одредбите на член 5 од Законот за данокот на личен доход, даночен обврзник е физичкото лице кое што остварува доход во земјата и во странство. Значи сите резиденти и нерезиденти, кои што престојуваат во РСМ, имаат статус на даночен обврзник во РМ се обврзници да го пресметуваат и плаќаат данокот на личен доход.

Нерезидентот кој престојува непрекинато или со прекини 183 или повеќе дена во кој било 12-месечен период, претставува даночен резидент на РСМ.

При преносот на уделите од физичко лице на правен субјект без надомест, не станува збор за стекнување на доход кој што се оданочува од страна на физичкото лице, туку за приход кој го стекнува правен субјект. Бидејќи перспективно гледано, даночна основица претставува остварениот доход на физичкото лице од продажба на удели, односно капитална добивка, доколку уделот бил продаден со повисока вредност од набавната (номиналната запишана вредност на уделот во ЦРМ), што овде не е случај. Во конкретниот случај, не постои капитална добивка, која што би била даночна основица, бидејќи уделот е преотстапен по неговата номинална вредност без надомест, односно за нула денари надомест.

Согласно наведеното бидејќи се преотстапува пренесениот удел без надомест, не постои даночна основица за пресметување и плаќање на данок на личен доход.

При преотстапување на удел од физичко лице на правен субјект без надомест, не настанува обврска за пресметување и плаќање на данок на личен доход, бидејќи не постои надомест, т.е основица за оданочување, односно доход кој го остварил физичко лице за да постои предмет на оданочување со данок на личен доход.

Меѓутоа правниот субјект кој добива без надомест вредност на удел, ќе евидентира приходи и удели како зголемување на вредноста на уделите, односно на приходот соодветно на вредноста на запишаниот удел.

На овој начин се зголемува приходот и даночната основица за пресметување и плаќање на на данокот на добивка кај правниот субјект, врз основа на приходот од стекнат удел без надомест.

**ПРИМЕНА НА ДАНОЧНО НАМАЛУВАЊЕ ПРИ
ПРЕСМЕТКА НА ЗАОСТАНАТИ ПЛАТИ, ЗА РАБОТА
ПОКРАТКА ОД ЦЕЛ МЕСЕЦ И ЗА РАБОТА КАЈ
ДВАЈЦА РАБОТОДАВАЧИ**

ПРАШАЊЕ:

Како се користи даночното намалување при пресметка на заостанати плати од претходни години, за работа пократка од цел месец и за работа кај двајца работодавачи – исплатители?

ОДГОВОР:

1. Даночно намалување при пресметка на заостанати плати од претходни години, при исплата во тековната година

Согласно член 92 став 2 од Законот за Данок на личен доход, („Службен весник на РМ“ 241/18; 275/19), аконтациите на данокот на доход по одбивка се пресметуваат и плаќаат според стапката што важи на денот на исплатата на доходот, **освен данокот на доход по основ на плата, надоместок на плата, пензија и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот кој ќе се пресметува и плаќа според стапката и личното ослободување што важат за месецот за кој се пресметува и исплатува платата**, надоместок на плата, пензија и исплата по основ на деловна успешност на работодавачот.

2. Даночно намалување за работа во период пократок од цел месец

При исплата на плата за работа помала од еден месец се врши поделба на Месечното Даночно намалување на бројот на работни денови во месецот и потоа добиениот дневен износ **се множи** со бројот на одработените денови.

ПРИМЕР: Ако работникот работел 18 дена во месецот кој има 23 работни дена, пресметката е следна:

8.228 : 23 = 357,74 Дневно даночно намалување
357,74 x 18 = 6.439,00 Право на даночно намалување
за 18 дена работа.

3. Даночно намалување за работа со скратено работно време (кај еден двајца или повеќе работодавачи-исплатители)

Доколку вработеното лице остварува лични примања врз основа на плата кај еден, два или повеќе исплатувачи во скратено работно време во рамките на работен однос, *правото на даночно намалување се остварува сразмерно на остварените ефективни часови на работата, кај одделни работодавачи.*

Доколку работникот работи кај двајца работодавачи со скратено работно време, даночното намалување кое се користи е сразмерно на работните денови поминати кај секој работодавач пединечно.

Вкупното даночно намалување што го користел вработениот во месецот не може да биде поголемо од износот на месечното даночно намалување **од 8.228,00 денари за 2020 година.**

ПРИМЕР: Работникот “НН” за месец јануари 2020 година, кој има 23 работни дена (184) часа, работел кај следните работодавачи:

А од 01 до 15 јануари	11 работни дена	88 часа
Б од 16 до 31 јануари	12 работни дена	80 часа
Вкупно:	23 работни дена	184 часа

Пресметката на даночното намалување, кое **ќе биде користено од одделните работодавачи**, ќе се изврши на следниот начин:

А	8.228 : 23 = 357,74 x 11 = 3.935,00
Б	8.228 : 23 = 357,74 x 12 = 4.293,00
Вкупно:	8.228,00

При пресметка на плата кај исплатувачот:

Работодавачот А ќе користи даночно намалување од 3.935,00 денари,

Работодавачот Б ќе користи даночно намалување од 4.293,00 денари.

Доколку работникот работи со скратено работно време само кај еден работодавач тогаш и даночното намалување кое се користи при пресметка на аконтацијата на данокот на доход е еквивалентно на бројот на одработени работни часови во однос на полниот фонд на работни часови за месецот.

ПРИМЕР: Доколку месечното даночно намалување за 2020 година, за лице со *полно работно време изнесува 8.228,00* денари, *за вработен со скратено работно време од 4 часа дневно*, даночното намалување ќе изнесува *4.114,00 денари*.

НАПОМЕНА: Кога работникот зема месечна плата помала од месечното лично ослободување, во тој случај месечното лично ослободување се утврдува до висината на нејно примањето (нејно плата).

**ПРЕСМЕТУВАЊЕ И ИСПЛАТА НА ПЛАТА НА
ДВА ИЛИ ПОВЕЌЕ ПАТИ ВО МЕСЕЦОТ
(како дел од плата за месецот)**

ПРАШАЊЕ:

Дали при пресметување на платата два и повеќе пати во месецот се пресметува Данокот на личен доход?

ОДГОВОР:

Обврзникот кој пресметувањето и исплатата на плата ја врши како дел од плата во месецот на два или повеќе пати, за секој пресметан и исплатен дел соодветно пресметува придонеси и данок на доход, **без притоа да се користи Даночното намалување.**

При исплата на дел од плата се пополнуваат податоци само за обврзниците за кои се исплатува дел од платата:

- Во полето 1.3– Вид на обврска - се пополнува шифра 100 – ДЕЛ ОД ДПЛАТА;
 - Месецот за кој се пресметува и плаќа придонесот (1.1.и 1.2) е еднаков на месецот во кој се поднесува образецот МПИН;
 - Пресметката на Данокот на личен доход се врши со намалување на платата за износот на придонесите, без одбивање на износот на Даночно намалување;
 - Не се пополнуваат полињата (од 3.5 до 3.12, освен поле 3.7), 3.16, 3.41; 3.42;3.43; 3.45;
- 3.5. - Траење на стаж во денови;
 - 3.6. - Ефективна работа часови;
 - 3.6б - Прекувремени часови;
 - 3.6ц - Наплатени часови;
 - 3.7. - Износ на ефективна работа (ова поле не се пополнува;)
 - 3.8. - Часови на надоместок;
 - 3.9. - Вид на надоместок;
 - 3.10 - Износ на надоместок;
 - 3.12 -Година од која е определен паричен надоместок во случај на невработеност;
 - 3.16 -Доплата на придонес до најниска основица (ПИО);
 - 3.41 - Доплата на придонес до најниска основица (здравство);
 - 3.42 -Дополнителен придонес за задолжително здравствено осигурување во случај на повреда на работа и професионално заболување;
 - 3.43 - Доплата на придонес до најниска основица (дополнително здравство)
 - 3.45 - Доплата на придонес до најниска основица (вработување).
- По поднесената аконтација, во законскиот рок мора да се поднесе конечна пресметка на плата:
- Во поле 1.3 – ВИД НА ОБВРСКА со шифра 333 – Конечна пресметка за соодветен месец кога претходно има доставено пресметка за дел од плата, со сите податоци во која се користи Даночното ослободување.

САНКЦИИ ЗА НЕПРИЈАВЕНО РАБОТНО ВРЕМЕ ВО ЦРМ

ПРАШАЊЕ:

Какви се санкциите за правните лица кои немаат пријавено работно време пред Централниот регистар на Република Северна Македонија?

ОДГОВОР:

Во согласност со измените во Законот за трговија (“Службен весник на РМ” 16/04.... 120/18), член 56, за правните лица кои не го пријавиле часот, времето за пауза и распоредот на работното време пред Централниот регистар на Република Северна Македонија, најмалку 15 дена пред почетокот на работењето, односно пред измената на часот, времето за пауза и распоредот на работното време на продавниците, магацините, складовите, бензинските станици и деловните простории, ќе му се изрече глоба во износ од 1.000,00 евра во денарска противвредност.